

रचना

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

मार्गशीर्ष शके १९४४

डिसेंबर २०२२

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

CHARLES RUTENBERG REALTY

"The Standard of Excellence"

Please contact us for all of your real estate needs

Sangeeta Chavan
Licensed Real Estate Broker
(630) 728-4871
sangeeta_chavan@yahoo.com

Hemant Chavan
Licensed Real Estate Broker
(630) 660-6231
hxchavan@yahoo.com

Free Market Evaluation of Your Property

Detailed Comparative Market Analysis to Buy or Sell Your Property

- + Primary Home
- + Investment Properties
- + Rental Properties
- + Commercial Properties

Home Staging & Extensive Network of Licensed Professionals

- + Inspectors
- + Mortgage Brokers
- + Attorneys
- + Handyman

Serving the
Downtown Chicago
Area & All Suburbs

BUY

SELL

INVEST

RENT

CHARLES RUTENBERG REALTY
"The Standard of Excellence"

OUR OFFICE

3135 Book Road
Naperville, IL 60564

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

अनुक्रमणिका

अध्यक्षीय	5	हाक देत आहेस ना	72
संपादकीय	7	प्रोग्रेसिव्ह चष्मा	74
कार्यकारिणी	11	लक्ष इच्छांचे थवे (काम)	75
MMC Trustees	14	मन... ..	76
MMC Investment Advisors	14	म्हातारपण	77
बृहन्महाराष्ट्र मंडळ कार्यकारिणी	14	कधी वाटतं	78
MMC शाळा कार्यकारिणी	14	जाणीव	79
महाराष्ट्र मंडळ शिकागो २०२२ Logo	15	पाहिले मी तुला	80
MMC 2022 Volunteers	16	विश्वास माणसाचा	81
नाव मिळवताना	18	लुप्त	83
हिंसेच्या आसपास	23	विझलेले दिवे	84
SPONSORS WALL	29	भूता परस्परे जडो	85
मनात वाहणारी गोदावरी	30	मराठी माणसा तुला झालंय तरी काय?	88
शून्य!	35	आधुनिक मनाचे श्लोक	89
गच्चीतला फुटबॉल	39	महाराष्ट्र मंडळ शिकागो २०२२ - प्रशासक	91
भिऊ नकोस ... भाग 1	41	The Wife of Walya That Did Not Become Walmiki.	114
अस्तित्व	45	Enrichment Journey	121
रचना	49	What is Your Idea of Perfect Happiness?	124
लॅपटॉप, मोबाईल आणि मी	51	Immersive Van Gogh	126
अनवट वाटेवरचे प्रवासी	53	Glass half-full!	132
शिंदी	58	Code of Hammurabi: Is It Fair?	141
वाग्यज्ञे तोषावे	61	The Christmas	144
शब्दकोडे	65	फुल मखाणा	146
तुम्हाला माहिती असो नसो	68	‘रत्नांगीच्या रसोईतून’ पातवडी!	148
गावाच्या या वाटे मला कुणी कुणी भेटे	70	शब्दकोडे – उत्तर	151
माझा चेहरा	71	निखळलेले तारे	152

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

Maharashtra Mandal Chicago Inc.
(Year of Establishment: 1969)
The first Maharashtra Mandal in United States of America, serving the community as non-profit organization

Website:

<https://www.mahamandalchicago.org>

Email Address for correspondence:

president@mahamandalchicago.org

karyakarini@mahamandalchicago.org

मुखपृष्ठ: अमृता जोशी

मुद्रित शोधन:

डॉ. सुजाता महाजन

मयूरी जकाते

टंकलेखन:

केतकी देशपांडे

निलिमा अंदूरकर

मांडणी आणि संकलन सहाय्य:

शिप्रा अथणीकर

आशिष नगरकर

मिलिंद साळी

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो (MMC) बद्दल काही उल्लेखनीय नोंदी:

It is the first Maharashtra Mandal in the United States of America, serving local community as a non-profit organization, since 1969. It is the proud founder of (BMM) Bruhan Maharashtra Mandal, North America (<http://www.bmmonline.org>)

It is also initiator of BMM Newsletter – BMM Vrutant (<https://bmmonline.org/vrutta->

साहित्य / मजकूर पाठविण्यासाठी संपर्क:

rachana@mahamandalchicago.org

rashmichafekar@gmail.com

साहित्य / मजकूर पाठविण्यासाठी सूचना:

- साहित्य लिहिताना मराठी फॉन्ट (उदा. मंगल - Mangal) आणि आकार १० असावा.
- लिखाणात क्रमांक वापरल्यास ते मराठीत लिहावेत (उदा. १..२५ इ.)
- अखेरीस आपले संपूर्ण नाव नमूद करावे.
- आपले साहित्य 'मायक्रोसॉफ्ट वर्ड' किंवा 'गूगल डॉक' मध्ये लिहून पाठवावे.
- साहित्य वरील ईमेल वरतीच पाठवावे.
- ईमेल पाठवताना साहित्य अटॅचमेंट स्वरूपात पाठवणे.
- सोबत आपला फोटो पाठवावा.

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

अध्यक्षीय

नमस्कार मंडळी,

या वर्षातला हा शेवटचा रचनाचा अंक आणि माझ्या महाराष्ट्र मंडळ शिकोगोच्या अध्यक्षपदाच्या कालावधीचा पण हा शेवटचा महिना. त्यामुळे थोडंसं आपणां सर्वांशी हितगुज करायचं आहे.

मंडळी, कोरोनाची भीषण छाया एकाएकी जगावर पडल्यावर नाकातोंडात पाणी जाऊन जीव घाबरा व्हावा, तसे घाबरे झालेलो आपण, या एकाएकी कोसळलेल्या संकटाचा अर्थच आपल्याला लागत नव्हता, सगळीकडूनच आभाळ फाटलेले, शिवावे कसे आणि कुणी असे सैरभैर झालेलो. अशा वेळी लोकांना एकत्र आणून वेगवेगळ्या वैचारिक, आध्यात्मिक, माहितीपर, मनोरंजक कार्यक्रमांमध्ये गुंतवून त्यांचं लक्ष कोरोनाच्या भीषण परिणामांपासून जरा ढळावं, त्यांच्या जिवाला लागलेला घोर कमी व्हावा, म्हणून २०२१ साली महाराष्ट्र मंडळाने अनेक उपक्रम सुरू केले. साहित्यवेड्या रसिकांसाठी 'साहित्यकव्हा', 'बोलक्या कव्हा'वर भारतातून प्रसिद्ध मराठी साहित्यिकांना आमंत्रित करून त्यांच्या साहित्याचा आनंद घेत त्यांच्याशी गप्पागोष्टी, 'इतिहासमंचा'वर इतिहासाच्या पडद्याआड दडलेल्या हकीकती, त्या विषयांवर बुद्धीला भरपूर खाद्य पुरवणाऱ्या चर्चा, 'अध्यात्मपीठा'वर रंगलेली संतचरित्रे, नामसंकीर्तने, भजनसंध्या अशा असंख्य गोष्टीत वर्ष कसं उलटलं कळलंच नाही. कोरोनाचं सर्वव्यापी भय थोडं कमी झालं. लोक पुन्हा कामावर जाऊ लागले. पण या सर्व कव्हांमळे जगण्याला आलेली लज्जत सर्वांना हवीहवीशी वाटत होती. ती वाढवणारे आणखी काही उपक्रम मंडळाने सुरू केले. निवृत्त झालेल्या चिरतरुण मंडळींसाठी 'फॉर

एव्हर यंग', प्रत्येकाला निर्मितीचा आनंद मिळवून देणारा 'रचना'चा अंक, नुकत्याच पार पडलेल्या घटनांची उजळणी आणि आगामी उपक्रमांची माहिती देणारा बातम्यांचा कार्यक्रम, महाराष्ट्र मंडळाचं कॅलेंडर, त्यासाठी राबवलेल्या 'महाराष्ट्रातील समाजसुधारक' सारख्या नवनवीन संकल्पना,

नानाविध उपक्रम आणि जास्तीत जास्त सदस्यांचा सहभाग ही दोन वैशिष्ट्ये मंडळाने सतत सांभाळली आणि म्हणूनच महाराष्ट्र मंडळ शिकागो आज जगभरातल्या असंख्य लहानमोठ्या महाराष्ट्र मंडळांसाठी आदर्श ठरते आहे, मार्गदर्शक ठरते आहे, अनेक निष्प्राण झालेल्या मंडळांमध्ये महाराष्ट्र मंडळ शिकागोमुळे नवीन स्फूर्ती संचारली आहे.

याच सर्व कार्यामुळे २०२२ मध्ये कार्यकारिणी पुन्हा निवडून आली. अजून एक वर्ष नवनव्या संकल्पनांचे. आता आम्ही आरोग्य या अत्यंत जिद्दाळ्याच्या विषयाला वाहिलेला 'आरोग्यधाम', अर्थकारणाला वाहिलेला 'अर्थविचार', भटक्यांच्या भटकंतीला ऊर्जा देणारा 'भ्रमणगाथा', इथे शिकायला किंवा नोकरीसाठी येणाऱ्यांना मार्गदर्शन आणि होता होईल ती मदत करण्यासाठी 'प्रतिसाद' हा उपक्रम, तसेच 'योगसाधना' असे आणखी काही नवे उपक्रम सुरू केले.

या सगळ्याच गोष्टींना अमेरिकेत स्थायिक झालेल्या मराठी माणसांचा तुडुंब प्रतिसाद लाभला. मंडळाचे कार्यकर्ते प्रत्येक उपक्रम परिपूर्ण व्हावा यासाठी अत्यंत तळमळीने झटले, सर्व उपक्रम हातात हात घालून केले. आपणा सर्वांच्या भरघोस पाठिंब्यामुळेच आम्ही हे सगळं पार पाडू शकलो.

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

नवनिर्वाचित मंडळही असेच कार्य पुढे चालू ठेवेल, एवढेच नव्हे तर, त्यात अजून भरही घालेल, यात मला तिळमात्र शंका नाही. आपण सर्व त्यांच्या पाठीशी असेच उभे राहू या.

महाराष्ट्र मंडळ शिकागोचे नाव जगाच्या कानाकोपऱ्यात पोचावे, या सदिच्छेसह मी आपला निरोप घेते. सर्वाना मनःपूर्वक धन्यवाद आणि शुभेच्छा

स्नेहांकित
उल्का जोशी- नगरकर
अध्यक्ष,
महाराष्ट्र मंडळ शिकागो २०२२

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

संपादकीय

दोन वर्षा! खरंच वाटत नाहीये. किती पटकन गेली ही दोन्ही वर्षा!

२०२१ साली 'रचना' च्या संपादकपदाची जबाबदारी अचानक येऊन पडली. संपादक म्हणून काय काय करावं लागतं, लिखाण कसं मिळवावं लागतं, ते एकत्र कसं बांधायचं असतं, लिखाणाचा क्रम कसा ठरवावा लागतो ह्या कशाचीच माहिती नव्हती, कारण अशा प्रकारचं काम मी ह्यापूर्वी कधीच केलेलं नव्हतं. पण विचार केला, की करून बघायला काय हरकत आहे? नवीन गोष्टी शिकायला मिळतील आणि अगदी तसंच झालं. गेल्या दोन वर्षात खूप नवीन गोष्टी शिकले म्हणजे लोकांशी संपर्क साधून त्यांच्याकडून लिखाण मागवून घेण्यापासून ते अंक प्रकाशित करण्यापर्यंत बरंच काही. ह्यात संपादकीय लिहिणं हे ऐकायला सोपं वाटणारं पण लिहिताना अवघड वाटणारं पण महत्वाचं असणारं कामही शिकले.

आता ही सगळी कामं मी एकटीनेच केली का? अजिबातच नाही. कारण हे कोण्या एकट्याचं काम नव्हेच. ह्या दोन वर्षात मला मदत करणाऱ्यांमध्ये खूप लोकांचा सिंहाचा वाटा आहे. सर्वप्रथम माझ्यावर विश्वासाने ही जबाबदारी टाकल्याबद्दल महाराष्ट्र मंडळ शिकागोची २०२१ आणि २०२२ ची अध्यक्ष उल्का नगरकर हिचे मनापासून आभार. तिने ही जबाबदारी माझ्यावर टाकली नसती, तर मला हे काम करता येऊ शकतं हे मला कळलंच नसतं. ह्यानंतरचं एक महत्वाचं नाव म्हणजे सुजाता महाजन. सुजाता म्हणजे माहितीचं, अनुभवाचं, ज्ञानाचं भांडारच आहे. तिचाकडून सतत

काहीतरी नवीन शिकायला मिळतं ह्यात वादच नाही. मराठी प्रूफरीडिंग करण्याची संपूर्ण जबाबदारी तिच्यावर असल्यामुळे मला त्याची कधीच चिंता करावी लागली नाही. धन्यवाद सुजाता! तुझ्याशिवाय हे काम पार पाडणं मला अशक्यच होतं. गेल्या दोन वर्षात इंग्लिश प्रूफरीडिंगचं काम अंजली चाफेकर आणि मयूरी जकाते ह्यांनी अतिशय उत्तम रीतीने पार पाडलं. अंजली आणि मयूरी, खूप खूप धन्यवाद. तसंच मराठी टायपिंगसाठी मदत केल्याबद्दल केतकी देशपांडे आणि निलिमा अंदूरकर ह्यांचेही मनापासून आभार! ह्या सगळ्यांबरोबरच आणखीन एका विशेष व्यक्तीचे मला आभार मानायचे आहेत आणि ती व्यक्ती म्हणजे प्रसाद अथणीकर! अनेक तांत्रिक बाबींमध्ये वेळोवेळी मदत केल्याबद्दल प्रसादचे मनापासून आभार!

'रचना' चं कव्हरपेज बनवणं हे आणखी जोखमीचं काम असतं. त्याकरता सुरुवातीला अमोल श्रीपाल ह्यांनी मोलाची मदत केली आणि नंतर अमृता जोशी हिने ती जबाबदारी उचलली. कव्हर पेज बनवताना ह्या दोघांनीही वापरलेली कल्पकता ही वाखाणण्याजोगी आहे. धन्यवाद, अमोल आणि अमृता. तसंच २०२१च्या सुरुवातीला मिलिंद वेलणकर ह्याने लेख मिळवण्यासाठी मदत केली. धन्यवाद मिलिंद!

आता पुढची पायरी! आलेल्या लिखाणांची, जाहिरातींची, फोटोंची उत्तमरीत्या मांडणी करणं. ह्या कामात मला अमोल श्रीपाल, आशिष नगरकर, मिलिंद साळी, शिप्रा अथणीकर ह्यांची खूप मदत झाली. अंकबांधणीचं हे काम शेवटपर्यंत चालू राहणारं, रात्रीचा

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

दिवस करायला लावणारं काम असतं. तुम्हा सर्वांचे आभार कसे मानावेत हेच कळत नाहीये. पण खूप धन्यवाद!

तसंच वर्षाच्या सुरुवातीला व्यावसायिकांकडून जाहिराती मिळवण्यासाठी अथक परिश्रम घेणारे मागच्या वर्षीचे खजिनदार अभिजीत रायरीकर आणि ह्यावर्षीचे खजिनदार मितेश देशपांडे ह्यांचेही मनःपूर्वक आभार.

आणि या दोन वर्षांतल्या 'रचना' च्या अंकाचा एक अविभाज्य घटक असणारे तुमच्यातले सर्व लेखक, कवी, पाकशास्त्रनिपुण कलाकार, शब्दकोडे एक्सपर्ट अभिजीत रायरीकर, 'रहे ना रहे हम' सदर देणारे प्रसन्न जोगळेकर, 'निखळलेले तारे' सदर देणारे प्रसाद अथणीकर, आशिष नगरकर! तुमच्याशिवाय 'रचना' चे आठ अंक काढणं ही निव्वळ अशक्यकोटीतली गोष्ट होती. तुमच्यापैकी प्रत्येकाने माझ्या विनंतीला मान देऊन कुठल्या ना कुठल्या प्रकारचं लिखाण 'रचना' करता दिलं. तुमच्यापैकी काहीना लिखाणाचा अनुभव होता तर काहीनी अगदी

पहिल्यांदाच लिखाण केलं होतं. पण ते सगळं वाचताना एक गोष्ट माझ्या लक्षात आली ती म्हणजे तुम्हां सर्वामध्ये असलेला लेखनाचा छुपा गुण! आणि हा गुण आपल्या पुढच्या पिढीतही नक्कीच दिसून येतो, हे 'रचना' च्या छोट्या लेखकांच्या लेखांमधून, कवितांमधून जाणवलं. आईबाबांनी सांगितलं, तर कदाचित न ऐकणारी ही मुलं, रश्मीमावशीने सांगितलं म्हणून लिखाण द्यायला लगेच तयार होत होती. तुम्हां सर्वांचे आभार मानावे तेव्हा थोडेच आहेत. तुम्ही असंच सतत लिहीत रहाल ह्याची मला खात्री आहे.

शेवटी, माझ्यावर टाकलेल्या जबाबदारीला मी माझ्या परीने न्याय द्यायचा प्रयत्न केला. तुमच्या विश्वासाला मी पात्र ठरले असेन अशी आशा करते. भविष्यात पुन्हा एकदा तुम्हां सर्वांबरोबर काम करण्याची संधी मिळेल अशी आशा करते.

कळावे,

लोभ आहेच, तो वाढावा ही विनंती,

तुमची,

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

रश्मी चाफेकर
संपादक, 'रचना'

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

!3 INDIACO®

NOBODY GIVES YOU INDIA LIKE WE DO!

776 Illinois Rte 59 Ste: 145, Naperville, IL 60540

WWW.INDIACO.COM | SUPPORT@INDIACO.COM | 630-477-7555

INDIACO'S 2ND CHICAGO AREA LOCATION IS OPENING SOON IN SCHAUMBURG!

For all your grocery needs!

FRESH PRODUCE, DALs, RICE, ATTA/ FLOUR, READY TO EAT MEALS, GLUTEN FREE OPTIONS, ORGANIC ITEMS, AND MANY MORE SOUTH ASIAN GROCERY PRODUCTS.

**SCAN THIS CODE TO
SIGNUP TO OUR
NEWSLETTERS & GET
OUR LATEST SALE,
OFFERS, AND
EXCLUSIVE SAVINGS IN
YOUR EMAIL!**

WE HOME DELIVER GROCERIES

**To know more or place an order visit
www.INDIACO.com NOW!**

**100%
VEGETARIAN FOOD**

**WE ARE LOCATED INSIDE INDIACO'S
NAPERVILLE STORE
WWW.RKUSA.COM/NAPERVILLE | (331) 814-3976**

**ENJOY DELICIOUS FRESHLY MADE STREET STYLE CHAATS, INDIAN SWEETS,
SNACKS, JUICES AND A LOT MORE WHILE SHOPPING AT INDIACO!**

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

कार्यकारिणी

President: Ulka Nagarkar

president@mahamandalchicago.org

Chicagoland resident for 16 years. President of MMC 2021. Volunteered for BMM 2011 NAPC committee, Rachana editor in year 2015, 2020, Smarnika lead in GJC 2019. Enjoys coordinating community enrichment efforts. Looking forward to a memorable and exciting year ahead. Let's all work together for the betterment of our community.

Vice President: Prasad Athanikar

karyakarini@mahamandalchicago.org

Chicagoland resident for over 15 years. Volunteering for Maharashtra/Marathi Mandals in USA over the past several years while leading Cybergaming, Sports, Picnic, Maza News, IT, Itihas Manch, Facility and Lezim teams in MMC. Also, led Over Facility Team during MMC's Golden Jubilee Celebrations in 2019. Elected as Vice President in 2021 and got re-elected in 2022. Looking forward to working with the energetic 2022 team and bringing together the community for high quality programs and events. Play Cricket, Badminton, Volleyball and many other sports.

Vice President: Rashmi Chafekar

karyakarini@mahamandalchicago.org

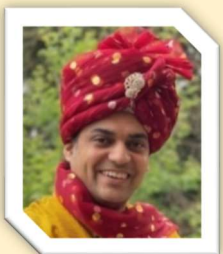
Chicagoland resident for over 29 years. Vice President in 2021. Got re-elected as Vice President for 2022. Has participated in various programs over the years. Have written articles for Rachana. Loves to write and listen to music.

Treasurer: Mitesh Deshpande

treasurer@mahamandalchicago.org

Chicagoland resident for more than 20 years. Has participated in various programs over the last few years. Enjoys listening to different genres of music, as well as singing and an avid cricket fan.

Secretary: Chetan Rege

karyakarini@mahamandalchicago.org

Chicago resident for 15+ years. Bibliophile. Volunteered for various MMC activities - Admin of Itihas Manch and Adhyatma Peeth groups; Rachana Editor in 2019; Teacher at Chicago Marathi Vidyamandir. Directed and coordinated for several performances. Aiming to preserve our incredible Indian heritage and build a solid MMC community.

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

Board of Director: Madhav Gogawale

karyakarini@mahamandalchicago.org

Chicagoland resident for 27 years. Enjoyed working as EC member of Maharashtra Mandals in Indiana and Illinois, served as Marathi Shala teacher in the late 1990s. Actively participated in several activities of MMC in 2021. Looking forward to very exciting and fun filled year ahead.

Board of Director: Nameeta Vedak

karyakarini@mahamandalchicago.org

I have been a Chicago resident for over 35 years and have been actively involved in Chicago Maharashtra Mandal since 1987 both as a foot soldier and as a member of various executive committees. I also served as a vice president in 1999. I was very active in Bollywood and was a lead actor in bunch of films before coming to US. I have also participated in various Bombay Television/Doordarshan plays and performed on professional stage in Mumbai. I am recipient of a few awards for my performances in both film and stage media. I am very much a people person and love to help wherever and whenever I can. I am looking forward to working with the 2022 MMC team to bring high quality programs to the community.

Board of Director: Kashmira Magar

karyakarini@mahamandalchicago.org

Chicagoland Resident for 21 years. I have been associated with Maharashtra Mandal Chicago for the last 19 years. I was also on the 2021 MMC Board of Directors and am once again excited to lead the Youth and Decoration team to contribute to MMC 2022. I enjoy music, art and architecture.

Board of Director: Deepali Sawant

karyakarini@mahamandalchicago.org

Resident of the Chicagoland area for 23+ years. Involved in MMC dance team for 6 years. Excited and looking forward to leading the Parampara team, Flyer team and Graduation team to bring the community together. Looking forward to a fun filled MMC 2022

Board of Director: Urmila Damle

karyakarini@mahamandalchicago.org

Chicagoland resident for over 6 years. Participated and actively volunteered in various activities in Maharashtra Mandal Chicago since 2016. I have a passion for spirituality, music, dance, reading and cooking. I look forward to an amazing year ahead

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

Board of Director: Swati Kukian

karyakarini@mahamandalchicago.org

I have been in USA since 2003. My educational background is MBA Finance. I am working in the finance sector as an Analyst and in my leisure time, I love cooking and dancing

Board of Director: Sameer Bongale

karyakarini@mahamandalchicago.org

Chicagoland resident for 7 years. Actively involved and volunteered in Chicago Maharashtra Mandal. I like music, designing and to work for our community. Looking forward to fun filled MMC 2022

Board of Director: Prajakta Joshi

karyakarini@mahamandalchicago.org

I live in Chicago area since 2015. Active member of Maharashtra Mandal Chicago since 2016. I have been helping the stage and props team from quite some time. I have prepared props for the various MMC events. This year, I am very excited to lead the stage and props team to contribute to MMC 2022

Board of Director: Archana Bhide

karyakarini@mahamandalchicago.org

Chicago resident for last 17 years. Volunteered for MMC over many years. I enjoy coordinating and organizing community events. Looking forward to work with the 2022 team and bring the community closer

Board of Director: Sanjeev Kulkarni

karyakarini@mahamandalchicago.org

Resident of Chicago land for last 7 years and actively participating and supporting skits as part of programs in MMC. Excited and looking forward to supporting our MMC in 2021 to make our community stronger and grow in and around Chicago!

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

MMC Trustees

समीर सावंत

वैशाली राजे

पंकज अकोलकर

रामदास थत्ते

धनंजय काळे

MMC Investment Advisors

संदीप बाग

मिलिंद जोगळेकर

योगेश गायकर

बृहन्महाराष्ट्र मंडळ कार्यकारिणी

नितीन जोशी (Trustee)

MMC शाळा कार्यकारिणी

Coordinator

सुलक्षणा कुलकर्णी

Trustee

विद्या जोशी

Naperville PoC

वैदेही देशपांडे

Schaumburg PoC

संज्योत बोरकर

Treasurer

प्रसाद खरे

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो २०२२ Logo

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

MMC 2022 Volunteers

Aditi Raut	Girish Patankar	Pranil Vaidya	Swati Kukian
Aakansha Shripal	Hemant Hinge	Prasad Athanikar	Swati Lakhe
Abhijeet Rayarikar	Jyoti Gogawale	Priya Patankar	Swati Rayarikar
Amol Shripal	Kashmira Magar	Priyesh Deshpande	Shweta Kulkarni
Amruta Joshi	Kavita Kulkarni	Rahul Visal	Tejaswini Joshi
Anagha Deshpande	Kavita Purav	Rajesh Hatkar	Ulka Nagarkar
Aniket Sawant	Ketaki Deshpande	Ranjit Deshmukh	Urmila Damle
Anil Landge	Latika Kale	Rekha Deodhar	Usha Shedage
Aniruddha Damle	Leena Vaidya	Rohit Dalvi	Vaishali Belsare
Anuradha Kelkar	Madhav Gogawale	Saloni Nagarkar	Varsha Visal
Aparna Khaladkar	Manasi Thatte	Sameer Bongale	Vedant Darbhe
Aparna Talloo	Mandar Joglekar	Sameer Khaladkar	Vidya Shinde
Arati Khot	Mandar Pandit	Sameer Kulkarni	Vivek Magar
Archana Bhide	Manisha Athalye	Sanjeev Kulkarni	Vrushali Kulkarni
Archana Shripal	Manisha Ogale	Sandhya Karande	Yogita Landge
Archi Damle	Manisha Pandit	Sara Bongale	
Ashish Nagarkar	Manoj Joshi	Savni Nagarkar	
Ashish Purav	Milind Sali	Sheetal Deshpande	
Ashwini Deshmukh	Mitesh Deshpande	Shilpa Deshpande	
Ashwini Kunte	Mugdha Joshi	Shipra Athanikar	
Avani Deshpande	Nameeta Vedak	Shweta	
Bhagyashree Gupte	Narasimha Kamath	Harankhedkar	
Bhaskar Shedage	Narayan Athanikar	Sneha Dalvi	
Chetan Rege	Neela S Joshi	Snehal Velvandkar	
Deepa Bhimanwar	Nilesh Joshi	Sudarshan	
Deepali Sawant	Pallavi Betsur	Ayyangar	
Dipti Mishrikotkar	Pradnya Joglekar	Subhash Mantri	
Gauri Kulkarni	Prajakta Joshi	Sujata Mahajan	

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

 Maharashtra Mandal Chicago 2022
presents
Diwali Utsav 2022

Meet you soon @
Oswego East High School,
1525 Harvey Rd,
Oswego, IL 60543

9 am - Registration & Diwali Faral
9.30 am to 11.45 am - MMC Special Program
11.45 am to 1.45 pm - LUNCH
1.45 pm to 2.45 pm - MMC Special Program
2.45 pm to 3:15 pm - Bye bye 2022 EC & Welcome
2023 EC
3.15 pm to 5:30 pm - **'Moruchi Mavashi'**
starring Bharat Jadhav

Happy Diwali

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

नाव मिळवताना

मला अगदी आठवतंय, की १९८०-८२ चा तो सुमार असावा. आम्ही प्राथमिक शिक्षण पूर्ण करून नू. म. वि. शाळेत पाचवीत दाखल झालेलो होतो. तिसरी-चौथीच्या धड्यांमध्ये वेगवेगळ्या स्वरूपात शिवछत्रपती भेटत गेलेले होते. त्यामुळे अगदी छोट्या छोट्या कथांतून महाराजांचं वेगळेपण, महाराजांची शौर्यगाथा मनावर ठसत होती. नेमक्या त्याच बालवयामध्ये माझे वडील-आबा आणि माझी आत्या या दोघांनीही माझ्यावर पुस्तकांनी संस्कार केले. दोघेही जण ग्रंथालय क्षेत्रामध्ये अतिशय उत्तम काम करत असल्यामुळे अखंड पुस्तकांचा रतीब आमच्या घरामध्ये असायचा. पु.ल. देशपांडे माझ्या आजोबांच्या पुस्तक प्रकाशनाच्या वेळी म्हणाले होते, की अवचट घराण्याचा कुळधर्म आणि कुळाचार हाच मुळात वाचन आहे. ही गोष्ट अगदी खरी होती. त्या कळत्या-नकळत्या वयामध्ये वेगवेगळ्या प्रकारची असंख्य पुस्तकं त्या कालावधीमध्ये वाचायला मिळाली.

आणि त्यातच महाराजांवरचं बाबासाहेबांनी लिहिलेलं चरित्रात्मक पुस्तक हाताला लागलं. भलामोठा तीनशे-साडेतीनशे पानांचा तो जाडजूड ठोकळा मी वाचायला सुरुवात केली आणि अक्षरशः अफाट वेड्यासारखं वाचतच राहिलो. बाबासाहेबांची ती श्रीमंत भाषा, ती वेगळी मांडणी आणि उत्तुंगता या तिन्ही गोष्टींनी मला अक्षरशः मोहिनी घातली. साहित्यातले विशेषणातले हे अलंकार मी आत्ता वापरतो आहे. त्यावेळेला साहित्यिक दृष्टिकोनातून ती पुस्तकं मी वाचलेली नव्हती; तर महाराजांचं प्रौढप्रतापपुरंदर अशा स्वरूपाचं एक अतिशय देखणं, अतिशय भारावून टाकणारं आणि खरंखुरं वाटणारं एक चरित्र माझ्यासमोर बाबासाहेबांच्या

भाषेतून उलगडत गेलं. मी जाम खूश झालो. मी आबांना म्हटलं, की "आबा, आपल्याला त्यांना कधीतरी बघता येईल का?"

त्यावेळेला नेमकं असं झालं होतं, की विश्रामबागवाड्यामध्ये शिवसृष्टी निर्माण करण्याचा आणि शिवकालीन असलेल्या सगळ्या गोष्टींचं पुनरुज्जीवन करण्याचा घाट बाबासाहेबांनी घातला होता त्यामुळे, आणि बाबासाहेब पण पुस्तकांचे खूप वेडे असल्यामुळे या सगळ्या साहित्यिकांची जबरदस्त ऊठ-बस आबांच्या बरोबर असायची. त्यामुळे आबांचे बाबासाहेब हे अतिशय उत्तम असे स्नेही होते. आबा म्हणाले, "एवढंच ना; बाबासाहेब जेव्हा विश्रामबागवाड्यात येतील; त्यावेळेला शंभर टक्के तू ये." आणि मग एकदा बाबासाहेब तिथे आहेत असा निरोप आबांच्याकडून आला आणि आम्ही भेटायला गेलो.

विश्रामबागवाड्याच्या त्या दुसऱ्या मजल्यावर स्वच्छ पांढऱ्या लेंग्या-झळ्यामध्ये किंचित काळसर पांढरी दाढी असलेले, उंच किडकिडीत बाबासाहेब.... एक वेगळंच तेज त्यांच्यासमोर... आणि मी बाबासाहेबांना वाकून नमस्कार केला. त्याबरोबर छातीशी नागाच्या फणीसारखी एक छोटीशी मुद्रा करून बाबासाहेबांनी तो नमस्कार स्वीकारला. मला त्याही वेळेला अगदी गंमत वाटली, की बाबासाहेब असा कसा नमस्कार स्वीकारतात?

बाबासाहेबांना जी जी मंडळी नमस्कार करायची; त्या त्या मंडळींना त्या नागफणीसारख्या आशीर्वाद मुद्रेचा भाग बाबासाहेब करून दाखवायचे आणि त्याचीच मला खूप गंमत वाटली. आणि मग अशाच दोन तीन भेटी

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

झाल्या. बरं; पुस्तकाविषयी मी काही बोलावं वगैरे अशा प्रकारचा भाग अजिबात नव्हता. परंतु विश्रामबागवाड्यात बाबासाहेब असताना दोन-चार वेळेला थोडीशी इकडे-तिकडे गाठ होत गेली.

मग एकदा आबांनी बाबासाहेबांना घरी बोलावलं. मला तो प्रसंग अजून जसाच्या तसा आठवतोय, की बाबासाहेब घरी आले; अतिशय मनमोकळ्या गप्पा मारल्या. वेगवेगळ्या गोष्टींवर आमच्या आजोबांशी, माझ्याशी आणि घरातल्या सगळ्या मंडळींशी बाबासाहेब इतकं उत्कट आणि छान बोलले. त्याच्यात शिवचरित्राचा भाग कुठेच नव्हता. पण माणूस म्हणून एक वेगळेपण बाबासाहेबांच्या त्या पहिल्याच दर्शनाने आम्हांला मिळालं आणि आम्ही अक्षरशः त्यांच्या प्रेमात पडलो.

मग पुढे बाबासाहेबांचा असलेला कुठलाही कार्यक्रम चुकवायचा नाही या ईर्ष्येने आम्ही बाबासाहेबांच्या प्रत्येक कथाकथनाला जायला लागलो. मला आठवतंय, बाबासाहेबांची सात दिवसांची एक व्याख्यानमाला टिळक स्मारक मंदिरामध्ये ठेवलेली होती. सात दिवस माझ्या आईबरोबर त्या व्याख्यानमालेला जाऊन बाबासाहेबांच्या ओजस्वी वाणीतली ती वेगळ्याच पद्धतीतील असणारी ती व्याख्यानं आणि तो वेगळ्याच पद्धतीतील असणारा त्यांचा तो वर-खाली होत जाणारा आवाज; उंच टिपेला पोचणारी त्यांची वाणी आणि त्यांची सांगण्याची विलक्षण गारूड करणारी पद्धत यांनी आम्ही अक्षरशः मंत्रमुग्ध झालो होतो! त्या सात दिवसांमध्ये बाबासाहेबांनी जे जे सांगितलं, ज्या ज्या गोष्टी सांगितल्या त्या त्या गोष्टी मनावर कोरल्या गेल्या. वेगवेगळ्या पद्धतीत बाबासाहेबांनी आपल्या वाणीतून अगदी ती सृष्टी निर्माण केली! कथाकथनाशी माझ्या आयुष्यातला माझा हा पहिला परिचय होता. आणि

तेव्हापासून बाबासाहेबांविषयीचा मला वाटणारा आदर अतिशय वाढला.

त्याच्यानंतर पुढे काही वर्षे गेली. साधारण १९८०-८३ सालापासून बाबासाहेब एका नाट्याबद्दल काम करत होते आणि त्यावेळी बाबासाहेबांकडून 'जाणता राजा' नावाचं एक असं नाटय उभं राहिलं ज्याने जगभरात रेकॉर्ड केलं! त्या 'जाणता राजा' मध्ये आमच्या शाळेतली, कॉलेजातली जवळपासची ओळखीतली सगळी मुलं हिरिरीने दाखल झाली! म्हणजे; महाराजांनी बारा मावळाला साद घातल्यानंतर सगळेच्या सगळे सरदार जसे जातीने हजर व्हावेत आणि या शिवकार्याला हजारो मावळे मिळावेत तशी ही सगळी मित्रमंडळी 'जाणता राजा' या नाट्यात सहभागी झाली.

मी कधी या नाट्यात काम केलं नव्हतं; पण त्याच्या प्रॅक्टिसला विश्रामबागवाड्यावर अनेकदा जायचो. बाबासाहेबांचा स्वभाव महामिस्किल! प्रत्येकाला राव म्हणून हाक मारतील! कधी प्रॅक करतील, कधी चिडतील, कधी स्वच्छ शब्दांत अतिशय उत्तम झापतील आणि कधी नर्मविनोदी मिस्किलपणाने अशा हास्याच्या फुलबाज्या उडवतील, की समोरचा लाजून चूर व्हावा आणि इतरांचं जबरदस्त मनोरंजन व्हावं! बाबासाहेबांची ही सगळी रूपं त्यांच्या विविधतेत मी अनेकदा बघितली. मग जाणता राजा सुरू झालं. जाणता राजा सुरू झाल्यानंतर त्याच वेळेला बरोबर ज्येष्ठ अभिनेते सूर्यकांत मांडरे यांच्या 'धाकट्या पाती'च्या प्रकाशन समारंभात पुन्हा एकदा बाबासाहेबांची भेट झाली. सूर्यकांतजींनी आमच्या घरावर आणि माझ्यावर विलक्षण माया केली. आजोबांचे ते अतिशय छान मित्र होते आणि वडिलांकडे ही मंडळी सातत्याने येणारी होती कारण त्यांचं क्षेत्रच ग्रंथालय क्षेत्र होतं. आणि मग त्यावेळेला बाबासाहेबांचे मोठे चिरंजीव अमृतराव पुरंदरे यांच्या १२२८, सदाशिव पेठ या पेरुगेट जवळच्या

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

पुरंदरे प्रकाशन या भव्य इमारतीत आणि मोठ्या ऑफिसमध्ये आमचा डेरा दाखल झाला. बाबासाहेब, राजंदेकर आणि टिल्लू सर; म्हणजे मकरंद टिल्लू यांचे वडील - मधुकरराव टिल्लू आणि माझे अनेक मित्र यांनी एकत्र येऊन 'रसिक कलामंच' हा मंच स्थापन केला आणि या सगळ्यांच्या मागे होते एक मोठे नाव आणि ते म्हणजे श्रीनिवास काकडे! अतिशय उत्तम पद्धतीने या माणसाने सगळी माणसं जमवली होती आणि आमचा 'रसिक कलामंच' सादर केला होता. दर उन्हाळ्याच्या सुट्टीमध्ये, दर शनिवार-रविवार बाबासाहेबांच्या त्या पुरंदरे प्रकाशनच्या हॉलमध्ये आम्ही काही कार्यक्रम करायचो आणि आवर्जून बाबासाहेब तिथे उपस्थित राहायचे.

त्याच पुरंदरे प्रकाशनमध्ये एक गमतीदार किस्सा घडला. त्यावेळेला बाबासाहेबांची सगळी पुस्तकं पुरंदरे प्रकाशनने प्रकाशित केली होती. पुरंदरे प्रकाशनचा तो सोळा सोंडांचा पांढराशुभ्र हत्ती आणि पुरंदरे प्रकाशन ही छापलेली अक्षरं या सगळ्या गोष्टी माझ्यासमोर आत्ताच जणू काही याव्यात इतका स्पष्ट आणि लख्ख तो किस्सा जाणवतोय. पुरंदरे प्रकाशनच्या वेगवेगळ्या कार्यक्रमांमध्ये वेगवेगळी दिग्गज मंडळी हजेरी लावून गेली होती, अनेक मंडळींनी आपल्या कला सादर केल्या होत्या. बाबासाहेब त्यातले अध्वर्यु. सूर्यकांतजी कायम यायचे, राजंदेकर कायम यायचे, टिल्लू सर कायम यायचे आणि त्यावेळची आम्ही सगळी नवखी कार्यकर्ती असणारी मंडळी भारावून जाऊन तो सोहळा बघत बसायचो. अर्थात, कार्यक्रमाचं संयोजन आम्हाला करायला देण्यात बाबासाहेबांचा नेहमी पुढाकार असायचा. असाच एकदा बोलत असताना एक घटना घडली. बाबासाहेबांच्या त्यावेळी कथाकथनाच्या कॅसेट्स निघाल्या होत्या. त्या कथाकथनाच्या कॅसेटमध्ये बाबासाहेबांनी त्यावेळी 'कविराज भूषण'

नावाची एक विलक्षण कॅसेट काढली होती. ती कॅसेट ऐकल्यानंतर आम्ही सगळेजण अक्षरशः स्तब्ध झालो. मला अजून आठवतंय की अमृतरावांनी ती कॅसेट त्यांच्या टेपरेकॉर्डरमधून तिथे बसलेल्या आम्हा सगळ्या मुलामुलींना ऐकवली होती. मग बाबासाहेब म्हणाले, "कविराज भूषणांनी शिवाजी महाराजांवर जी केलेली कविता आहे त्या दोन्ही कविता एका दिवसात पाठ करून जो मला म्हणून दाखवेल त्याला मी लिहिलेल्या सर्व पुस्तकांचे संच आणि कॅसेट भेट!" सगळे एकमेकांकडे बघायला लागले. प्रत्येकाने ते आव्हान स्वीकारलं आणि पाठांतराची अक्षरशः लढाई सुरू झाली. या लढाईमध्ये माझा स्पीड थोडासा चांगला आहे असा म्हणायला हरकत नाही आणि मग बाबासाहेबांच्या स्टायलने- "कविराज भूषणानं शिवाजी महाराजांना समोरून येताना बघितलं आणि त्याच्या प्रतिभेचा एक टक्का सणकन् उसळला आणि त्याच्या तोंडातून विलक्षण प्रतिभेचं एक महाकाव्य बाहेर पडलं! तो म्हणाला, की "राजन् आप कैसे है?

इंद्र जिमि जंभ पर वाडव सुअंभ पर
रावण सदंभ पर रघुकूल राज है।
पौन वारि वाह पर संभु रात नाह पर
ज्यों सहस्रबाह पर राम द्विज राज है ॥
दावा द्रुमदंड पर चिता मृगझुंड पर
भूषन वितुंड पर जैसे मृगराज है।
तेज तम अंस पर कान्ह जिमि कंस पर
त्यों मलिच्छ वंस पर सेर शिवराज है ॥
सेर शिवराज है सेर शिवराज है ॥"

हे ते काव्य होतं आणि हे काव्य साधारण वीस मिनिटांच्या कालावधीमध्ये बाबासाहेबांना मी म्हणून दाखवलं. बाबासाहेब म्हणाले, "संदीपराव ssss" माझ्या

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

आयुष्यात हे नाव बाबासाहेबांच्या तोंडून आल्यानंतर इतकं भारी वाटलं होतं!!! आणि त्यावेळेला हिरव्या शाईमध्ये बाबासाहेबांनी अतिशय लफ्फेदार सही करून, 'श्रीमंत संदीपराव यांना आशीर्वादपूर्वक भेट!' असं लिहिलं. मला असं वाटतं, की नोबेल पारितोषिक सुद्धा त्याच्यापुढे फिकं असेल!!!! ते दिल्यानंतर ते म्हणाले, "आणि दुसरी कविता?"

"साजी चतुरंग बीररंग में तुरंग चढ़ि ।
सरजा शिवाजी जंग जीतन चलत है ॥
भूषन भनत नाद विहद नगारन के ।
नदी नद मद गैब रन के रलत हैं ॥"
..... आणि ही.....

या दोन कविता पाठ म्हणून दाखवल्याबद्दल बाबासाहेबांनी शाबासकी दिली आणि सगळा कॅसेटचा संच आणि बाबासाहेबांनी लिहिलेल्या पुस्तकांचा संच मी असा मिरवणुकीसारखा मिरवत घरी घेऊन आलो. बाबासाहेबांच्या त्या कॅसेट आणि ते कथाकथन माझ्या आजोबांनी शेवटपर्यंत ऐकलं! या कॅसेट, हिरकणी, त्यानंतर कविराज भूषण ऐकत ऐकत माझ्या आजोबांनी अनेक दुपारी घालवल्याचं मला आठवतंय!

त्यावेळेला इतकं भारी वाटायचं! त्यानंतर मग अनेक वेळा बाबासाहेब भेटत गेले. १९९५ सालानंतर मात्र एकूणच काम आणि बाकीच्या सगळ्या गोष्टी यांमध्ये बाबासाहेबांच्या भेटी कमी झाल्या. मधून मधून भैरवीताई, अमृतराव, राधा यांच्या भेटी होत होत्या. परंतु तो सगळा भाग थोडा कमी होत गेला. चारूकाका, सूर्यकांतजी यांच्यासोबत बाबासाहेबांच्या भेटी चित्रपटाच्या निमित्ताने, अनेक सोहोळ्यानिमित्ताने अनेकदा होत गेल्या. त्यांचे तिकडचे विनोद, एखादी गोष्ट

सांगण्याची हातोटी, सीन समजून सांगण्याच्या गोष्टी या सगळ्या गोष्टीपण मी डोळ्यांनी बघितलेल्या आहेत.

यानंतर एकदा संजीवनी बोकील यांच्या पुस्तकाच्या प्रकाशनानिमित्त संजीवनीताईंनी एक जबाबदारी मला दिली आणि ती जबाबदारी म्हणजे बाबासाहेबांना आमंत्रणाचं पत्र द्यायचं आणि त्यांना कार्यक्रमाला घेऊन यायचं! मला अगदी आठवतंय, बाबासाहेबांच्या पर्वतीच्या वाड्याच्या इथे मी त्या निमित्ताने जवळजवळ चारपाच वेळा गेलो असेन. त्यावेळी ते अठ्ठ्याऐंशी वर्षांचे होते. त्यावेळी ते मला म्हटल्याचं आठवतंय, की 'आता माझं वय झालं अठ्ठ्याऐंशी. मला माझ्या वैयक्तिक आयुष्याबद्दल थोडंसं लिहावंसं वाटतंय. पण आता तेवढी ऊर्जा राहिली नाही. मला गड चढायला सांगितला, तर तो मी चढेन पण लिहिण्याचा मात्र थोडा कंटाळा येतो.'

त्यानंतर मी त्या कार्यक्रमाला त्यांना घेऊन गेलो होतो. त्या वेळेलासुद्धा त्यांनी अगदी अप्रतिम भाषण केलं होतं. संजीवनीताईंच्या कवितेतील बारकाव्यांचा उल्लेख करत असताना ते म्हणाले होते, "आम्ही एकदा बदामी-हम्पीच्या बाजूला गेलो होतो. तिथे एका नर्तन करणाऱ्या गणपतीचे शिल्प एका कारागिराने कोरले होते. ते शिल्प इतके उत्तम होते, की ते शिल्प मी पुढून बघायच्याऐवजी मी जरा थोडासा मागून गेलो आणि माझ्या तोंडून एक अप्रतिम सुंदर आरोळी उठली, की "वाह! कया बात है!" माझ्यासोबत असलेले सगळे लोक म्हणाले, की 'हा वेडाच आहे! हा पुढून बघायच्या ऐवजी मागून जातोय आणि मागून बघून 'वा!' म्हणतोय.' तेव्हा मी म्हणालो, की कलाकाराचं कौशल्य फक्त दर्शनी भागातच आहे असं मला वाटत होतं परंतु गणपतीच्या पायाच्या मागचा भाग म्हणजे बालगणपती उभा राहिल्यानंतर त्याच्या गुडघ्याच्या मागच्या भागात जी ठराविक विशिष्ट खळी

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

पडते तीसुद्धा त्या कारागिराने अप्रतिम उतरवली आहे!
तितके बारकावे संजीवनीताईंच्या कवितेतही आहेत!"

बाबासाहेब भाषणाची सुरुवात करत असताना,
"या कुंदेंदु तुषारहारधवला ।
या शुभ्र वस्त्रावृता ।
या वीणावर दंडमंडित करा ।
या श्वेत पद्मासना ।"

असं म्हणून करायचे किंवा वेगवेगळे कुठले कुठले श्लोक म्हणून करायचे. ती अस्खलित वाणी, ते ओजस्वी वक्तृत्व, तोंडपाठ असलेली सनावळ असा विलक्षण भाग अजूनही आठवला, की मी मोहरून जातो. त्यानंतर बाबासाहेबांच्या भेटी तुलनेने खूप खूप कमी होत गेल्या. गेल्या पाच-दहा वर्षांत तर निर्मलाताई गेल्या तेव्हाची तेवढीच एक भेट आठवते. पण त्याच्यानंतर मात्र बाबासाहेबांना दुर्दैवाने मी भेटू शकलो नाही. परंतु तरीसुद्धा पुलं म्हणतात तसं- साहित्याच्या अशा विलक्षण गोष्टी ही लेखक मंडळी आपल्या नसानसांत इतक्या भिनवतात, की कधीकधी आवेशाने आपल्या मुठी वळल्या जाव्यात. दर वेळेला त्या वळायलाच पाहिजेत अशातला भाग नाही, पण वेळ पडली तर त्या आक्रमकतेने त्या वळल्या जातील. ही आक्रमकता ज्या साहित्यातून मिळाली ते बाबासाहेबांचं साहित्य होतं.

आणि म्हणून बाबासाहेबांची ही सगळी रूपं मला आज दिसताहेत. मला असं वाटतं, की बाबासाहेब गेलेले नाहीतच. त्यांचं अस्तित्व चिरंतन सह्याद्रीच्या प्रत्येक कणाकणामध्ये राहिल. त्यांची सांगण्याची ओजस्वी वक्तृत्वशैली इतकी विलक्षण होती, की केवळ नुसत्या त्यांच्या स्वरांवर हजारो पिढ्या शिवभक्त म्हणून जन्माला येतील.

एका महायोग्याने एकादशीच्या मुहूर्तावर पुढील मार्ग धरावा यासारखा उत्तम योग नाही! ते कायम कोणत्या ना कोणत्या स्वरूपात आपल्या आसपास असणार हे नक्की!

डॉ. पं. संदीप अवचट

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

हिंसेच्या आसपास

गेला तासभर 'पूर्णा' उन्हातान्हात बहिणीच्या जावेचं – 'नीरा'चं – घर शोधत होती. हसरी, बडबडी नीरा कायम स्वतःच्या घराचं वर्णन करायची, "पूर्णे, आमच्या घरात मेथीची भाजी फोडणीला टाकली, की शेजारच्या गिरजावैनींना कळतं, त्या लगेच दुपारी ताट घेऊन जेवायला येतात. टी.व्ही. लावला, दुपारच्या सीरीयल्स लावल्या, की दोन घरं पलीकडे कोनकर काकू राहतात, त्यांच्याकडे टी.व्ही. नाही त्या पहायला येतात. गिरजावैनींकडचं कुणी संडासला गेलं तरी आम्हाला कळतं, म्हंजे बघ. रात्री झोपताना त्यांचा नवरा सिगरेट ओढतो तर वास अगदी आमच्या अंथरुणा-पांघरुणात येतो. ही असली घरं. अर्थात, चांगलंच आहे इथे. सगळे एकमेकांना धरून राहतात, प्रेम करतात, भांडतात, पुन्हा एक होतात."

नीरा किती दिवस झाले बोलावत होती, पण पूर्णाला जायला जमत नव्हतं. त्या भागात आले की येईन असं तिने मोघम सांगून ठेवलं होतं. त्या भागात येण्याचा आज योग आला होता. त्यामुळे पूर्णा उन्हातान्हात हिंडत नीराचं घर शोधत होती.

त्या एरियात आल्या आल्या तिला एकदम जाणवलं, की आपला शोध संपला! तिथं घरांची गिचमीड होती. घरं कुठंही कशीही बांधलेली होती आणि एकमेकांना इतकी चिकटून होती, की तिथं काहीही खाजगीपण असणार नाही हे लक्षातच येत होतं.

वस्ती सापडली तर घर शोधायला कितीसा वेळ लागणार! खरोखरच वेळ लागला नाही. कारण

हस-या नीराबाईंना परिसरात सगळेच ओळखत होते. लगेच तीन-चार उत्साही मुलं घर दाखवायला आली.

घरापाशी गेल्यावर तिनं कपाळावर हात मारून घेतला कारण घर सापडलं खरं पण दाराला कुलूप. फार वैतागली पूर्णा. पण करणार काय? नीराचा फोन नंबरही नव्हता, येण्यापूर्वी फोन करावा तर! आता निरोप ठेवून जावं म्हणून ती इकडे तिकडे बघायला लागली. नीराच्या अंगणातच असल्यासारखं दुसरं एक घर होतं. त्याचं दार उघडंच होतं.

पाय-या चढून ती आत डोकावली. छोट्याशा हॉलमध्ये पलंगावर कुणीतरी डोक्यावर पांघरुण घेऊन झोपलं होतं. इथं नको, झोपमोड होईल म्हणून ती लगेच वळली.

तेवढ्यात, "कोण पाहिजे?" मागून आवाज आला. ती पुन्हा वळली. आतून डोकावत एक बाई विचारत होत्या.

ती म्हणाली, "नीराबाईकडं आले होते. त्या माझ्या बहिणीच्या जाऊबाई..."

"अच्छा, अच्छा, पूर्णाताई तुम्ही!" तिचं वाक्य तोडून बाई म्हणाली.

पूर्णाला आश्चर्य वाटलं.

"या ना आत या. नीरा सांगते नेहमी तुमच्याबद्दल."

"नाही. आत येत नाही मी. तुम्ही फक्त तिला सांगा मी येऊन गेले म्हणून."

"अहो, असं कुठं झालंय? बसा पहिल्यांदाच आलायत. येईलच आता नीरा. दुकानात गेलीय बहुतेक." बोलता बोलता बाईने खुर्चीवर पडलेले

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

कपडे, पेपर, केळ्यांचा घड वगैरे तत्सम गोष्टी उचलून पूर्णाला जागा करून दिली.

पूर्णा आत आली. खुर्चीवर अंग चोरून बसली. समोर कुणीतरी झोपलंय म्हटल्यावर तिथं बसणं अवघडच. खोलीत पलंगाव्यतिरिक्त दोन खुर्च्या, एक छोटं स्टूल होतं. भिंतीवर एक फोटोफ्रेम होती. तिला हार घातलेला होता.

बाई आतून पाण्याचं तांब्याभांडं घेऊन आली. ते स्टूलवर ठेवून ती समोर झोपलेल्या व्यक्तीच्या पायाशी (किंवा डोक्याशी) बसली.

“तुम्ही गिरजावैनी का?”

“अग बाई, तुम्हाला कसं माहीत? निरीनेच सांगितलेलं दिसतंय. फार बाई बोलायला लागतंय तिला.”

“हो ना! खूप गप्पिष्ट आहे ती. पण हल्ली भेटीच होत नाहीत जास्त. घरं खूप लांब पडतात ना! आज इकडं शाळेची चौकशी करायला आले होते म्हणून इकडे येता आलं. तर हीच नाही घरात. फार वेळ थांबता येणार नाही मला. आता कधी येईल ती?”

“येईलच एवढ्यात. दुकानात गेली असणार. यादी द्यायला. सकाळीच म्हणत होती.”

एवढ्यात पांघरुणाच्या दुस-या टोकाला हालचाल झाली. पांघरुणाखालून भरपूर केस असलेलं एक डोकं बाहेर आलं.

नजरेच्या कोप-यातून पलंगावर हालचाल झाल्याचं दिसताच पूर्णा आणखीनच अवघडून बसली. तेवढ्यात तिच्या कानावर उद्गार आला, “पूर्णा, तू? इकडं कशी काय?”

पूर्णा आणि गिरजावैनी दोघींनी एकदमच दचकून पांघरुणाच्या दिशेने पाहिलं.

समोरचा चेहरा पाहिल्यावर पूर्णा बधीर झाली. नुसती पाहत राहिली.

भरपूर केसांखालचा तो चेहरा तिच्या चांगलाच ओळखीचा होता. आज त्यात फक्त एक नवीन गोष्ट दिसत होती ती म्हणजे डोळ्याच्या शेजारून खालच्या दातांपर्यंत आलेला जखमेचा मोठा व्रण!

‘हा तर पम्या! आपल्या वर्गातला. ज्याच्यापासून सुटका मिळण्याचा प्रयत्न करणं हा आपल्या कॉलेज ॲक्टिव्हिटीजपैकी ५० टक्के भाग होता.’

पम्याचा चेहरा आनंदाश्चर्याने थबथबला होता. कोणे एकेकाळी पूर्णेशाठी तो वेडा झाला होता. येता जाता तिची वाट अडवायचा. काहीतरी बडबड करायचा. तंतोतंत सशाच्या जातकुळीतली, साधीशी, दोन वेण्या, साडी टाईप अशी पूर्णा. पम्या दिसला, की थरथरायला लागायची. कॉलेजात नेहमी पहिल्या तीनात येणारी, वेगवेगळ्या स्पर्धात बक्षिसं पटकावणारी पूर्णा कॉलेजात सगळ्यांच्या कौतुकाचा विषय त्यामुळे तिला जास्त त्रास देणं पम्याला परवडणारं नव्हतं आणि आज ती अशी समोर बसलेली! पण तेव्हाचं यड्यासारखं बोलणं आज त्याला कसं जमणार होतं. आज तो कुटुंबवत्सल माणूस!

पम्याच्या बायकोच्या चेह-यावरचं आश्चर्य तसंच. पम्या तिच्याकडे वळून म्हणाला, “अग, ही वर्गात होती माझ्या. लई त्रास द्यायचो मी हिला. काय पूर्णा, आठवतंय ना?”

पूर्णाला आठवलं, त्या काळात मनावर असणारं पम्याचं दडपण. असला गुंड, मवाली मुलगा आपल्या मागे लागावा त्याने आपल्याशी बोलण्याचा प्रयत्न करावा, त्याच्यावरनं इतर मुलांनी आपल्याला चिडवावं हे इतकं लज्जास्पद होतं, की तो दुरून दिसला तरी ती रस्ता बदलायची किंवा कॉलेजात

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

असताना एखाद्या रिकाम्या वर्गात थांबून रहायची. तेव्हाची छातीतली धडधड पूर्णाला आत्ताही जाणवली. घरी सांगायची सोयच नव्हती. मैत्रिणी तिला मदत करायच्या, पम्या दिसला, की आधीच सांगायच्या.

‘अशी ही पम्याची गोष्ट. आणि आता आपल्याला दुसरं कुठलं घर न सापडता हेच सापडावं? पण पम्या आता बदललेला दिसतोय.’ रात्री खूप वाईट स्वप्न पडावं आणि सकाळी ते स्वप्नच होतं म्हटल्यावर त्याची भीती एकदम नाहीशी व्हावी असं काहीतरी तिला वाटलं.

तिने पम्याकडे जरा रोखून पाहिलं आणि विचारलं, “एवढी जखम कसली?”

‘मारामा-या.’ पम्या अगदी सहजतेने म्हणाला. मग पम्याच्या बायकोने तिची चौकशी केली. आपली माहिती सांगितली. ती सरकारी हॉस्पिटलमध्ये नोकरी करत होती. पम्याविषयी तिने काही सांगितलं नाही पण पम्या काही कामधाम करत नसावा असं तिच्या बोलण्यातून सूचित होत होतं.

तेवढ्यात नीरा आली. सुटल्यासारखं होऊन पूर्णा उठली. तिला पाहून नीराला फार आनंद झाला.

पूर्णाने पम्याचा आणि गिरजावैनीचा निरोप घेतला. पम्या म्हणाला, “आता काय भेट होईलच. निरीकडे येतीलच तू.”

या वाक्यावर पूर्णाने काहीच प्रतिक्रिया दिली नाही. नीरापाठोपाठ ती तिच्या घरात शिरली.

दार लावल्यावर धबकणू खुर्चीत बसली.

“नीरे, काय गे हा तुझा शेजार.”

“का गं! चांगले लोक आहेत ते.”

“चांगले! गुंडाड आहे तो पम्या एक नंबरचा. मी चांगली ओळखते त्याला. कमाल आहे! अजूनही हा मारामा-या करतो?”

“हं! मध्ये झाली होती खरी त्याची कुणाशी तरी मारामारी. त्या माणसाने सु-याने केवढी जखम केलीय पाहिलंस ना?”

“पाहिली पाहिली. नीरे, मी चलते आता. सोनू, घरी यायची वेळ झाली. फार वेळची बाहेर पडलेय मी.”

“अग थांब थांब.” नीरा म्हणत असताना पूर्णा दाराशी जाऊन उभी राहिली सुद्धा.

“मी पुन्हा येईन. सोनू दाराला कुलूप पाहून रडत बसेल नाहीतर.”

आणि ती सटकणू बाहेर पडली. अंगणातच पम्याच्या घराचं दार. पम्या तिथे असेल म्हणून तिने दुस-या दिशेला पाहत चालण्याची गती वाढवली.

नंतर जवळजवळ सहा – सात महिन्यांनी केव्हातरी नीरा तिला रस्त्यात भेटली. एकमेकांची विचारपूस झाल्यानंतर नीरा एकदम म्हणाली, “पम्याचं कळलं का तुला?”

“नाही. काय?”

“तुरुंगात आहे सध्या. खून केला एकाचा.” पूर्णाच्या अंगावर सरसरून काटा आला.

“माय गॉड! काय सांगतेस!”

“अग, पूर्ण कॉलनीभर धावत होता त्या माणसामागे हातात सुरा घेऊन. शेवटी तो कुणाच्या तरी घरात घुसला तर ह्याने तिथं त्याच्यामागे घरात शिरून लोकांच्या देखत मारला त्या माणसाला.”

पूर्णा सुन्न झाली होती.

“नीरा, किती भयानक आहे हे! आणि असल्या माणसाकडे तुमचं येणं जाणं. सोडून द्या ती जागा आता.”

नीराला सोडून पूर्णा घरी आली.

डोकं सुन्न झालं होतं. सोनूला तिने खेळायला सुद्धा जाऊ दिलं नाही. दारं खिडक्या गच्च

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

लावून घरातच बसली. जणू तुरुंगात असलेल्या पम्या पळून येणाराय आणि येणार तो बरोबर तिच्याचकडे.

त्या काळात वडील माथेफिरू म्हणून पम्याविषयी काही सांगता आलं नाही. आता नवराही रागीट. त्यालाही सांगणं शक्य नाही. सगळ्या जगात भित्र्या आपणच. का नाही तेव्हाच पम्याला सणसणीत चपराक दिली. मानहानीला घाबरलो, चर्चेला विषय व्हायला घाबरलो, पम्या कसा वागेल म्हणून घाबरलो, छोट्या छोट्या तणावांना घाबरलो थूत! या भिन्न जगण्यावर.

रात्री नवरा घरी यायला नेमका उशीर. पूर्ण अख्खीच्या अख्खी भीतीच्या तावडीत सापडली. सोनूला खायला घालून झोपल्यावर ती अंथरुणावर पडून विचार करत राहिली. भीतीची मुळं शोधत राहिली. अजून एक घटना आठवली.

दर आठवड्याला ती मंडईत भाजी घ्यायला जायची. तिचा एक ठरलेला फळवाला होता. त्याच्याकडूनच फळं घ्यायची. कृष्णा त्याचं नाव. 'पूर्ण' हे दर आठवड्याला भरपूर फळं घेणारं गि-हार्डक म्हणून कृष्णा आणि त्याचे वडील तिची काळजी घ्यायचे. तिला भाजीच्या जड जड पिशव्या मंडईच्या दारापर्यंत नेऊन द्यायचे. रिक्षा पाहून द्यायचे. तिने घेतलेल्या फळांपैकी एखादं खराब निघालं तर पुढच्यावेळेस दुसरं द्यायचे. उभयपक्षी व्यवहार सोयीचा होता.

एकदा ती नेहमीसारखी भाजीला गेली. तिथं कृष्णा भेटला नाही. दुपारी पेपर वाचताना तिने एक भयंकर बातमी वाचली. मंडईत चक्क एका स्त्रीवर बलात्कार झाला होता. मंडईतल्याच काही विक्रेत्यांनी तिला एका कोप-यात नेऊन सामूहिक बलात्कार केला होता. लोक पकडले होते. त्यांची नावंही पेपरला दिलेली होती. त्यात एक नाव

'किसना' होतं. कृष्णा नव्हे, किसना. पण ते नाव पाहून ती दचकली.

बातमी नीट दिलेली नव्हती त्यामुळे असंख्य प्रश्न निर्माण होत होते. गजबजलेल्या मंडईत ही घटना कशी घडली असेल? बाकीचे लोक काय करत असावेत? बाया कुठे गेल्या असाव्यात? बातमीवर विश्वासच बसत नव्हता. 'किसना' हे नाव वाचूनही ती गोंधळली होती.

पुढच्या आठवड्याला ती नेहमीसारखी मंडईत गेली. कृष्णा नव्हताच. पण वडील होते. तिने त्यांना कृष्णाविषयी विचारलं तर ते म्हणाले, 'कृष्णाला ना चार – पाच महिने कोल्हापूरला पाठवलंय जरा तब्येत बनवायला. इथली चार – पाच मुलं गेलीत. या बाईचा मुलगापण गेलाय.' त्यांनी समोरच्या भाजीवालीकडे बोट दाखवलं.

हे विचित्र उत्तर ऐकल्यावर ती पूर्ण हादरली होती. कृष्णा काही तब्येतीनं सुकलेला नव्हता. चार – पाच महिन्यांसाठी तो नसावा, बाकीची पोरं ही, याचा अर्थ काय! कृष्णाचा साधाभोळा चेहरा आठवून तिला सारखं आश्चर्य वाटत होतं. खरं काय, खोटं काय समजत नव्हतं. रात्रभर भीतीने तिचा कब्जा घेतला होता.

आजही सोनू झोपल्यामुळे ती एकटीच स्वतःपाशी. भिंतीवर टिकटिकणारं घड्याळ. घड्याळाच्या टिकटिकीमधून दबलेली शांतता केव्हाही स्फोट होऊ शकेल अशी.

सोनूच्या अंगाखालून हात काढून घेत ती अलगद उठली. बाल्कनीचं दार उघडलं. गार वा-याच्या झुळका आत आल्या. ती बाल्कनीत उभी राहिली. बाल्कनीला लागून दोन निलगिरीची झाडं स्तब्ध उभी.

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

अपार्टमेंटच्या मागच्या बाजूची विहीर दिसल्यावर तिला आठवलं. त्या विहिरीत ती नेहमी निर्माल्य टाकत असे. एक दिवस त्या विहिरीपाशी लोक जमलेले होते थोड्या वेळाने त्या विहिरीतून गच्च फुगलेलं एक प्रेत बाहेर काढण्यात आलं. काही फुलं त्याच्या गळ्यापाशी, केसात कुठे कुठे अडकली होती.

आता ती विहीर शांत दिसत होती. प्रेत सापडलं तेव्हा घशात माशाचा काटा अडकावा तशी 'आ' वासलेली वाटत होती.

हिंसेच्या आसपासच वावरत असतो आपण. जणू आपल्या उजव्या नाकपुडीतून श्वासाबरोबर हिंसा आत जातेय आणि डाव्या नाकपुडीतून भीती बाहेर पडतेय. कधी भीती आत तर हिंसा बाहेर. शरीराला कवटाळून बसणारी. शरीराला उल्लंघून टाकणारी हिंसा, हिंसेच्या आसपास वावरूनही हिंसेला स्वीकारू न शकणारी भीती. आपण सगळे भयाच्या नाहीतर हिंसेच्या छायेत जगणारे. आपल्या आसपास किती असतील पम्या, किती असतील कृष्णा, बसमध्ये शेजारी असतील, थिएटरमध्ये शेजारी असतील. एक हिंसक घटना आणखी हजारो हिंसक घटनांना जन्म देईल. एक भीती हजारो भीतींना जन्म देईल.

काही घरात नवरे ताटं फेकून देत असतील, बायका मुलांना बेदम मारत असतील, मुलं मारामा-या करत असतील, काही शिक्षक मुलांना मारत

असतील. कुणी देवळाची, मशिदीची, सुंदर शिल्पांची, थोर प्रतीकांची विटंबना करत असतील, काही बस पेटवून देत असतील. काही जमावावर लाठीमार करत असतील. काही रिक्शाचालक एका क्षणात पॅसेंजरशी मारामारी सुरू करत असतील.

काही मनांमध्ये दबलेल्या शिव्या असतील, काही मनांमध्ये धुमसणारे निखारे असतील, काही मनांमध्ये जातीच्या, धर्माच्या, स्त्री-पुरुष भेदाच्या, लहान – मोठं भेदाच्या, आर्थिक भेदांच्या, मालक – नोकर भेदाच्या भिंतीच भिंती. प्रत्येक मन एकेका भिंतीआड.

या शहरात... या देशात... आपल्या देहापलीकडचा प्रत्येक जण दुसरा... दुसरा... दुसरा... दुसरा..

(‘शहरातला प्रत्येक’ या संग्रहातून)

सुजाता महाजन

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

DRAPER
& KRAMER

MORTGAGE
CORP.

Gyan Srivastava

Residential Mortgage Lending

- Home Purchase and Refinance Loan Specialist
- Lender Credit Available to Offset Closing Costs
- Cash-out Refinancing Options Available
- Fixed/Jumbo/Adjustable-Rate Mortgages (ARMs)
- No PMI Program
- In-House Underwriting and Closing
- Investment Properties/Second Homes
- Home Equity Lines of Credit (HELOCs)
- FHA/VA/Interest Only
- Quick Turn Times

Contact me for a low rate quote and a mortgage consultation!

Mobile: 630-670-1645

gyan.srivastava@dkmortgage.com

Office: 630-268-5447

www.dkmortgage.com/gyan

701 E. 22nd Street, Suite 125 • Lombard, IL 60148

EQUAL HOUSING LENDER

Gyan Srivastava (IL:031.0027115 NMLS:287055) is an agent of Draper and Kramer Mortgage Corp. (IL:MB.0004263 NMLS:2551) is an agent of Draper and Kramer Mortgage Corp. (NMLS:2551) an Illinois Residential Mortgage Licensee located at 1431 Opus Place, Suite 200, Downers Grove, IL 60515, 630-376-2100. IL: Illinois Residential Mortgage Licensee No. MB.0004263 - Licensed by the Department of Financial and Professional Regulation, Mortgage Banking Division, 100 West Randolph, 9th Floor, Chicago, IL 60601, (888) 473-4858. 02970-01 03/2018

SPONSORS WALL

We wish to thank following people who have purchased Sponsorship Packages for 2022.

Individual Plus

- Sheetal Sawant
- Gauri Kulkarni
- Aditi Shirgaokar
- Hemlata Limaye
- Sunita Talati
- Sujata Mahajan
- Asha Kharwadkar
- Prakash Anturkar
- Manik Nambiar

Couple Plus

- Nikhil Javeri
- Deepak Bakane
- Mayuri Jakate
- Vishal Dahalkar
- Leena Karkhanis
- Kashmira Magar
- Deepali Sawant
- Sneha Kulkarni
- Prasad Walawalkar

Life

- Sheetal Chitale
- Anand Deshpande
- Rajesh Hatkar

Life plus Upgrades

- Chandra Vedak
- Ulka Nagarkar
- Chetan Rege
- Madhav Gogawale
- Geetaram Dangat
- Vrinda Pandav

Family Plus

- Ketan Hattalli
- Shilpa Deshpande
- Prasad Athanikar
- Mitesh Deshpande
- Vidya Joshi
- Manisha Pandit

Couple Silver Sponsorships

- Hemlata Sakhardande
- Rashmi Chafekar
- Nandini Vishwasrao

Life Silver Sponsorships Upgrades

- Ashok Lele
- Niteen Joshi

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

मनात वाहणारी गोदावरी

लेखन-गायन-वादन-नृत्य-नाट्य-शिल्प-चित्र-खेळ अशा सगळ्या ललितकलांसारखीच नाट्य-सिने-भूमीची एक स्वतःची मुद्रा उमटवणारी स्वतंत्र भाषा असते. ती भाषा सरावाने समजू लागते, व्यासंगाने आरपार सापडू लागते. मनावर एक विचित्र मळभ वा झाकोळ घेऊन कलाकृती पाहिली तर भ्रमनिरास होऊ शकतो. काहीही बघायला आतून मनस्वी नकारच घेऊन गेलं तर संवेदनांची दारं उघडत नाहीत. हे हे ..असे असे झाले.. नि गोष्टीचा असा असा शेवट अशा अशा प्रसंगाने झाला...आणि ते सुखाने किंवा दुःखाने नांदू वा सोसत जगू लागले...अशी साच्यातली अपेक्षा घेऊन सिनेमा पाहायचा नसतो, हे मलाही ऐकण्या-बघण्याच्या सरावातून कळू लागले. नायक म्हणजे रोमॅटिक, उत्कट, धीरोदात्त...असे अपेक्षांचे साचे मोडून अतिशय शीघ्रकोपी, उद्धट, बेताल नि नैराश्याने सतत जगावर आगपाखड करणारा खलनायकस्वरूपीही नायक असू शकतोच. त्याचीही काही भलीबुरी गोष्ट असू शकतेच. भरतमुर्नीच्या नाट्यशास्त्रात नायिका व नायकाची वैशिष्ट्ये सांगितली आहेत. त्यात नायक देखणा, उमदा, धीरोदात्त, पराक्रमी, स्त्री-दाक्षिण्य दाखवणारा, प्रेमळ असावा, असे म्हटले आहे. अशा नायकाच्या कोणीही प्रेमात पडेलच. वेगळे गुणदोष असणारे नायक वा प्रतिनायक असू शकतात, हे ध्यानात घेऊन कलाकृती आस्वादायची तयारी आवश्यक ठरते.

नुसते निखळ मनोरंजन करणारे, विभ्रमचतुर, रसाळ, नेत्रसुखद, श्रवणसुखद असे काही देणे नि आस्वादणे तुलनेने सोपे असते. 'चार घटका विरंगुळा' प्रकारात ते येते. आयुष्य पणाला लावणाऱ्या घटनांना गुंफणाऱ्या

सिनेमाची त्या पल्याडची भाषा कळायला लागली, तर आपल्यातल्या संवेदनांची तळघरे उघडून ती थोडीशी तरी प्रकाशमान करते. परंतु ती कळण्यासाठी त्यांना बघण्याचा, ऐकण्याचा, समजून घेण्याचा 'आतला रियाज' लागतो. सुदैवाने असा छोटासा का होईना माझा रियाज झाल्यानंतरच मी गोदावरी हा चित्रपट पाहिला.

'गोदावरी' हा एका दिग्दर्शकाचा- निखिल महाजनचा मराठी चित्रपट आहे. त्याला हा चित्रपट आधीच 'दिसलेला' आहे, असे जाणवते. मराठी असला तरी त्यातली जाणीव नि नेणीव वैश्विक आहे. कारण ती एका नदीची नि माणसाची गोष्ट आहे. शिवाय इंग्लिश सब टायटल्स हल्ली असतातच. गोदावरीमधल्या प्रत्येक सीनमधली प्रत्येक फ्रेम डोळस नि चाणाक्ष प्रेक्षकांशी बोलते. तर चित्रपटातली शांतता सुद्धा बरंच काही सूचित करते, बोलते...

हा समाज म्हणजे अनेक कोलाजांचे कडबोळे असते. माणूस स्वतःमध्ये असतो तेव्हा, घरात किंवा गटात असतो तेव्हा आणि समाजात वावरत असतो तेव्हा वेगवेगळा असतो. त्याच्या वर्तनाचे आडाखे बांधता येत नाहीत. तो अनप्रेडिक्टेबल असतो. माणसाने, संस्कृतीने, समजणे निर्माण केलेल्या प्रश्नांचं, जाणिवांचं काहूर हे त्यांच्यासारखंच गुंतागुंतीचं असणार...माणसाचे नि संस्कृतीचे पीळ किती घट्ट असतात! ते गणितासारखे बेरीज वजाबाकी करून सुटत नाहीत. हे सारं सहज उकललं तरच नवल.

एखादी कलाकृती मनात मुरवून अनुभवायची असते. बघता क्षणी ती कळायला हवी, अशी अपेक्षा चुकीची. ती

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

अस्वस्थ करते, हलवून सोडते, समजुतीचे थर खरवडते, हेही महत्वाचे असतेच. हळूहळू ती कळू लागते.

संथ वाहत असलेल्या पाण्यात थोडा तळ दिसत आहे, बरीचशी घाण दिसत आहे आणि त्यातूनच एक फुलं भरलेला, पेटता दिवा सोडलेला द्रोण वहात येतो. तो थोडा वेळ वाहत येतो आणि थांबतो बरोबरी काठावर बसलेल्या पाठमोऱ्या नायकाच्या पायापाशी. नायक निशी तो द्रोण हातात घेतो. प्रेक्षक म्हणून आपली उत्सुकता वाढते. पण प्रेक्षकांचा अपेक्षाभंग करत निधी खिशातून सिगारेट काढतो आणि त्या द्रोणातल्या दिव्यावर ती शिलगावतो! आपण हादरतो. नदीतल्या पवित्र वगैरे दिव्यावर सिगारेट पेटवणे..? हा नायक विक्षिप्त आहे, ह्याची नांदी करत गोदावरी चित्रपट सुरू होतो.

'हे जगणं, हे व्यवहार, ही वणवण मला माझी वाटत नाही' असं समजून सतत चिडलेले, जगावर कावलेले किती लोक दिसतात आजूबाजूला. "जगण्याची आहे शिक्षा... मरणाचा कोठे थांग..?" असे म्हणत निरार्थाची ओझी वाहणारे अनेक लोक आपण पाहतो. निशी त्यातलाच. तसाच हा निशी. दिवसाची झेरोक्स कॉपी काढून ती टराटरा फाडून मग्नरीत भिरकावून देणारा.

जितेंद्र जोशीचे आजवरचे सगळ्यात चांगले नि उमजून केलेले हे काम आहे, असे वाटते. हा अँग्री यंग मॅन आहेच, पण हा सतत कावलेला, आत्मक्लेश करत पीडलेला नि कुटुंबाला पीडणारा विकृत तरुण आहे. जितेंद्रचा स्वतःचाही गोदावरीबरोबर झालेला, भावनांक उंचावणारा, हा जाणिवांचा प्रवास आहे.

चित्रपटातील ती ती लोकेशनस - नवश्या गणपती, मोदकेश्वर, बालाजी मंदिर, म्हसळ टेक,

सरकारवाडा... जुन्या नाशकातले अरुंद गल्लीबोळ नि जुनाट, अंधारे वाडे नि त्यातली माणसे, तीर्थक्षेत्राच्या आसपास असणारे ठराविक, भक्तवत्सल वातावरण... कदाचित सगळं आयुष्य गोदातीरी गेल्याने नाशिककरांना ती ठिकाणं जवळची वाटत असणार. नाशिक हे कुंभमेळ्याचे, अंध भक्तांचे, जादूटोणा करणाऱ्या काही लोकांचे गाव असे म्हटले जाते. त्याचे खरे खोटे करण्याचे कारण नाही. पण नाशकात एक प्रकारची गूढता आणि धूसरता जाणवते, हे नक्की. चित्रपटात दाखवलेली ठिकाणं पाहताना ती फक्त नाशिककरांची राहत नाहीत. ती प्रेक्षकांना कवेत घेतात. ती नदीही फक्त गोदावरी राहत नाही. ती काळ-प्रवाहाच्या लाटा उरीपोटी वागवणारी, हीण पचवणारी, समुद्राकडे झेपावणारी गावोगावची कुठलीही नदी भासू लागते.

एखाद्या अमूर्त चित्रातून किंवा दुष्ट स्वप्नातून कसे विविध अर्थ निघतात. त्यात काही गुंते/गोंधळ असतात. काही धूसर, काही स्पष्ट काही अतार्किक घटना दिसतात. त्यात काळाच्या उड्या असतात नि जन्ममृत्यूचे विपर्यास ...तसे काहीसे मला वाटले. तुकड्या तुकड्यांची जुळणी कधी होते नि सलग कथा उलगडत जाते. कधी मुळीच जुळणी होत नाही. ती दृश्ये नुसती मनावर पाण्यासारखी पसरत राहतात. तसा हा चित्रपट दृश्यांची जुळणी करत पहावा लागतो. हा चित्रपट समांतरपणे माणसाच्या मनातला, संस्कृतीने लादलेल्या प्रथांमधला आणि नदीतला गाळ उपसू पाहतो. तो गाळ पूर्णपणे उपसला जाणार नाही, याची कल्पना असून सुद्धा...

चित्रपटात काही फ्रेम्स अतिशय वेधक नि कल्पक आहेत. काही प्रसंगात एकही संवाद नसूनही त्या फ्रेम्स खूप काही सांगतात.

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

गोदावरीच्या प्रदूषित पाण्याविषयी निशीला तिटकारा आहे. तो त्या पाण्यात उतरतही नाही, तर ते पाणी तोंडात घेणे दूरच.

आजोबांना अग्नी दिल्यावर मात्र तो नदीत उतरतो, तेव्हापासून तो थोडा अंतर्मुख होतो आणि तेव्हाच मागे रावण दहन होतं! जणू त्याच्या मनातले आक्रस्ताळेपण जळू लागते. त्यातच त्याच्या जीवघेण्या आजाराचे सावट पसरलेले असते.

कित्येक घरात बाप नि मुलगा उभ्या जन्माचे दावेदार असल्यासारखे वागताना आपण आसपास पाहतो. तसेच आहेत निशी नि त्याचा मुखदुर्बळ, भकास चेहऱ्याचा बाप. तरुण मुलगा काही महिन्यांचा सोबती आहे हे समजल्यानंतर काहीच प्रतिक्रिया न देणारे बाबा पाहताना अजब नि विचित्र वाटतं. पण असतात अशी माणसं. अशा वेळी मुलाला ना ते जवळ घेत रडतात, ना त्याच्या आजाराची चौकशी करतात. प्रेक्षकांच्या मनात जर आदर्श बापाच्या ठरीव प्रतिमा असतील तर त्या प्रतिमांना तडा बसतो. पण हा बाप त्याच्या नित्याच्या ग्रंथालयात पोचल्यावर मात्र चुळबुळत राहतो, पाणी पीत राहतो, अस्वस्थ होतो. काही लोकांना सुखात वा दुःखात उत्कटपणे अभिव्यक्त होता येत नाही, व्यक्त होण्यासाठीही त्यांना कंफर्ट झोन लागतो, हेच खरं.

निशीला जीवघेणा आजार झाल्यावर सुरुवातीचे धक्के पाचवल्यावर तो नि त्याची आई नावेत बसून बोलत असल्याचे दृश्य आहे. जणू लेकाबरोबर शेवटचा वार्तालाप. त्यावेळी “इतकं पिकू देऊ नये दुखणं” असं आईनं कळकळीने म्हणल्यावर निशी नुसता खोलवर पाहतो. दुसऱ्या क्षणी नावाडी वल्ही मारत

खालचं पाणी वर आणतो नि नाव पुढे नेतो. असे सूचक दिग्दर्शन ठायीठाथी दिसते.

आजोबांचं दहन होत असताना अगदी मागे, धूसर प्रकाशात उभ्या असलेल्या फुगेवाल्याच्या रंगीत फुग्यांच्या पार्श्वभूमीवर निशी त्याला कडकडून मिठी मारतो नि दोघेही मनसोक्त रडतात. गोदावरीने गिळलेला आपला छोटा मुलगा शोधत फिरणारा हा भ्रमिष्ठ फुगेवाला असतो. हा प्रसंगही मनात कोरला जातो.

निशीची छोटी मुलगी सरिता नि कासवकाका ज्या उंच पायऱ्यांवर बसलेले असतात, तिथे दोन साड्या वाळत घातल्या आहेत. हे दृश्य किती सहज पण सूचक आहे! तिथंच "संस्कृती म्हणजे काय?" हा चिमुरड्या सरिताचा निरागसपणे विचारलेला प्रश्न आहे. सरिता म्हणजे नदी नि ती विचारते नदीकाठी निर्माण झालेल्या संस्कृती विषयी...(कासव हा उभयचर प्राणी! हेही बोलके प्रतीक.) कासव सांगतो - नदी कशी पूर्वीपासून वाहते, विविध ठिकाणी वळणे घेते..समुद्राकडे जाते, तशी असते संस्कृती...

डोंगरमाथ्यावरून कुठलीशी एक नदी जन्माला येते. खळखळत्या प्रवाहातून ती तिचा प्रवाह आखत जाते. काठ हळूहळू तयार होतात. काठांच्या बंधनात तिचा प्रवास सुरू राहतो..

प्रदूषण, घाण, कचरा, दगड यातून मार्ग काढत नदी प्रवास करतेच. वाटेतल्या शेतीमातीला समृद्ध करते, हिरवाई पिकवते, जीव जगवते, कित्येक पापं पचवते. अखेर ती सागराला मिळणार असते. ते तिचं जगण्याचे अंतिम सार असते किंवा विधिलिखित असते. नदी आपला शहाणा प्रवास करणार का? का मध्येच कोरडी पडणार आहे, कोणी प्रयत्न करून तिला वाचवणार आहे,

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

तिचा खळखळाट परत मिळवून देणार आहे का? ती तशीच विझत तर जाणार नाही ना?

तिला माहीत नसतं... ती फक्त वाहते..." संथ वाहते कृष्णामाई...तीरावरल्या सुखदुःखांची जाणीव तिजला नाही..." हे गाणं आठवतंच त्यावेळी.

चित्रपटातले संवाद मोजके, साधे पण चटका लावणारे. एकही शब्द जास्त नाही, की कमी नाही. परंपरेनं आपल्याला जखडले आहे, संस्कृतीने आपल्याला विशिष्ट साच्यात गृहीत धरले आहे, याचा सतत त्राग करणारा निशी पुत्र, पती, बाप म्हणून बेपर्वाईने नि तुसडेपणाने वागत असतो. कुठलेच नाते त्याने प्रेमाने नी जबाबदारीने निभावलेले नसते.

निशीचा बाप मात्र परंपरा नाकारून, सहजपणे त्यातून बाहेर पडून निःसंग झालेला असतो. एकच 'बोलका' सीन आहे बाप-लेकामध्ये. बाबांच्या संवादाने खाडकन भानावर येतो निशी... आणि प्रेक्षकही. वयोवृद्ध आजोबा तर विस्मरणाच्या आजाराने या जगातच नसतात. "मारुतीच्या पायापर्यंत पाणी आलं का?" हा एकच प्रश्न सतत विचारणारे आजोबा आधी वैतागवाडी वाटतात, नंतर करुणा वाटत राहते त्यांच्याविषयी. विक्रम गोखलेंच्या चेहऱ्यावरचं भकास हरवलेपण, त्यांचा तुटणारा, कापरा आवाज आणि त्यातलं अथांग कारुण्य...! धड रडूही येत नाही आणि धड स्वीकारही करवत नाही. नुकतेच विक्रम गोखले यांचे निधन झाले. तेव्हा नुकताच पाहिलेला हा चित्रपट खूपच गहिरा झाला. सर्वांचाच अभिनय उत्तम नि सहज.

गौतमीचं वरवर खंबीर असणं पण आतून कोलमडणं, आईची तडफड... कमाल! कमाल!! एका सीनपुरता आलेला सिद्धार्थ मेननही छाप पडतो. आजोबांविषयीचे वेगळेच पैलू त्याला कळतात. घरातला एक तरुण मरणपंथावर आहे आणि त्याच घरातील वृद्ध आजोबा

प्राण सोडतात. मृत्यूच्या आसपासचे जगात मागे उरलेले अनेक धागे उलगडत जातात नि कथेचे तुकडे जुळत जातात.

हा सिनेमा कदाचित थेटमध्ये टिकला नाही. साहजिक आहे. हा पॉप्युलर विषय देणारा चित्रपट नाही. हरकत नाही. तो ओटीटीवर येईलच. पण त्यात गोदावरी नदीतील व संपूर्ण चित्रपटातील भव्य दृश्ये कितपत दिसतील, माहीत नाही. चित्रपटातील सिनेमॅटोग्राफी अतिशय सुंदर आहे. हा सिनेमा एकट्यानं अनुभवण्यासारखा आहे. एखादी अंतर्मुख करणारी, चटका लावणारी गंभीर दीर्घकविता असावी, असा हा चित्रपट. तो प्रेक्षकांच्या भावनिक बैठकीची आणि व्यापक आकलनाची मागणी करतो. स्वतःच्या आत डोकावून पाहण्याची मागणी करतो. आजच्या ह्या कलकलाट करणाऱ्या बहिर्मुख जगाने आत आत ही पाहायला हवं. ह्या आतल्या प्रवासाला सुद्धा मोठी सहनशीलता नि ताकद लागते. 'गोदावरी' ती ताकद आपल्याला देते. चित्रपटातील गाणे मनात निनादत राहते -

"खळखळ खळखळ गोदा

निघालीस तू पुढल्या या गावा

पैलतीरानंतरही तुझा नाद यावा..."

आपणही नदीसारखं होण्याचा प्रयत्न करायचा. दुसरे काय?

आश्लेषा महाजन

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

Maharashtra Mandal Chicago 2022
“परंपरा” team presents
“अक्षरागप्पा”
Calligraphy
With demonstration
Explore the beauty of historic scripts.
Discover the meaning of artistry of calligraphy.

Achyut Palav
Founder - Achyut Palav School of Calligraphy

The first Indian calligrapher to teach Modi script abroad

Saturday, 03 Dec 2022
9.00am (CST)/8.30pm (IST)

Maharashtra Mandal Chicago 2022
Parampara group presents
Bhondla

पारंपारिक भोंडला
(महाराष्ट्राची लोककला)

When :- Sunday, 16th Oct
Time :- 3-4.30pm
**Where :- Chicago Kali Bari Temple,
Glen Ellyn**
**Admins :- Ulka Nagarkar, Deepa
Sawant, Manisha Pandit**
Food :- Bhel and Masala Duddh
Khirapat :- Anything you like
**Dress code :- Indian Traditional any
Colour Saree**

See you all in
Dec 2022
MMC Parampara 2022
Meet n Greet, lovely too,
Religious or cultural mix,
Marathi Mandal rocks through

Follow & Enjoy
the theme

HAPPY
thanksgiving

Share pictures
Share videos

MERRY
CHRISTMAS

Party on the floor

HAPPY
ANNIVERSARY

Submit your pictures and videos by 23rd Dec
2022. Video will be released on 30th Dec 2022

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

शून्य!

विश्वंभर! विश्वंभर!" म्हणत स्वामींनी प्रवेश केला. आज गुरुवारची संध्याकाळ. सत्संगाचा दिवस. स्वामींनी पाहिलं, तर आज वीस पंचवीस मंडळी येऊन बसली होती. स्वामींनी आसनाकडे दृष्टी टाकली. दांडेकर वहिनींनी आज आसन तयार करून ठेवलं होतं. गेल्या आठवड्यात मोनिकाने. दोघी काम करीत असत. आसन तयार करायचं म्हणजे काय, तर नीट आसन मांडणे, त्यासमोर फुले ठेवलेला व्हेस, उदबत्ती लावून ठेवणे.. अगदी सोपं काम. पण त्यामध्ये देखील दोघींची स्पर्धा चाले. ईर्ष्येने स्वामींचं समाधान मिळवण्यासाठी दोघी जिवाची खटपट करीत. शेवटी गेल्या आठवड्यात दोघींना एकत्र बोलावून स्वामींनी नीट समजावून सांगितलं होतं, "कर्म करायचं, तर त्यात कुणाच्या समाधानाची इच्छा नसावी, ईर्ष्या तर मुळीच नको. आपण करतो त्या क्रियेमध्ये आपलं संपूर्ण मन व्यग्र करायला हवं, तिथे स्पर्धेला जागा नाही." दांडेकरवहिनींना त्यावर आलेला राग जाणून स्वामींना मनातल्या मनात हसूच आले. आसनासमोर स्वामींच्या गुरुदेवांची तसबीर होती. स्वामींनी नमस्कार केला, उदबत्ती लावली, आसनावर बसून त्यांनी डोळे मिटले आणि महाराजांचे स्मरण केले. "विश्वंभर! विश्वंभर!"

शिकागोतील स्कोकी या गावात आपण राहतो काय, घराच्या लिविंग रूम मध्ये दर गुरुवारी सत्संग घडतो काय आणि ही मंडळी सतत येत राहतात काय सगळा चमत्कारच.. असं स्वामींना वाटून गेलं. विश्वंभर, विश्वंभर

"काय नितीनशेठ?" स्वामींनी विचारले. नितीन शेठ दर गुरुवारी येत. सुरुवातीला नुसतेच येऊन बसत, काहीही न बोलता! एका गुरुवारी स्वामींनी पाहिलं, तर त्यांच्या डोळ्यातून अश्रूंच्या धारा लागलेल्या. स्वामींनी विचारताच नितीन शेठ म्हणाले "महाराज काय सांगू? आयुष्यभर कुठले ना कुठले दुःख भोगत आलो. आई वडील लवकर गेल्याने त्यांचा धंदा चालवला. लग्न झाले, मुलं बाळ झाली, पण घरात समाधान शांती नाही. माझ्या एका मराठी मित्राने तुमच्याकडे यायला सांगितलं, म्हणून आलो. इथे नुसतं बसलं तरी शांत वाटतं. आयुष्यात कधी न अनुभवलेली शांती इथे मला भेटली." स्वामींनी उठून त्याचे हात हातात घेऊन त्याला सांगितलं होतं "नितीन शेठ तुम्ही शांतीचा पाठलाग करू नका. खरं म्हणजे कशाचाच पाठलाग न करता जगायला शिका. आपण जितका एखाद्या गोष्टीचा पाठलाग करतो ना, तितकी ती गोष्ट आपल्यापासून दूर पळत असते. जेव्हा आपण त्या गोष्टीचा पाठलाग करणं सोडून देतो तेव्हा ती आपोआप आपल्या दारी चालून येते तेव्हा आपण तिचं स्वागत करायचं, तिला घरात घ्यायचं. आणि ज्यावेळी तिला तुम्हाला सोडून जावंसं वाटेल तेव्हा तिला आनंदाने जाऊ द्यायचं. जे येईल त्याला दार उघडं, जे जाईल त्यालाही दार उघडं! समजून घ्या, इथे येत चला. हे घर तुम्हाला नेहमीच उघडंआहे." नितीनशेठशी बोलताना स्वामींना त्यांच्या गुरुदेवांनी दिलेल्या शिकवणुकीची आठवण आली. नितीन शेठनी स्वामींना नमस्कार केला. "ठीक आहे महाराज!" बरोबर आणलेली फळे स्वामींच्या पुढे ठेवली तेव्हा स्वामींनी स्वयंपाक घराकडे निर्देश केला आणि

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

नितीन शेट फळे घेऊन आत गेले. "आज फलाहार!"
स्वामी स्वगतच म्हणाले.

मंडळींपैकी साधारण विशीतला एक तरुण सामोरा आला, नमस्कार करीत म्हणाला, "माझं नाव सुरेश! हा माझा मित्र जॉन." जॉननेही पुढे येऊन नमस्कार केला. "What is it that you seek?" स्वामींनी विचारले. "उद्या आमची फार महत्वाची परीक्षा आहे, माझ्या आत्याने तुमचा आशीर्वाद घेण्यासाठी तुमच्याकडे यायला सांगितलं, म्हणून आलो. माझ्या या चांगल्या मित्रालापण आशीर्वाद हवा आहे, जॉनची देखील श्रद्धा आहे, त्यालाही blessings हवे आहेत." स्वामींनी त्या दोघांकडे बघितलं, 'चिंता मग ती परीक्षेची असो किंवा..' स्वामी हसले आणि म्हणाले, "अभ्यास केला आहात ना मग चिंता कशाची? "Anyway, take this," स्वामींनी समोरच्या चांदीच्या भांड्यात ठेवलेल्या मनुका व बदाम त्या दोघांच्या हातात दिले नि म्हणाले, "उत्तम पास व्हाल!" त्यांच्या चेहऱ्यावर पसरलेला आनंद बघून स्वामींना गंमत वाटली आणि बरंही वाटलं.

विश्वंभर! विश्वंभर! अजून बरेच लोक हॉलमध्ये बसून होते. स्वामी शांतपणे त्यांची दुःखं ऐकत होते, पेलत होते, गुरुदेवांनी त्यांना सांगितलं होतं, "तुझ्या आयुष्याचे कर्तव्य म्हणजे इतरांची दुःखं पेलणं! तुझ्यासारख्यांनी हे करायचं नाही तर कुणी? ही माझी आज्ञा समज." गुरुदेवांनी दिलेली माळ स्वामींनी परत हातात फिरवली. गुरुदेवांचा चेहरा समोर जागृत होता आणि अंतर्गत जिवंत होता. "विश्वंभर! विश्वंभर!"

त्यांच्या जीवनप्रवाहात गुरुदेव कसे अवतरले याची आठवण स्वामींना झाली. "विश्वंभर! विश्वंभर!"

सुमित्रा! स्वामींनी डोळे मिटले. येऊ देत कोणते विचार येतात ते! स्वामींना गुरुदेवांची शिकवण आठवली. "ध्यान म्हणजे दुःखापासून दूर पळून केवळ सुखाचा पाठपुरावा नव्हे. जे समोर येईल त्याकडे संपूर्ण, मनःपूर्वक लक्ष दिले पाहिजे. त्यांच्यात न अडकता न गुंतता! मुक्ती म्हणजे काय? समोर आलेल्या परिस्थितीला मिठी मारून स्वतः तीत विरघळून जाणे. तू तसा विरघळलास, की तुला खरं जीवन जगता येईल."

सुमित्रा, सुशील आणि सुरेखा! चाळीस वर्षांपूर्वी अभ्यासासाठी स्वामींनी अमेरिकेत पहिलं पाऊल टाकलं होतं. एअरपोर्टवर त्यांना घेण्यासाठी निखिल येणार होता. निखिल त्यांचा पुण्याचा दोस्त. त्याच्याकडे स्वामी उतरणार होते. निखिलची वाट बघत एअरपोर्टवर स्वामी दोन तास बसले होते. एकाएकी त्यांच्या खांद्यावर कुणीतरी स्पर्श केला. स्वामींनी वळून बघितले, तो एक भगव्या कपड्यातील व्यक्ती! तेजोमय चेहरा आणि एक विलक्षण भारावून टाकणारं व्यक्तिमत्त्व! "माझ्याकडे राहू शकतोस तू" ती व्यक्ती म्हणाली. आपण 'हो' कसं म्हणालो ते स्वामींना कळलंच नाही. निखिल उशिरा धावत धावत आला, तेव्हा स्वामींनी त्याला सांगितलं होतं, "मी ह्यांच्याबरोबर जातो!" निखिलच्या स्तिमित चेहऱ्याकडे पाहून त्यांना गंमतच वाटली होती. गुरुदेव!

"विश्वंभर! विश्वंभर!"

पाच वर्ष! Ph.D. मिळवल्यानंतर स्वामींनी नोकरी पत्करली होती. आश्रमात राहून स्वामी नोकरी सांभाळत होते. "आयुष्यात पुढे काय होईल याचा कधी विचार करू नये. हा, आत्ताचा क्षण, हा महत्वाचा! हा क्षण म्हणजेच जीवन, या क्षणामध्ये आपण विरघळून

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

जायचं, मागे काहीही न ठेवता” गुरुदेव स्वामींना एकदा सांगत होते, त्याची त्यांना आठवण झाली. त्यानंतर काही दिवसांनी गुरुदेवांनी स्वामींना बोलावणं पाठवलं, रात्री आठ वाजता. खरं म्हणजे ही गुरुदेवांची खाजगी वेळ! ते कुणाला भेटत नसत तेव्हा. स्वामी गेले तेव्हा गुरुदेवांच्या पायाशी एक सुंदर तरुणी बसली होती. "ही सुमित्रा! तू हिच्याशी लग्न करायचं!" गुरुदेवांना नाही कोण म्हणणार? "तुझ्या सारख्याने संसारात शिरलं पाहिजे." गुरुदेव सांगत होते. "नुसतं रोज ध्यानाला बसून तुला इतरांची दुःखं कळणार नाहीत. तुला स्वतःला तो अनुभव घ्यायला पाहिजे. त्या आगीमधून तुझं ज्ञान तावून-सुलाखून निघूनयेईल. तुझ्या ज्ञानाची परिपक्वता तुला संसारात सापडेल. संन्यासात नाही. झोपडपट्टीतील लोकांची संतती आणि तुझ्यासारख्या ज्ञानी माणसाची संतती यात फरक आहे. ही सुमित्रा माझ्या माहितीची आहे. ती तुला योग्य आहे." स्वामी गुरुदेवांकडे थक्क होऊन बघत होते. सुमित्रा गुरुदेवांच्या पायाशी बसून होती. तिच्या चेहऱ्यावर एक सुंदर स्मितहास्य होतं.

विश्वंभर! विश्वंभर!

गुरुदेवांनी परत आपल्या जन्माला दिलेली ही कलाटणी! स्वामींनी डोळे उघडले. हॉलमध्ये आता चार पाचच मंडळी उरली होती. स्वामी ध्यानस्थ बसलेले पाहून काहीजण परत गेले होते. गरोदर असलेल्या लक्ष्मीबाईंना स्वामींचा आशीर्वाद. मानसिक ताणांनी बेजार झालेल्या दादा देशपांडे यांना मंत्रोपदेश. पैशाच्या मागे लागलेल्या सुंदरलालची कानउघाडणी. मुलाखात घ्यायला आलेल्या डॉक्टर चांडलरना उद्याची वेळ.

"विश्वंभर! विश्वंभर!"

स्वामींना किंचित थकवा आल्यासारखं वाटलं. त्यांनी परत डोळे मिटले. आज विचारांचं वादळ होतं. स्वामींनी आपल्या साधनेच्या आत्मविश्वासावर त्यांना दार उघडून दिले. सुमित्रा, सुशील आणि सुलेखा! सुशीलचा जन्म झाला तेव्हा गुरुदेव घरी आले होते. सुशीलच्या डोक्यावर हात ठेवून म्हणाले होते, "he will be a star!". सुशील खरंच त्याप्रमाणे प्रत्येक क्षेत्रात यशस्वी होत गेला. सुलेखाचा जन्म झाला तेव्हा गुरुदेव आजारी होते. कुठे जाऊ शकत नव्हते. सुलेखाला घेऊन स्वामी गुरुदेवांना भेटायला गेले. अशक्त गुरुदेवांनी तशीच सुलेखाला हातात घेतली आणि म्हणाले, "अरे, हे तर सोनेरी रत्न!"

‘कुठं गेलं हे सगळं? गुरुदेव म्हणाले, "संसार कर" पण कुठे गेला तो संसार?’

"विश्वंभर! विश्वंभर!"

सुमित्राला तर माहीत होता आपला स्वभाव. आपणही तिला अनेकदा सांगितलं होतं, की मला सत्याची आस आहे, तेव्हा तर ती गप्प होती. मग आपण एकदा उगाचच लॉटरीच तिकीट घेतो काय, त्याचे पाच मिलियन डॉलर्स मिळावेत काय आणि आपण ते सगळं दान करून टाकावेत काय.... कुणी निर्माण केली होती ही परीक्षा? कुणाचं कर्म ते असं उभा टाकलं होतं? गुरुदेव? गुरुदेव तर देह सोडून गेले होते.

सुमित्रा स्वामींना त्यावेळी म्हणाली होती, "तुम्हाला संसाराचा अर्थ कळला नाही अजून! तुमची खरी जबाबदारी काय? तुमच्या दानशूरतेत तुम्ही बायको, मुलांना विसरलात. तुमच्या शून्याचा पाठपुराव्यामध्ये तुम्ही आमच्या आयुष्याची किंमत शून्य मानली. तह केलात. इतक्या वर्षांची तुमची तपस्या, पण या क्षणी तुम्हाला निरपेक्ष व्यवहार समजला नाही. मोठे दान केलंत तुम्ही, पण ते

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

करण्यापूर्वी आमचा विचार करायला पाहिजे होता. आम्ही निघून जातो इथून, तुम्ही आणि तुमचं सत्य तुम्हाला लखलाभ होवो!" विचार, विचार आणि विचार! 'गुरुदेव, आज मन अशक्त झालं आहे. तुमच्या आशीर्वादाचा पाठिंबा हवा आहे. चूक कुणाची? बरोबर कुणाचं? कोण ठरवणार? की सगळंच खोटं? सगळीच माया, सगळंच दुःख- सगळाच अनर्थ! सगळंच शून्य!

"विश्वंभर विश्वंभर!" पायाखालची जमीन हलल्यासारखी वाटून स्वामींनी गुरुदेवांना कळवळून हाक मारली.

"विश्वंभर! विश्वंभर!"

धनंजय जोशी

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

गच्चीतला फुटबॉल

भारतामध्ये वर्षभर क्रिकेट खेळले जाते. पण जेव्हा फुटबॉलचा विश्वचषक सामना चार वर्षांनी येतो तेव्हा सगळीकडे फुटबॉल फिक्हर येतो. मुंबई पण याला अपवाद कशी असेल?

आम्ही लहानपणी मुंबईतल्या एका उपनगरात राहायचो.

डोंबिवली. खरे तर हे मुंबईचे उपनगर नाही. मुलुंडलाच मुंबई संपते. पण अमेरिकेत कोणी तुम्हाला विचारले, की व्हेअर आर यु फ्रॉम? तर आपण मुंबई सांगतो ना? तेच लॉजिक लावून मी डोंबिवलीला मुंबईत टाकले.

तर सांगायचं मुद्दा हा, की आम्ही डोंबिवलीत वाढलो आणि लहानाचे मोठे झालो. आमच्या सोसायटीमध्ये मैदान वगैरे असायचा काही प्रश्नच नव्हता. सगळ्या सोसायट्यांमध्ये जेवढी जागा असते तेवढीच आमच्याकडेपण होती. तिथे फुटबॉल कुठे खेळणार? सपाट आणि सलग अशी जागा आम्हाला फक्त गच्ची मध्ये सापडली.

आमची बिल्डिंग अगदी चौकोनी नव्हती. तिला भरपूर कंगोरे किंवा कोनाडे होते. त्यामुळे बाहेरून ती फार सुंदर दिसायची. पण गच्ची त्याचप्रमाणे होती. अनंत कोनाडे होते गच्चीमध्ये. त्या गच्ची मध्ये आम्ही फुटबॉल खेळायचे ठरवले.

सर्वप्रथम फुटबॉल पैदा करण्यापासून सुरवात होती. क्रिकेटचे सामान सर्वांकडे होते पण फुटबॉल? शेवटी एका श्रीमंत मुलाला पटवून त्याच्या वडिलांच्या खिशाला चाट मारण्यात आली. बूट वगैरे असण्याचा प्रश्नच नव्हता.

आमच्या गच्चीमध्ये जमीन ही मोझॅइक टाइल्सनी बनवलेली होती. त्यामुळे बूट घालून चालणे म्हणजे

पडण्याला आमंत्रण होते. शिवाय एकटा मुलगा बूट घालून आला तर त्याला पण बरे वाटत नसे कारण बहुतेक लोकांकडे बूट नव्हते.

गच्चीमध्ये फुटबॉल खेळण्यात एक नाही बऱ्याच अडचणी होत्या. मुख्य हणजे गच्ची ला ३-४ फूट उंचीचा कठडा होता. जर बॉल जोरात मारला तर तो सरळ खाली रस्त्यावर जात असे. तो बॉल परत कोण आणणार? या वरून चिकार वाद झाले. शेवटी ज्याचा स्पर्श बॉलला शेवटी झाला त्यानेच बॉल आणावा असे ठरले. अस्मादिकांनी किती फेऱ्या केल्या असतील याला गणतीच नाही. शेवटी तर वचपा काढण्यासाठी मुले मुद्दामच अशी बॉल मारायची, की तो एखाद्याला लागून खाली जावा. रस्त्यावर बॉल गेल्यानंतर कोणी ओळखीचा माणूस येतो आहे का ते पहिले जायचे. आमची खेळण्याची वेळ संध्याकाळची आणि चाकरमान्यांची परतण्याची पण तीच वेळ. बहुतेक कोणी तरी घरी परतत असायचे. पालक पण अगदी आनंदाने बॉल वर घेऊन यायचे. ते ज्या मजल्यावर राहायचे तिथंपर्यंत फक्त मुलांना जावे लागायचे. बॉल खाली गेला, की ५-७ मिनिटे विश्रांती मिळायची. त्यात मुले पुढची strategy ठरवायची. आता हे आठवून हसू येते पण "तू त्याला पाड आणि मी गोल करतो" सारखी काही तरी गुपिते असायची.

गच्चीची लांबी व रुंदी साधारण ७५ ते १०० फूट असेल. त्यात गोल पोस्टला १० फूट देण्याचा प्रश्नच नव्हता. अहो, गच्चीमध्ये दोन समांतर भिंतीपण नव्हत्या. त्यातल्या त्यात दोन भिंती पकडून त्यांना गोल पोस्ट घोषित करण्यात आले. त्यात एक भिंत लांब होती. मग दोन्ही भिंतींची लांबी सारखी करण्यासाठी

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

चकक ड्रेनेज पाईप्सचा उपयोग केला गेला. ही भिंत रस्त्याच्या बाजूला होती. बॉल खाली जाण्याचा जास्ती चान्स होता. ही साईड कुठल्याही टीमला नको असायची. दुसऱ्या बाजूला एक शिडी होती जिचा उपयोग पाण्याच्या टाकीवर जाण्यासाठी केला जायचा. ही शिडी गोल करताना मध्ये यायची. त्यामुळे शिडीला बॉल लागला की गोल असे समीकरण झाले होते.

भिंतीला बॉल लागला की गोल हे ठरले होते. एका साइडची भिंत ८ फूट उंच होती व दुसरीकडे फक्त ४ फूट उंच होती. जोरात बॉल मारला तर सरळ खाली रस्त्यावर जात असे. तरी पण मुले रिस्क घेऊन किक मारत आणि गोल करायचा प्रयत्न करीत.

गच्चीमध्ये २ balcony चे कोनाडे होते. इथे बॉल गेला की ५-७ मिनिटांची निश्चिंती असायची. सगळी मुले अगदी अटीतटीने झटत असायची. मैदानाची सीमारेषा म्हणजे गच्चीचा कठडा होता. ice hockey प्रमाणे बॉल त्याला लागून परत येत असे. फूटबॉलची सगळी समीकरणं त्यामुळे बदलली गेली.

मुख्य म्हणजे प्रेक्षकांना बसायला जागाच नव्हती. संध्याकाळी काही लोक कठड्यावर बसायचे. त्यांना आम्ही दुसऱ्या बाजूला जाऊन बसायला सांगायचो. हा आमचा खेळ एवढा लोकप्रिय झाला की मुली पण बघायला येऊ लागल्या. त्यांना बसायला पाण्याच्या टाकीवर जागा करून देण्यात आली. त्यांच्या उपस्थितीने काही मुलांचा खेळ फारच बहरू लागला, हे सांगणे न लगे.

तर अशा या गच्चीमध्ये आम्ही भरपूर फुटबॉल मॅचेस खेळलो. अनंत वेळा खाली रस्त्यावर जाऊन बॉल आणले. अनेक वेळा मारामाऱ्या केल्या जणू काही विश्व चषक हरतो आहोत. एकदा तर आम्ही बेस्ट ऑफ ५ म्याचेस अशी tournament भरवली होती. मी स्वतः गोल कीपर होतो. एकाने मारलेला बॉल मी अडवला पण तो हातातून सटकला आणि शिडीला लागला. आणि umpire ने गोल घोषित केला. माझ्या टीमने मला कोपऱ्यात घेतले आणि बौद्धिक घेतले. ते गोल कीपर बदलू शकत नव्हते कारण मी खेळाडू म्हणून आणखीन बेकार होतो. असो.

अशा गच्चीवर आता पत्रे टाकण्यात आले आहेत. गेल्या वेळा मी गेलो होतो तेव्हा तिथे जबरदस्त धूळ साचली होती आणि धुळीतली खेळणारी पावलं हरवली होती.

आशिष नगरकर

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

भिऊ नकोस ... भाग 1

[PG-16]

कोणत्याही सिनेमाच्या किंवा वेबसेरीज अगोदर हे PG-13, किंवा PG-16 दिल्याचं आपण सगळ्यांनी पाहिलं असेलच. पण कोणत्या लेखी कथेच्या आधी असं लिहिलेलं बहुदा पहिल्यांदाच पाहत असाल. तेही “भिऊ नकोस” या सद्गुरु श्री स्वामी समर्थ यांच्या अत्यंत प्रसिद्ध आशीर्वादानंतर वाचकांना अशी वयोमर्यादा प्रथमच दिसली असेल. पण याचं कारण काय, हे माझी कथा संपेपर्यंत तुमच्या लक्षात येईलच. अहो नाही हो, टेन्शन घेऊ नका. पातळी सोडून कोणतीही अश्लील किंवा अभद्र कथा सांगत नाहीये. आणि वयोमर्यादेची ही वॉर्निंग कोणा छोट्या मुलांसाठी नसून खासकरून तुमच्यासाठी आहे. तरी मोठमोठ्याने ही कथा तुमच्या मुलांसमोर वाचायची का नाही हे मी तुमच्यावरच सोडतो.

चला तर सुरु करतो कथा, जी साधारण १९९३-९४ या साली दरम्यान थेट स्वामी समर्थांच्या अक्कलकोट येथे घडली. नाही, स्वामींची कोणतीही लीला मी सांगणार नाहीये. त्यामुळे तशी अपेक्षा ठेवून वाचू नये. तर या कथेचे दोन नायक; पहिल्याचं नाव चिंतामणी उर्फ चिंत्या आणि दुसरा म्हणजे दस्तुरखुद्द तुमचाच समीर उर्फ सम्या, म्हणजे अहो मी. कथा खरंच घडली का नाही हा विचार मी तुमच्यावर सोपवतो.

उन्हाळा म्हटलं, की शिकागो हे अत्यंत आनंदात आणि एका सोहळ्यात रमून जातं. इथे उन्हाळ्याची संकल्पना म्हणजे घामात तुडुंब भरलेले टी-शर्ट आणि बनियन अशी कधीच नसते. जनता

छोट्या तोकड्या कपड्यात रोजच्या दुधाच्या खरेदीपासून ते कदाचित थेट लग्नाच्या भेटीगाठी आणि खरेदीपर्यंत सर्रास करताना आढळू शकते. त्यात शिष्टाचार भंग झाल्याचा आव आणणे शिकागोकरांना भावणार आणि शारीरिक दृष्ट्या सहन सुद्धा होणार नाही. सांगायचं तात्पर्य असं, की जर तुम्ही गेली अनेक वर्ष किंवा उभा जन्म भारतातल्या उन्हाळ्याच्या महिन्यात घालवले नसतील, तर तुम्हाला खरा उन्हाळा हा कोणत्या उसाच्या रसात ढवळून पितात हे माहीत असणं शक्य नाही. पार नागपुरातल्या उन्हाळ्याचे दाखले द्यायची गरज नाही, कारण आजकाल तर पुण्यात सुद्धा संत्र्याची लागवड सुरु झाली आहे अशी अफवा एका घामेजलेल्या पुणेकराला पसरवताना मी ऐकलं आहे. जसं थंडीचा आनंद घ्यायला लोक महाबळेश्वर, खंडाळा, लोणावळा अशा ठिकाणी जातात, तसंच थबथबलेला उन्हाळा अनुभवायचा असलाच तर हौशी पुणेकर सोलापूर, नगर, औरंगाबाद अशा पर्यटन ठिकाणी जरूर वळू शकतो. पण मी म्हणतोय तो १९९३-९४ चा उन्हाळा इतका जहाल नव्हता रे! निदान सोलापूरची ग्वाही मी हमखास देऊ शकतो, कारण ते आपलं आजोळ. अनेकांच्या उन्हाळ्याच्या सुट्ट्या पूर्वी आजी-आजोबा, मामा-मामी, काका-काकू, असल्या अत्यंत सुखद आणि निर्मळ आनंद देणाऱ्या समर-कॅम्पमध्येच हमखास जायच्या. आमच्या घरी एक तर आजी-आजोबा आणि चुलत भावंडं ही आमच्या पुण्याच्या घरी तरी यायची, किंवा आमची उचलबांगडी तिकडे मुंबई किंवा सोलापूरला केली जायची. पण कधी कधी मी एकटाच आजोळी पोचायचो आणि साधारण महिनाभर आपली

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

आपणच आपल्या करमणुकीची सोय करायला लागायची. अशा वेळेस कुणीतरी एक साथीदार नक्की सापडायचा, आपल्या सोबत त्या लहानपणीच्या आठवणी कायमच्या देऊन आणि वेचून सोबत घेऊन जायला. असाच नायक नंबर २, चिंत्या. आम्हा दोघांचं वय साधारण १३-१४ असावं. चिंत्या हा माझ्या एका मावस काकाचा कोणीतरी नातलग. मैत्रीच्या कंपॅटीबिलिटीसाठी फार माफक ठोकताळे असतात त्या वयात. तिथे किती जवळचा किंवा लांबचा नातलग फार मॅटर करत नाही.

तर झालं असं, की सोलापुरी उन्हाळा आमचा तसा निवांत चालला होता. आठवड्यातून एकदा भागवत चित्रमंदिरात एखादा सिनेमा होत असे. किंवा, रुपयाला एक तास, अशी भाड्याने सायकल खेळायला मिळत असे. ते नसेल तर आम्ही दोघेच कॅरम किंवा पत्ते उरकत असू. आमच्या सोलापूरच्या घरी टीव्ही होता, पण त्या काळात केबल असणे ही एक साधारण पन्नास चॅनलची चैन होती, जी आम्हाला आवडली नक्कीच असती. पण त्याची गरज तेव्हा सुदैवाने भासलीही नाही आणि बोचलीही नाही. साधा ब्लॅक-अँड-व्हाइट कम्प्युटर सुद्धा एकतर महा दुर्लभ, आणि असलाच कोणाकडे तर “श्रीमंती धंदे” या टोमण्याखाली खाली नोंदला जायचा. त्या काळात कोणी हे म्हटलं असतं, की फक्त २० वर्ष थांबा, सर्वांच्या हृदयाचे ठोके आणि श्वास हे एका मोबाईल नामक तळहातातल्या अद्ययावत यंत्राकरवी चालतील तर,

“उगं काय बोलला बे! इंग्रजी शिनेमा फार बघायला तू. टर्मिनेटर समजला का बे स्वतःला” ,

अशी भर सोलापूरच्या हुतात्मा चौकात चेष्टा झाली असती.

तर असेच एका दुपारी ताटात आंब्याच्या रसाच्या वाट्या, आणि पापड कुरडया ओरपत असताना कोणीतरी अक्कलकोटच्या महाप्रसादाचा उल्लेख केला. त्या चविष्ट ताटाचं कौतुक इतकं झालं की आजीच्या हातच्या लई झन्नाट कारल्याच्या भाजीलाही कॉम्प्लेक्स आला. त्याआधी अक्कलकोटला स्वामी समर्थांच्या दर्शनासाठी गेल्याचे मला तरी आठवत नाही.

“तुम्ही दोघं असं करा, उद्या सकाळच्या एसटीने जा अक्कलकोटला. दर्शन पण होतंय, आणि दर तासाला, सांग की आजे काय करू, सांग की आजे काय करू, ही माझ्या मागची भुणभुण पण बंद राहतीये एका दिवसासाठी” , असं आमची आजी शेंगा चटणी आमच्या ताटात वाढताना म्हणाली.

कार्ती उच्छाद मांडू लागली की त्या काळात मोबाईल हातात द्यायची सुटसुटीत सोय नव्हती बिचारीकडे. थेट सीमोल्लंघन करून तीर्थयात्रेला पाठवण्याचा विचार हा त्या काळात कोणालाच अचाट वाटायचा नाही. लक्षात घ्या आम्ही दोघेही पोरं ही १३-१४ वयाची असू. आमच्यासोबत कोणा मोठ्याला पाठवण्याचा उल्लेख या वाक्यात झालेला आढळणार नाही, कारण तो मुळात विचारातच आलेला नाही. बरं, असला निर्णय सुनावण्याच्या आधी एकदा आमच्या आई-बापाला STD फोनकरून विचारावं, हा ही विचार कोणाला शिवला नाही, कारण जी पोरं पुणे ते सोलापूर हा प्रवास एकटा करू शकतात, कैक वेळा, ती सोलापूर ते अक्कलकोट हा साधारण दोन तासाचा एसटी प्रवास

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

अगदी निवांत करू शकतात. काळ साधाही होता, तितकाच सुरक्षितही होता, आणि आता विचार केला तर जरा जास्तच धाडसीही होता.

दुपारच्यानंतर रात्रीच्या जेवणाची वेळ आली आणि जसे अनेकदा घडायचे तसे आमच्या म्हाताऱ्या अन्नपूर्णेच्या स्वयंपाकघरात कोणीतरी नातलग पंगतीला बसलेला होता. अशा पंगतींमध्ये भेटायला येणारे नातलग सहज जोडले जायचे. आणि मग विषयातून विषय निघत विषयांतर होत होत खरकटे हात पार वाळून निघेपर्यंत गप्पा मस्त रंगायच्या. त्या गप्पांमधून काहीतरी कन्स्ट्रक्टीव्ह क्वचितच निष्पन्न व्हायचं. पण खरं सांगा आजच्या तथाकथित समर कॅम्पात तरी कुठे काय मौलिक निष्पन्न होतं! तिथे पैसे उधळलेच असतात म्हणून एक समाधानी आव आपण आणू शकतो. पण कुटुंबीयांसोबतच्या त्या उन्हाळ्यात रेंगाळणाऱ्या आठवणी तरी मागे उरल्या आहेत. वाळलेल्या खरकट्या हातांना धुताना किमान त्या तरी धुतल्या जात नाहीत, आणि गेल्याही नाहीत.

“... गुरुपौर्णिमेला अनेक लोक पायी येतेत रे अक्कलकोटात; पार पुण्याहून, इकडून सोलापुरातून पण जातेत. फार मोठी गर्दी असतीये.”, असं तो नातलग त्याच्या समोरच्या स्वच्छ ताटावर बसून म्हटलेला मला चांगला आठवतोय. आमच्या घरात, आपलं जेवण संपलं म्हणून उठून हात धुवायला जायची पद्धत तेव्हाही नव्हती आणि शक्यतो बऱ्याचदा आजही नाही. त्यानंतर अक्कलकोट व स्वामी यांच्या अनेक कथा, लीला व चमत्कार हे आम्हाला ऐकायला मिळाले. जे अनेक पोथ्यांमध्ये सुद्धा आढळणार नाहीत अशा साक्षात अनुभवांच्या कथा मग अजूनच भारावून टाकू लागल्या. अशाच गप्पा रंगत रंगत मग आम्ही सगळे

अंथरुण-पांघरुणाच्या वळकट्या घेऊन बंगल्याच्या गच्चीकडे रवाना झालो. रोज रात्री गच्चीवर, दुसऱ्या दिवशी उन्हाचे चटके लागेपर्यंत आम्हाला जागही यायची नाही, किंवा कोणी उठवायलाही यायचं नाही. एकटी आजी मात्र त्या सगळ्या वाफाळलेल्या रात्री घराच्या आत कशी निवांत झोपून काढायची हे एक नवलच. अनेकदा तर रात्री लाईटही जायची. आम्ही बाकीचे घरातले मात्र त्या सगळ्या रात्री गच्चीवर तासन तास गप्पा मारत काढत असू. जितकी भावंड जास्त तितकी रात्र लांब.

सकाळ झाली आणि आजीने काही दशम्या, लोणचं वर्तमानपत्रात बांधून, पिशवीत दिलं. सोबत पाण्याची बाटली आणि खिशात पन्नास रुपये. सकाळी नऊ वाजता होटगी नाक्याजवळ, अक्कलकोट फाट्याला बस पकडायची, साडेदहापर्यंत अक्कलकोटला पोहोचायचं, दर्शन झालं की महाप्रसादाचा जेवण करून संध्याकाळी चार-साडेचार पर्यंत घरी परत, असा सरळ प्लॅन होता. पण हा प्लॅन आजोबांनी व शेजारच्या पाटील काकांनी आम्हाला समजावला होता. आपल्या डोक्यात मात्र निराळीच धुंदी संचारली होती.

“... गुरुपौर्णिमेला अनेक लोक पायी येतेत रे अक्कलकोटात; पार पुण्यावरून, इकडून सोलापुरातून पण जातेत...” , माझ्या डोक्यात, या वाक्याला, संपूर्ण प्रवास, आदल्या रात्रीच्या जेवणाच्या वेळेसच सुरू झाला होता. गंमत म्हणजे चिंत्याला माझ्या सुपीक डोक्यातल्या खुळाबद्दल एसटी स्टॅन्ड येईपर्यंत काहीच माहीत नव्हतं, पण तो तयार होणार हे मी रात्रीच गृहीत

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

धरलं होतं, कारण एका अवलियाला दुसरा अवली चांगलाच ठाऊक असतो.

“...येडा झालास का काय बे! इथून पायी अक्कलकोटला! नको उगी, घरचे हाणतील बे...” असं वरचेवर माफक विरोध दाखवण्याचा चिंत्याने खूप प्रयत्न केला, पण वास्तविक त्याला हे ऍडवेंचर मनातून खेचत होतं हे त्याच्या डोळ्यात सहज दिसत होतं. आणि बाय-द-वे, चिंत्यासुद्धा पुण्याचाच पण सोलापुरात काही आठवडे काढले की तिथला ऍक्सेंट तुमच्या थोबाडात कोंबला गेलाच म्हणून समजा. साधारण तीन मिनिटाच्या प्रदीर्घ वाटाघाटीनंतर चिंत्या तयार झाला, आणि ती १३-१४ वर्षांची पोरं सोलापूर ते अक्कलकोट पायी निघाली, मे महिन्याच्या भर सोलापुरी उन्हाळ्यात, आणि मैलाच्या दगडांच्या तत्कालीन GPS च्या आधारे. होटगी नाक्यावरून जर अंतर धरलं तर आज गुगल ते २५ मैल असं सांगतंय. पायी हे अंतर, न थांबता, साडेसात तासात पार करता येईल, असं आज कळतंय.

मे महिना, सकाळचे नऊ वाजले होते आणि आमची छोटीशी वारी निघाली श्री समर्थाच्या दिशेने. काही फार पुण्य साध्य करायचं होतं का! काही दिव्य करून दाखवायचं होतं का! यातलं काहीही मुळीच नाही. फक्त अल्लड वयाची एक लहर आली आणि ती अनुभवून बघायची होती. यात्रेची सुरुवात रस्त्यालगत असलेल्या उसाच्या एकेका थंडगार ग्लासापासून

झाली. समोरून एक एसटी सोलापूरची कोरडी धूळ उडवत निघून जाताना दिसली. वरती पाटी होती “अक्कलकोट” .

ऐंशीच्या दशकातल्या, म्हणजे आपल्या मिल्लेनिअल्स मधल्या काहींना यात फार काही अजब कदाचित वाटायचं नाही, पण आजच्या पिढीसाठी असले विचार हे निव्वळ फिक्शन वाटणं सहाजिक आहे.

कोणीतरी सहज काहीतरी बोलून गेलं, आणि आम्ही ते उचलून धरलं. आता तरी समजलं, का की वरती सुरुवातीला PG-16 का लिहिल आहे ते! आहां, असं समजू नका की तुमचं लेकरू नुसतं वाचून, ऐकून किंवा काही पाहून असली कोणती रिस्क घेणार नाही. लोक खुळी नसतेत ओ असले डिस्क्लेमर टाकायला!

(क्रमशः)

समीर कुलकर्णी

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

अस्तित्व

“Thank you, Thank you sir. मी तुमच्या सर्व अटींची नक्की पूर्तता करेन. No surprises from me. Thanks again.”

असं म्हणून मी माझा लॅपटॉप बंद केला, सॅक बंद केली, ट्रॅव्हल बॅग उचलली आणि केबिनच्या बाहेर पडलो.

‘yes, I did it, I did it.’ कित्येक महिन्यांच्या कष्टांचं आज चीज झालं होतं.

एक मोठी ऑर्डर माझ्या हातात होती. तीन वर्षांचा करार घेऊन मी एका मल्टीनॅशनल कंपनीतून बाहेर पडलो होतो.

अतिशय खडूस आणि आपल्याला हवे तसे दर पाडून मागणाऱ्या एका अत्यंत हुशार आणि चलाख अशा G.M. – sourcing Mr. श्रीवास्तवबरोबर माझी भेट माझ्या अनुकूल होईल असं मला स्वप्नातही वाटलं नव्हतं. ‘सावध रहा, क्वालिटी आणि रिजेक्शन क्लॉजमध्ये जबरदस्त हुशारीने वागतो तो,’ असा कलू आधीच मिळाला होता. तरीही निगोसिएशनला बसल्यावर मनात धाकधूक होतीच. गेले सहा महिने अथक परिश्रम करून मी माझ्या प्रॉडक्ट्सची अचूकता वाढवली होती. सॅम्पल्स बरोबर क्वालिटी सर्टिफिकेट्स पण पाठवली होती. ‘आर या पार’ अशी अवस्था होती. ही ऑर्डर नसती मिळाली तर नक्की उद्ध्वस्त झालो असतो.

दोन दिवस तीन मीटिंगमध्ये चांगलाच पिसून निघालो होतो. जे प्रॉडक्ट्स reverse engineering technique वापरून करायचे होते आणि जे मी develop केले होते त्या दोन्हीच्या प्रोसेसची माहिती घेत पूर्ण समाधान होईपर्यंत छळलं होतं त्याने. पण श्रीवास्तवच्या चेहऱ्यावर समाधान पाहिलं आणि कष्टांचं चीज झाल्याची जाणीव झाली.

बाहेर येऊन रिक्शा पकडली आणि रेल्वे स्टेशनकडे निघालो. कधी एकदा ही बातमी नीलमला सांगतोय असं झालं होतं. पण तिला फोनवरून नाही तर प्रत्यक्ष भेटून सांगायचं होतं. तिची प्रतिक्रिया प्रत्यक्ष बघायची होती. तिच्यामुळेच तर हे सारं मी करू शकलो होतो. गेले वर्षभर अतिशय निराशावस्थेतून बाहेर येण्यासाठी तिने जी साथ दिली होती त्याने माझं जीवनच बदलून गेलं होतं.

सगळी management principles कोळून प्यालेला मी, सततच्या अपयशाने पुरता खचून गेलो होतो. आहे तो workshop विकून टाकावा आणि नोकरी करावी ह्या निर्णयाप्रत आलो होतो मी. अगदी जीवन संपवायचा विचार देखील आला होता. कुठल्याही management principle पेक्षा वेगळा विचार तिने माझ्या मनात रुजवला. माझी कामातील आवड, निरनिराळे प्रयोग करून बघण्याचे कसब तिने अनुभवले होते. ती कौतुकाने मला पाठिंबा देत होती. मी खचलेला बघणं तिलाच मान्य नव्हतं आणि नीलम खंबीर उभी राहिली. माझ्या जगण्याचा, माझ्या अस्तित्वाचा उद्देश तिने सांगितला.

अस्तित्वाचा उद्देश. तोच मला सापडला. आणि आज त्या शोधमार्गावरचा पहिला मैलाचा दगड मी ओलांडला. एक नवी उमेद निर्माण झाली.

त्याच विचारात रेल्वे स्टेशनवर पोहोचलो. गाडी प्लॅटफॉर्मवर लागली होती पण सुटायला अर्धा तास नक्की असावा. नशिबानं चेअरकारमधील पुढची सीट मिळाली होती. बॅग आणि सॅक वर टाकून मी मोबाईल काढला. इअरफोन लावून माझा आवडता रशियन मारवा लावला आणि डोळे मिटून शांत बसणार तेवढ्यात, “मारा मारा साल्याला, चोरी करतोय, हरामखोर” असा

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

गलका ऐकू आला. दरवाजा धाडकन उघडून एक १० ते १२ वर्षाचा मुलगा माझ्या पायाशी येऊन पडला, पाठोपाठ तीन चार जण आत आले.

इअरफोन काढून ठेवला आणि त्या मुलाकडे पाहिलं. मी काहीतरी मदत करेल अशा आशेने तो माझ्याकडे बघत होता.

मी एकाला विचारलं, “का रे काय झालं? का मारताय त्याला?”

“साला चोरी करत होता वेळीच मारलं पाहिजे. मस्ती तर बघा. चेहऱ्यावर एक खून नाही अपराधी भावनेची.”

“ठीक आहे, मी बघतो.” मी समजावणीच्या सुरात त्यांना सांगितलं.

“सोडू नका, शेफारेल जास्त.”

सारे गेल्यावर त्याच्याकडे वळलो. जरा दबूनच बसला होता तो.

“अरे, घाबरू नको. मी मारणार नाही.” त्याला धीर देत म्हणालो, “काय चोरत होतास?”

“वडापाव.” तो थंडपणे म्हणाला.

“वडापाव? का रे?”

“सकाळपासून काही खाल्लं नाही. तसं तर दोन दिवस उपाशीच आहे. पाणी पिऊन दिवस काढतोय.”

सॅकमध्ये एक बिस्किटाचा पुडा होता ते आठवलं, तो काढून दिला त्याला. आधी “नको” म्हणाला, पण घेऊन खाल्लं थोडं. नक्कीच भुकेला होता तो.

“मला एक सांग चोरी का करत होतास? आणि ती देखील वडापावची?”

तो म्हणाला, “अस्तित्वासाठी.”

“काय?” मी डोळे विस्फारून पाहिलं त्याच्याकडे. त्या चिमुर्ड्याकडून ह्या शब्दाची अपेक्षा नव्हती. आणि ते त्या वयाला शोभतही नव्हतं.

पण त्याचा चेहरा निरखून पाहिल्यावर आता तो मला वेगळाच दिसायला लागला. आत्मविश्वासाची एक वेगळीच चमक होती त्याच्या डोळ्यात.

राहतोस कुठे? कोण कोण असतं घरी?” मी उगाचच विचारलं.

खूप लांब एक गाव आहे माझं. तिथं एका चाळीत घर आहे. घरी बाबा, सावत्र आई आणि एक लहान बहीण.”

“पण मग घरी खायला का देत नाहीत?”

“बाबा परगावी गेलेत. सावत्र आई आहे पण ती खूप छळते. तिला आणि बाबांना न सांगताच बाहेर पडलो. दोन दिवस मी घरीच गेलो नाही. माझी आई खूप छान होती. खूप वाचायची, नोकरीपण करायची. मला खूप गोष्टी शिकवायची.”

“मग? आता कुठाय ती?”

“गेली सोडून. बाबा खूप छळायचे. मला म्हणाली, मी मरेन ह्या घरात. मला मरायचं नाही. अस्तित्व टिकवायचंय. पण मग कुठे गेली माहीत नाही. मी पण नाही जाणार घरी. मी पण माझ्या अस्तित्वाचा शोध घेणार.”

काहीतरी वेगळंच बोलत होता तो, वयाला न शोभणारं.

पण मग सांग, अस्तित्वासाठी चोरी करावी लागते का?”

“नाही, चोरी वाईटच. पण मग मी जगणार कसा? आणि जगलोच नाही तर अस्तित्व कसे टिकणार? मी नक्कीच पैसे दागिने नाही चोरणार. त्या वाटेला जायचं नाही मला. मी कामच शोधतोय, पण कुणी देत नाहीये. आई म्हणायची, आधी अस्तित्व टिकव, बाकी

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

नंतर. नुसतं जगून उपयोग नाही अस्तित्व टिकलं पाहिजे. त्यावेळी नाही कळलं, आता उपाशी पोटी कळतंय. मला जगायचंय, उपाशी मरायचं नाहीये. मी मरताना माझी ओळख राहिली पाहिजे.”

बाप रे काहीतरी वेगळंच बोलत होता तो.

“मला माहीत आहे, मी काहीतरी नक्की शिकेन, मोठ्ठा होईन. अगदी तुमच्या सारखा. पण त्यासाठी जगायला हवं ना? मेलो तर अस्तित्वच संपेल ना?”

हा तर थेट नीलमसारखाच बोलत होता. सहा महिन्यांपूर्वी मी माझं अस्तित्व संपवायला निघालो होतो. बाप रे. “बर, ते जाऊ दे. तू येतोस का माझ्याकडे? माझ्याकडे रहा, काम कर, शिक.”

माझ्या डोळ्यासमोर बंगल्याचं आउट हाउस आलं. तिथं राहील हा. नीलमला पण मदत करेल. ह्याचं आणि नीलमचं नक्की जमेल. आपण शिकवू ह्याला. काय हरकत आहे? कदाचित पुढे मागे आपल्याच workshop मध्ये मदत करेल. माझ्या डोक्यात विचार चालू झाले. पण नीलमला विचारायला हवं.

“साहेब, मी तुमच्याकडे येऊन काय करू?” त्याच्या प्रश्नाने दचकून सावरलो. भानावर आलो.

“अरे, तुला राह्यला घर मिळेल. माझ्या बायकोला मदत करशील. मी शिकवीन तुला. थोडक्यात अस्तित्व टिकेल तुझं.” हसून त्याच्याच भाषेत बोललो.

“साहेब, तुम्ही काय करता?” त्याच्या अनपेक्षित प्रश्नाने मी अवाक झालो. खरं तर त्याचं विचारणं फारसं आवडलं नव्हतं, पण आता त्याच्या बदलची उत्सुकताही वाढली होती.

माझा अहंकार बाजूला ठेवून म्हणालो, “अरे, माझं छोटं workshop आहे. वाहनांचे सुटे भाग तयार करतो मी. ते विकता का तुम्ही?”

“हो. का रे?” जराशा आश्चर्यानेच विचारले त्याला.

“ते ठीक, पण तुमच्या अस्तित्वासाठी काय करता?”

“म्हणजे? अरे, हाच व्यवसाय आहे. त्याचे पैसे मिळतात त्यावर जगतो.”

“जगणं नंतर आधी अस्तित्व तर टिकायला हवं न?”

काहीतरी वेगळंच बोलला तो. “म्हणजे काय? माझं अस्तित्व ह्या कामासाठीच आहे ना? ते मी करतो आणि जगतो.” सुचलं त्या तर्काने बोललो मी पण त्याचं समाधान झालेलं दिसलं नाही.

“नाही हो साहेब, हे जगणं शाश्वत नाही.”

बाप रे! ‘शाश्वत’ म्हणजे फारच जड बोलत होता तो. ह्याची आई खरंच थोर असणार.

म्हणजे साहेब तुमचा माल विकलाच गेला नाही तर?”

“अरे, असं कसं?” मी हादरलो. “करार केलाय कंपनीने, म्हणजे ठरलंय आमचं.” करार म्हणजे त्याला कळणार नाही असं वाटून म्हणालो मी. खरं तर अनावश्यक माहिती दिली त्याला.

तसं नाही पण वाहनच विकलं गेलं नाही तर तुमचे सुटे भाग कोण घेणार? कसं टिकणार अस्तित्व तुमचं?”

बाप रे! हा नक्की कोण आहे? दहा बारा वर्षांचा चिमुरडा आणि जीवनाचं तत्त्वज्ञान शिकवत शिकवत, व्यवहारज्ञान पण शिकवत होता तो. त्याच्या बोलण्यानं विचारात पडलो. उगाचच करारातील rejection clause आणि business cycle risk plan clause डोळ्यासमोर आला. श्रीवास्तवची हुशारी लक्षात आली. अंगावर शहारा आला आणि जरा उसन्या अवसानात

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

म्हणालो, “अरे, दुसरं काही तरी करेन मी.” खरं तर नीलमच आठवली.

म्हणजे तुमचं अस्तित्व दुसऱ्यावर अवलंबून ना? जर तुमचं अस्तित्व दुसऱ्यावर अवलंबून तर माझ्यासाठी तुम्ही काय करणार?”

“म्हणजे माझं अस्तित्व नाही की काय? मी दिसतोय न तुला?” जराशा रागानंच विचारलं मी त्याला, पण आतून पुरता हादरलो होतो.

“तुम्ही दिसता इतरांना म्हणून तुम्ही जिवंत आहात हे नक्की, पण तुम्ही नसतानाही जे टिकेल ते तुमचं अस्तित्व. त्यासाठी काय करता तुम्ही?”

कोणतं तत्वज्ञान सांगितलं ह्यानं? काय करायला हवं मी आता?

थोडं लक्षात आलं त्याला काय म्हणायचंय. पूर्ण शरण जाऊन विचारलं, “मग काय करू मी असं वाटतं तुला?” जराशा धीरानं विचारलं, “तुझ्यासारखं अस्तित्वासाठी वडापाव चोरू की काय?”

वाईट हसला तो. माझी मलाच कीव आली. मी अजूनही त्याचं वडापाव चोरणं विसरलो नव्हतो.

“साहेब, उद्याच्या अस्तित्वासाठी मी आज चोरी केली पण तो माझा पेशा नाही. ते माझ्या उपजीविकेचं साधन नाही. माझं आयुष्य संपलं तरी असतं किंवा मी दुसऱ्यावर अवलंबून तरी राहिलो असतो मग माझं अस्तित्व कसं टिकलं असतं?”

मला अस्तित्व टिकवायचंय. दुसऱ्याच्या वाहनाचा सुटा भाग बनून नाही तर स्वतः वाहन बनून.” बहुधा मला कळेल अशा भाषेत तो बोलला. चांगलंच झोंबलं मला ते. “माझी आई नाही आता पण तिचं अस्तित्व जाणवतं मला. ते शाश्वत आहे. ते मिळवायचंय मला.” तिचे विचार, बोलला तो. आईविषयी बोलताना एक वेगळीच चमक होती त्याच्या डोळ्यात.

तिचे आदर्श, तिचं वागणं, हे सारं सारं ती नसतानाही आहेत माझ्या बरोबर. भरभरून बोलत होता तो, पण नेमके.

आता अस्तित्वाचा खरा अर्थ कळलाय असं वाटायला लागलं. मी विचारात पडलो, नीलमला नक्की काय सांगू? मला जगण्याचा उद्देश कळला की नाही? मगाशी उपजीविकेचं साधन का काय ते म्हणाला. आपल्याला आवडतंय ते करायला मिळणं खरं तर नशिबाचाच भाग. पण कितीतरी जण उपजीविकेसाठी काहीतरी करत असताना स्वतःच्या आनंदासाठी अजून काही करत असतात. कालांतराने तीच त्यांची ओळख होते. चरितार्थासाठी तेच त्याचं मुख्य कर्म उरतं. म्हणजे स्वान्तसुखासाठी करतो ती मुख्यजीविका आणि उदरनिर्वाहासाठी करतो ती उपजीविका? बापरे! माझा विचार प्रवाह वेगळ्याच दिशेला जात होता.

मी सुन्न झालो तो कधी निघून गेला कळलंच नाही. ज्या गोंगाटात तो आला त्याहून जास्त कल्लोळ माझ्या डोक्यात सुरू झाला होता. गार्डनी कर्कश शिष्टी वाजवली. गाडी हलली. बाजूला काढून ठेवलेला इअरफोन लावला. रशीदखान आता द्रुत लयीत आला होता. माझ्या विचारांची गतीही वाढली. नीलमला काय सांगायचं ह्याची जुळवाजुळव सुरू झाली.

माझा प्रवास सुरू झाला एका नव्या अस्तित्वाच्या शोधात.

संजय गोपाळ देशपांडे

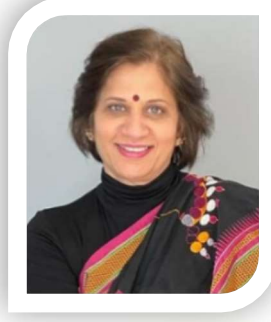
महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

रचना

संपादक

रश्मी चाफेकर

मुद्रित शोधन
(मराठी)

डॉ. सुजाता महाजन

मुद्रित शोधन
(इंग्रजी)

मयूरी जकाते

मुखपृष्ठ

अमृता जोशी

टंकलेखन

केतकी देशपांडे

टंकलेखन

निलिमा अंदूरकर

आशिष नगरकर

शिप्रा अथणीकर

मिलिंद साली

मुखपृष्ठ, मांडणी आणि संकलन सहाय्य

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

लॅपटॉप, मोबाईल आणि मी

“आई, आज की नाही खूप मज्जा आली शाळेत. मोटूवर राज्य आलं आणि...”. आईच्या फोनची रिंग वाजली. झालं आता १५ मिनिट तरी आईशी बोलता येणार. नेहमी हे असं होतं. मी काही सांगायला लागलो, की आईचा फोन आलाच. शाळेतील खूप गोष्टी, गमती सांगायच्या असतात, पण हा फोन नेहमी मध्ये आडवा येतो. आई मल्टिनेशनल मध्ये जॉब करते, त्यामुळे कधीही फोन येतो. खूप दमूनही जाते. बाबांचे आणखी वेगळेच. त्यांना यायला उशीर होतो, जेवण झाले, की लगेच लॅपटॉप. नेहमीच काम असते असे नाही, पण चालू असते काहीतरी.मी झोपून जातो. सकाळी उठल्यावर मग बोलत राहतात पण मलाच शाळेत जायची घाई असते. त्यांच्याशीही बोलायचे असते काहीतरी. खूप खूप राग येतो मला या दोघांचा. म्हणजे मोबाईल आणि लॅपटॉपचा.

अरे हे काय, पूर्ण अंधार झाला!!!!. आणि हे काय???. आई तुझे चार्जिंग संपले??? वा वा. मस्तच. अरे, बाबा पण आले, म्हणजे त्यांचेही लॅपटॉपचेही चार्जिंग संपलेले दिसतेय. बाबांनी सांगितलं, की आता आपण तिघेही खूप गप्पा मारायच्या. मला तर खूपच आनंद झाला. आता मला खूप बोलायचं ते बोलता येईल.

“हं तर मी सांगत होतो, आज मोटूवर राज्य आलं होतं आणि आम्ही कोणीच आऊट होत नव्हतो. खूप रडवेला झाला होता, पण नंतर राघव पडला, त्याला लागलं आणि आमचा खेळ थांबला. आणि आज दुर्वाने छान चित्र काढले म्हणून मॅडमने तिला जवळ जाऊन

शाबासकी दिली. आईबाबा, मला शाळेच्या गॅदरिंगमध्ये नाटकात घेणार आहेत. त्याकरिता काहीतरी ड्रेपरी आणावी लागेल. तुम्ही दोघे याल ना माझ्या शाळेत? सगळ्यांचे आईबाबा येतात. तुम्ही आलात तर मला खूप आनंद होईल. आज मला आणि किरणला मॅडम good boy म्हणाल्या, कारण आम्ही दोघांनी न चुकता व्यवस्थित टेबल्स म्हणून दाखवले. पिंकीने सुंदर आवाजात पोएम म्हटली. मॅडमने तिचे खूप कौतुक केले. बाबा, मला मराठीच्या टीचर खूप रागावल्या, म्हणाल्या तुझे अक्षर जरा नीट काढ रे. अगदीच कुत्र्याचे पाय मांजराला. मला वाईट वाटले. पण आता मी नक्की प्रयत्न करेन व्यवस्थित अक्षर काढायचा. आई माझ्याजवळ बसशील ना मी अभ्यास करताना. अरे पण हे काय मी एकटाच बोलतोय. तुम्हीही सांगा तुमच्या ऑफिसमधील गमती.” मग आम्ही तिघे अंताक्षरी खेळलो. आईने छान गाणी म्हणून दाखवली. बाबांनी पत्त्यातील हातचालखी दाखवली. खूप छान वाटत होते.

वाटलं, असेच रोज लाईट जावोत. इतक्यात लाईट आले. आईबाबा पळाले चार्जिंगसाठी. आईबाबा आज खूप मज्जा आली. मला एक प्रॉमिस कराल, की रोज थोडावेळ आपण गप्पा मारूयात. मग तुम्ही करा तुमचे मोबाईल किंवा लॅपटॉपवर काम. आणि हो झोपताना रोज एक गोष्ट नक्की सांगायची. त्याच आनंदात मला छान झोप लागली.

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

सकाळी उठताना तोच फ्रेश मूड होता माझा. तुम्हांला म्हणून हळूच सांगतो, आईबाबा बोलताना मी ऐकले. आई म्हणत होती, की “त्याला आपल्याशी खूप बोलायचे असते. आपण त्याला वेळ द्यायला पाहिजे.” बाबा म्हणाले, “हो आपण कितीही दमलेले असू किंवा कितीही काम असू देत, त्याला एक तास तरी नक्की द्यायचाच.”

आता माझी खूप मज्जाच मज्जा.

नीता रघुनंदन देशपांडे

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

अनवट वाटेवरचे प्रवासी

अमेरिकेतल्या फ्लोरिडा राज्यातले एक छोटेसे गाव. रात्रीची वेळ होती. घनदाट काळोख होता. रस्त्याच्या दोन्ही बाजूला दाट झाडी होती. प्रचंड पाऊस कोसळत होता. मिट्ट काळोख होता. समोरचे काहीही दिसत नव्हते. आमच्या गाडीमध्ये आम्ही एकूण सहा जण होतो. मी मनातून जाम घाबरले होते. पोटात गोळा आला होता. आत्ता गाडी बंद पडली तर? वाटेत कुणी हटकले तर? गाडी स्लिप झाली तर? काय काय विचार मनात येत होते. अनोळखी प्रदेश होता. कोणीच कोणाशी बोलत नव्हते. गाडीत एक प्रकारचा सन्नाटा होता. आमचा मित्र सचिन गाडी चालवत होता. तो शांत होता. व्यवस्थितपणे त्या रस्त्यावरचा स्पीड कायम ठेवत तो गाडी चालवत होता.

मनातून कुठेतरी सचिनच्या ड्रायव्हिंगबद्दल खात्री वाटत होती, पण मनातून मी मात्र घाबरले होते. सचिन बरोबरची ही माझी सहावी ट्रीप होती. अखेरीस पाउण – एक तासाभरानंतर आम्ही आमच्या हॉटेलपाशी पोचलो. मनातून हुश्र झालं.....

हा सचिन म्हणजे सचिन अभ्यंकर. अनवट वाटा धुंडाळणारा हा अतरंगी प्रवासी.

आतून येणारी जी उर्मी असते तीच अनवट वाट शोधायला उद्युक्त करत असते. एकाच व्यक्तिमत्वात कितीदा अनेक व्यक्तिमत्वे लपलेली असतात, त्या व्यक्तीच्या सान्निध्यात आल्याशिवाय त्याचा उलगडा होत नाही. सचिनच्या बाबतीत अगदी असेच वाटते मला. त्याच्याबरोबर परदेशातल्या ट्रिप्समध्ये. प्रत्येक वेळी मी नव्याने आश्चर्य चकित होत होते.

हा सचिन म्हणजे प्रसिद्ध गायिका आणि संगीत गुरु डॉ. शोभा ताई आणि पुण्यातील प्रसिद्ध पेंटिंग कॉन्ट्रॅक्टर श्री. विजय अभ्यंकर यांचा मुलगा आणि प्रसिद्ध शास्त्रीय गायक पंडित संजीव अभ्यंकर यांचा धाकटा भाऊ. ही ओळख अभिमानास्पद आहेच पण ही त्याची खरी ओळख नव्हे.

सावळ्या रंगाचा, मध्यम उंचीचा सचिन विलक्षण तरतरीत, बुद्धीने तल्लख आहे. त्याचा हा तरतरीतपणा, त्याची हुशारी त्याच्याशी आपण बोलायला लागलो, की क्षणभरातच आपल्या लक्षात येते. सो called स्टेटस्च्या कोणत्याही कल्पनांपासून तो कैक योजने लांब आहे. तो पुण्यामध्ये हिंडताना कधी पायी चालताना दिसेल तर कधी स्कूटरवर तर कधी त्याच्या घरापासून म्हणजेच डेक्कन जिमखान्यापासून ते पार बावधनपर्यंत सायकलवरून जाताना दिसेल. तसे पाहिले, तर त्याची ऊठबस उच्चभ्रू लोकांमध्ये आहे, पण त्या तथाकथित उच्चभ्रूतेचा वाराही त्याच्या साध्या, सरळ, सोप्या व्यक्तिमत्वाला लागलेला नाही.

८५ वर्षे वयाच्या व्यक्तीपासून १०/१२ वर्षे वयाच्या मुलांपर्यंत सगळ्यांचा तो मित्र आहे. त्याचे सगळ्यात महत्वाचे कारण म्हणजे तो कुणालाही, कोणत्याही प्रकारची, कोणत्याही वेळेला मदत करत असतो. त्याच्या स्वभावातला हा साधेपणा, सगळ्यांना मदत करण्याची वृत्ती कुठून आली असं विचारलं, की हीसगळी आईची देणगी आहे हे कृतज्ञपणे नमूद करण्याची सहृदयता त्याच्या अंगी आहे.

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

सचिनचे व्यक्तिमत्व अक्षरशः झपाटून टाकणारे आहे. कोणत्याही गोष्टीचा ध्यास घेऊन, झोकून देऊन काम करण्याची त्याची वृत्ती आहे. तसं पाहिलं तर शिक्षण कॉमर्समधलं. तो एम कॉम., सी ए, आय सी डब्लू ए असा उच्चशिक्षित आहे. पण मुळातच काहीतरी वेगळं करण्याची उर्मी असल्याने रुढार्थाने कॉमर्सच्या क्षेत्रात त्याने कधीच काम केले नाही. अजून एक म्हणजे बांधिलकी नको असलेला असा स्वच्छंदी स्वभाव असल्याने एकच एक काम त्याने कधी केले नाही. वडिलांबरोबर पेंटिंग कॉन्ट्रॅक्टिंगचा व्यवसाय करत असतांनाच त्याने एका कंपनीचे इन्व्हर्टर विकले. दीड दोन वर्षे मश्रूम फार्मिंग ही करून पाहिले. शेतीची आवडही होतीच. पण शेती करत असताना शहरात राहता आले नसते, म्हणून मग शेतीचा विचार सोडून दिला. त्या आधी शाळा कॉलेज करत असताना व्हायोलीनचे शिक्षण ४ वर्षे पंडित अतुल उपाध्ये यांच्याकडे, तर त्यानंतर ७ वर्षे डॉ. गाडगीळ यांच्याकडे सतारीचे शिक्षण चालूच होते. तो उत्तम हार्मोनियम व माउथ ऑर्गन वाजवतो. पाश्चात्य संगीताचीही आवड असल्यामुळे आजही तो उत्कृष्ट सिंथेसायझर वाजवतो. पण या सगळ्यांचा उपयोग रीतसर पोटापाण्यासाठी होणार नव्हता. कारण त्याला ते करायचं नव्हतं. त्याच्या वडिलांचा पेंटिंगचा व्यवसाय त्यांच्याबरोबर गेली २७ वर्षे सांभाळत असताना त्याने स्वतःची प्रवासाची आवड जोपासली. आजपर्यंत त्याने चोपन्न देश अक्षरशः पालथे घातले आहेत. त्यापैकी चाळीसहून अधिक देशांची वारी प्रत्येकी ३/४ वेळा करून झाली आहे. नॉर्वे, फिनलंडसारख्या अति उत्तरेकडील देशांपासून न्यूझीलंड, साऊथ आफ्रिकेसारखे अति दक्षिणेकडील देश व अमेरिकेपासून जपानपर्यंत अशा पश्चिम व पूर्व देशांच्या सफरी त्याने अनेक वेळा केल्या आहेत.

सचिनने इतक्या लहान वयात एवढ्या देशात, अनेक वेळा प्रवास केला आहे, हे कौतुकास्पद आहेच, पण त्याहीपेक्षा ज्या पद्धतीने त्याने हा प्रवास केला हे जास्त जाणून घेण्यासारखे आहे. अजून एक महत्वाची गोष्ट अशी की ह्या सगळ्या प्रवासाची सगळी कागदपत्रे (documentation), सगळे तपशील त्याच्याकडे आजही उपलब्ध आहेत. पहिल्या युरोप प्रवासाचे तिकीटही त्याने ठेवले आहे, आठवण म्हणून.

सगळ्यात पहिला परदेश प्रवास त्याने २००० साली युरोमध्ये केला. त्या काळी इंटरनेट नव्हते. त्यामुळे प्रत्यक्ष त्या त्या ठिकाणी जाऊनच त्या देशाची माहिती घ्यावी लागत असे. प्रवास वर्णन लिहिलेली मोजकीच पुस्तके उपलब्ध होती, आणि त्यातली माहिती अद्ययावत नव्हती. शिवाय आपल्याकडचे पर्यटन खूप बहरात आलेले नव्हते, त्यामुळे कुणाला विचारून, माहिती घेऊन त्या देशात जाणेही कठीणच होते. guided टूर्सही कमी होत्या. त्यावेळी युरोपमधल्या प्रत्येक देशाचे विनिमय चलन वेगवेगळे होते. युरोपमधल्या सगळ्या देशांना एकच व्हिसा चालत नसे. त्यावेळी त्याने हा प्रवास भारतातून फक्त विमानाचे तिकीट व यूरलचा पास घेऊन आणि

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

इतर सर्व बुकिंग्स व बाकीच्या गोष्टी तिथे जाऊन ऐनवेळी निर्णय घेऊन केल्या.

पण सचिन मुळातच साहसी आहे, त्याला फारशी कशाचीच भीती वाटत नाही. त्याला कधीच गाईडेड टूर बरोबर जायला आवडणार नव्हते. स्वतः अशा वेगवेगळ्या देशात जाऊन ते देश त्याने अक्षरशः explore केले. सुरुवातीच्या काळात पैशाची काटकसर करत, होस्टेल शोधणे, तिथे राहणे, शेअर्ड डोर्मिटरी मध्ये राहणे, शक्य असेल तिथे पायी फिरणे, तिथे माहिती विचारत विचारत प्रेक्षणीय स्थळे बघणे असे सगळे उद्योग करत करत स्वतःचे प्रवासाचे वेड त्याने जोपासले आहे. मग सगळे देश फिरत असताना त्याच्या डोक्यात एक भन्नाट कल्पना आली आणि त्याने ती लगेच अंमलातही आणली. तिथे त्याने तिथली गाडी भाड्याने घ्यायला सुरुवात केली त्यासाठी लागणाऱ्या लायसेन्स व इतर सगळ्या कागदपत्रांची त्याने पूर्तता केली आणि स्वतंत्र गाडीने, स्वतः गाडी चालवत फिरायला सुरुवात केली. आणि स्वतःची स्वतंत्र गाडी असल्याने त्याला छोट्या छोट्या गावांतून, (country side) फिरता आले. वाटेल त्या ठिकाणी थांबता येणे, कितीही वेळ फिरता येणे ही खूपच मोठी सोय आपल्याजवळ गाडी असेल तर होते. सर्वात पहिली स्वतः गाडी चालवत केलेली टूर होती २०१० सालातली. लंडन ते स्कॉटलंड असा पहिला स्वतंत्र गाडी चालवत केलेला प्रवास होता तो. मग त्याने झपाटल्यासारखे त्याच पद्धतीने प्रवास करायला सुरुवात केली. दरवर्षी दोन देशांचा प्रवास करायचा असे त्याने ठरवले. ऑफ बीट जागा बघण्यात त्याला रस आहे. अशाने त्याला प्रवासाचा अनुभव आला. एक दृष्टिकोन तयार झाला. डोळसपणाने जग फिरता यायला लागले. अनेक ठिकाणी भाषा समाजात नसल्याने येणाऱ्या अडचणी, कोणत्या वेळी कसे वागायचे हे

कळायला लागले. हॉटेलचे बुकिंग कुठे करायचे— कधी शहरात आणि कधी शहराबाहेर हेही कळू लागले. तोपर्यंत इंटरनेटच्या मायाजालाला सुरुवात झाली होती. त्यावर अद्ययावत माहिती मिळू लागली. परदेशी प्रवाशांचे ब्लॉग्स वाचून, खूप अभ्यास करून तो जात असे. तिथले गाडी चालवायचे, पार्किंगचे नियम, रस्त्यावरच्या खुणा, वेगाची मर्यादा, गाडी बंद पडली तर कराव्या लागणाऱ्या गोष्टी, प्रत्येक गाडीमध्ये स्टेपनी ठेवायची जागापण वेगवेगळी असते – त्याची माहिती करून घ्यायची, गाडीची कागदपत्रे, रेंटल कंपनीबरोबर केलेल्या कराराचा अभ्यास, accident झाल्यास आपल्यावर येणारा आर्थिक बोजा व त्यासाठी करायला लागणारी फॉर्मलिटी, ट्रामचे रूळ व रस्ता एकत्र आल्यास चालवताना घ्यायला लागणारी काळजी हे कळावं लागतं. ह्या सगळ्या गोष्टी त्याने स्वतः घेतलेल्या अनुभवातून त्याला मिळाल्या. हा सगळा प्रवास करत असताना त्याच्या बरोबर त्याचे १/२ मित्र आणि त्यांचे कुटुंब असे. त्यातल्याच एका मित्राने हा व्यवसाय सुरू करण्यासाठी त्याला गळ घातली. हेही एक मोठे धाडसच होते. आठ ते दहा प्रवासी स्वतःच्या एकट्याच्या हिमतीवर अनेकदा स्वतः आधी न गेलेल्या परदेशी प्रवासाला घेऊन जायचे आणि स्वतः गाडी चालवत त्यांना तो सगळा प्रदेश दाखवायचा याला मोठी हिम्मत लागते. आणि म्हणून त्याने स्वतःची Travelwise ही प्रवासी कंपनी २०१३ मध्ये सुरू केली. २०१६ ते २०१९ सालात प्रत्येक वर्षात आठ ते दहा परदेशी टूर्ससाठी तो जवळपास १२० ते १३५ दिवस टूरच्या निमित्ताने भारताबाहेर होता.

त्याच्या ह्या कंपनीची त्याला कुठेही जाहिरात करावी लागली नाही. त्याचा मित्रपरिवार प्रचंड मोठा आहे. त्याची कुणालाही मदत करण्याची वृत्ती इथे कामी आली. त्याचे सगळ्यांशी असलेले खेळीमेळीचे संबंध

यातून सतत त्याला वेगवेगळे प्रवासी मिळत गेले. माउथ पब्लिसिटी हाच त्याचा खजिना आहे. एकदा त्याच्याबरोबर प्रवास केलेली व्यक्ती वारंवार त्याच्या बरोबर जाते. देशातला वेगवेगळा भाग बघता येईल, wisely आणि डोळसपणे प्रवास करता येईल, जिथे जाऊ तिथल्या local foodचाही आस्वाद घेता येईल, शिवाय ग्रुप छोटा, त्यामुळे त्या सगळ्या प्रवाशांमध्येही एक प्रकारचे नाते तयार होते आणि सेल्फ ड्रिव्हन कार असल्याने त्याचा एक वेगळाच आनंद घेता येतो – असे खूप फायदे मिळतात. भारतीय व परदेशी लोकांच्या प्रवासाबद्दलच्या संकल्पना खूप वेगळ्या आहेत हे त्याच्या लक्षात आले व याचा सुरेख मेळ त्याने प्रवास करताना घातलेला दिसतो. Travelwise मुळे त्याचे स्वतःचे एक मोठे कुटुंब तयार झाले आहे. आणि सगळ्यांच्या मनात त्याच्याबद्दल आदर आहे, हे मला नेहमीच जाणवते. तो स्वतः उत्तम फोटोग्राफर आहे. टूरला आलेल्या सगळ्यांना तो उत्तम फोटो भेट देतो. स्वतः प्रवास करण्याबरोबरच सचिन अनेकांना त्यांचे प्रवास प्लान करून देतो. अथपासून इतिपर्यंत सगळी माहिती तर देतोच, पण इथे बसून जगभरातली सगळी तिकिटे – म्युझिअमची, यु रेलची, तिथल्या प्रेक्षणीय स्थळांची अशी विविध तिकिटे तो काढून देतो. कुठल्याही टूरचा प्लान एकच एक कधीच नसतो. त्या लोकांना काय आवडते हे लक्षात घेऊन तो प्लान करून देतो. मुख्य म्हणजे हे सगळे करत असताना तो चोवीस तास उपलब्ध असतो. आमच्या एका मित्राचे फ्रान्सला असताना आयत्या वेळी विमान रद्द झाले होते. तर त्याचा पुढचा सगळा प्लॅन सचिनने तो स्वतः त्यावेळी जपानमध्ये असतांना रात्री २ वाजता करून दिला. हा विश्वास त्याने निर्माण केला आहे. प्रवास हे त्याचे वेड आहे (passion). त्यामुळे आत्ता गेली दोन वर्षे कोविडच्या काळातही त्याचा प्रवास अखंड चालूच आहे.

फरक एवढाच की आत्ता तो भारतभर भ्रमण करतो आहे. काश्मीर लडाखपासून ते तामिळनाडूपर्यंत, आणि मेघालय आसामपासून सौराष्ट्रापर्यंत अथक फिरतोच आहे. हे फिरणे सुद्धा typical – ठरावीक नाही. भारतात पण तो हे सर्व गाडी स्वतः चालवतच फिरतो आहे. अतरंगीपणा सगळीकडेच आहे. म्हणजे हिमालयात गेला तर तिथल्या झाडांच्या मचाणावर राहणे वगैरे ...

पेंटिंगची कामे, प्रवासी कंपनीची कामे, घरातल्या जबाबदाऱ्या या सगळ्या सांभाळून त्याचे badminton, टेनिस हे खेळ ही सातत्याने सुरू असतात. क्लबच्या स्पर्धांमध्ये तो भागही घेतो. पुण्यातल्या अनेक मान्यवर संस्थांमध्ये तो विविध पदांवर काम करतो. सोफोशमध्ये गेली १२ वर्षे तो खजिनदार आहे. महिला सेवा मंडळाचा सेक्रेटरी आहे. रॉयल कनॉट बोट क्लबचा कमिटी मेम्बर आहे. डेक्कन जिमखाना क्लबचा ३ वर्षे finance सेक्रेटरी होता. महाराष्ट्र गर्ल्स एज्युकेशन सोसायटीच्या अर्थ सल्लागार समितीचा सभासद होता.

हे सगळे एका वेळी उत्तम पद्धतीने कसे काय करू शकतो असेच कुणालाही वाटेल. पण सचिन म्हणजे चालता बोलता कॉम्प्युटर आहे. त्याची स्मरणशक्ती अफाट आहे. एका वेळी अनेक कामे तो लीलया करतो. कमालीचा गप्पिष्टही आहे.

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

लग्न ठरवायच्या वेळी पण त्याने त्याच्या आईकडे गाणे शिकायला येणाऱ्या आरती खाडिलकरला तिच्या १४ व्या वर्षीच लग्नासाठी प्रपोज केले.

आरतीचेही खूप कौतुक वाटते. कारण अशा या अतरंगी माणसाबरोबर राहताना, त्याला सांभाळून घेताना तिलाही खूप गोष्टी शिकायला लागल्या असणार. adjust कराव्या लागणार असणार. पण आरतीचे लग्न तिच्या १८ व्या वर्षी झाल्याने तिचे upbringing सचिनच्या आईच्या संगतीत झाले. त्याचा बराच फायदा तिला आणि अर्थातच त्याला झाला असणार. सचिन पक्का family man आहे. कोणताही नवा देश बघायला जात असताना तो आरतीला घेतल्याशिवाय जात नाही.

एकाच इमारतीमध्ये वेगवेगळ्या तीन मजल्यांवर सचिन, त्याचा भाऊ पंडित संजीव अभ्यंकर आणि त्याचे वडील एकत्र राहतात. त्या सगळ्यांची नाती घट्ट आहेत. एकमेकांचे बंध मजबूत आहेत.

तशी त्याची माझी ओळख फार जुनी नाही, गेल्या सहा सात वर्षांतलीच ही ओळख. पण जणू काही अनेक वर्षांची ओळख आहे असे नेहमीच त्याच्याशी बोलताना वाटते.

असा हा संस्कारी, वृत्तीने सात्विक, मनाने निर्मळ असलेला सचिन आमचा मित्र आहे, असे म्हणताना मला खूप अभिमान वाटतो.

डॉ. गौरी कानिटकर

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

शिष्टी

परवा एका गाण्याच्या कार्यक्रमाला गेलो होतो. एका चांगल्या सभागृहात गाण्यांचा कार्यक्रम होता. अनेक महिला पुरुष व काही लहान मुले त्या कार्यक्रमाला नटून सजून आले होते. अनेकांनी अगदी भारी पाश्चिमात्य कपडे घातले होते. या कार्यक्रमातील गायक हौशी गायक होते. मराठी माणूस म्हटला, की दाद देणे त्यांना फार कष्टाचे वाटतं. काही प्रेक्षक त्या गायकांना प्रोत्साहित करत होते. पहिल्या काही गाण्यांना थोड्याश्या तुरळक टाळ्या मिळाल्या. एका गायकांनी अतिशय सुंदर तालबद्ध गाणे गाऊन प्रेक्षकांची मने जिंकली. मराठी पद्धतीने काही मंडळींनी शिष्टी वाजवून त्या गायकाला दाद दिली.

शिष्टी ऐकताच पुढील रांगेतील खुर्चीत बसलेल्या दोन महिलांनी मागे पाहिले आणि झाली त्यांच्यात कुजबुज सुरू. एक जण म्हणाली, “अग बाई, त्यांनी शिष्टी वाजवली का?” दुसरी हळूच मागे पाहत म्हणाली, “होय त्यांनीच.” ती ज्येष्ठ नागरिक व्यक्ती अशी शिष्टी वाजवतील याची त्यांनी कदाचित कल्पनाही केली नसेल. आणि होय असे तिथेच घडत नाही तर बऱ्याच वेळा अनेक ठिकाणी घडतं. अशा वेळी काही लोक नाके मुरडतात तर काहीजण कुजबुजतात काही संस्कार आहेत की नाही. ‘भाभीजी घर पे है’ ह्या टीव्ही मालिकेतील मास्तर नेहमी म्हणतात, “संस्कार नामकी चीज है कि नही?”. अगदी तशाच नजरेने काही मंडळी शिष्टी वाजवणाऱ्याकडे पाहतात व आपली नापसंती दाखवतात. त्याच्या उलट कार्यक्रमाचा आनंद घेण्यासाठी आलेली मंडळी शिष्टी वाजवणाऱ्याकडे अतिशय कुतूहलाने पाहून हाताचा अंगठा वर करून शिष्टी वाजवणाऱ्याला एक प्रकारची पसंती दाखवतात.

उत्तर भारतात आणि सगळीकडे बहुतेक अशा गाण्यांच्या मैफिली जमल्या, की गायकांना “वा वा, कया बात है, बहुत बढ़िया” असे करून दाद देतात. पाठीमागे दूरच्या आसनावर बसलेल्या लोकांची असली दाद गायकांपर्यंत ऐकू जात नाही. काही प्रेक्षक आपली दाद केवळ गायकच नाही, तर इतरांनाही समजावी म्हणून शिष्टी वाजवून आपला आनंद व्यक्त करतात. असल्या दादमध्ये संस्काराचा प्रश्न आलाच कुठे? असो. आता आपण शिष्ट्यांचे वेगवेगळे प्रकार पाहू आणि त्या शिष्ट्या कधी व कशा वाजविल्या जातात व त्यावर लोकांच्या काही समजूती पाहू या.

शिष्टी वाजवण्याचे प्रकार:

१. जिभेच्या दोन्ही कडा जवळ आणून त्यातून जोरात हवा बाहेर सोडणे.
२. दोन्ही हाताची दोन-तीन बोटे जिभेजवळ नेऊन जिभेचा शेंडा आतमध्ये थोडासा दुमडणे व जोरात हवा बाहेर सोडणे.
३. अंगठा व दर्शनी बोट जवळ घेऊन जिभेचा शेंडा आतमध्ये थोडासा दुमडणे व जोरात हवा बाहेर सोडणे.
४. खालचा ओठ थोडासा चंबूसारखा करून जिभेतून जोरात हवा बाहेर सोडणे.
५. खालचा ओठ, अंगठा व दर्शनी बोट जवळ घेऊन जीभ विशिष्ट प्रकारे करून त्यातून जोरात हवा सोडणे
६. दोन ओठ गोलाकार एकत्र करून त्यातून विशिष्ट प्रकारे बाहेर जोरात हवा सोडणे..
७. दोन ओठ गोलाकार एकत्र करून त्यातून विशिष्ट प्रकारे हळुवार हवा आत ओढणे.

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

शिष्ट्यांचा वेगवेगळा उपयोग:

१. आवडलेल्या कार्यक्रमाला दाद देणे, कलाकारांचे कौतुक करणे, शाबासकी देणे. लावणीसारखे शृंगारिक नृत्य असेल आणि शिट्या मिळाल्या नाहीत तर कलाकारांना दाद मिळाल्यासारखे वाटत नाही
२. मित्रांना किंवा साथीदारांना संकेत देण्यासाठी..
३. कुत्रे, घोडा यांसारख्या पाळीव प्राण्यांना जवळ बोलवण्यासाठी, (थोरले बाजीराव याचा वापर करत)
४. दूर अंतरावर असलेल्या किंवा नदीपलीकडे असणाऱ्या साथीदारांना हाक मारण्याच्या ऐवजी जोरात शिट्टी मारणे.
५. वेगवेगळ्या पक्ष्यांच्या आवाजाची नक्कल करणे किंवा त्यांना साद घालणे.
६. गाणे गुणगुणताना लहान आवाजात शिट्टीचा उपयोग करणे
७. आपल्या प्रियकराला किंवा प्रेयसीला मृदू आवाजात शिट्टी घालणे
८. जल्लोष साजरा करताना...
९. ढोल लेझीम खेळताना हात बदलण्यासाठी किंवा डाव बदल संकेत देण्यासाठी.
१०. लोकांचे लक्ष वेधण्यासाठी.
११. कलकल वा बकबक थांबवण्यासाठी जोरात शिट्टीचा वापर करणे.
१२. विजयी मिरवणुकीत आनंद व्यक्त करण्यासाठी.
१३. नवरा-नवरीच्या लग्न वरातीत.

रात्रीची शिट्टी वाजवणे वाईट अथवा अशुभपणाचे समजले जाते व ते भूत पिशाच्चे किंवा जंगली प्राण्यांना साद घालणे आहे असे म्हटले जाते.

आनंदसमयी वाजवलेली शिट्टी - हवे तर तिला शीळ म्हणा, जेव्हा एखादी व्यक्ती आनंदात असते, त्यावेळी ती

व्यक्ती सहज गाणं गुणगुणत असते. काही जण जर खूपच आनंदी असतील तर विशेषतः शिळेचा वापर करून गाणं गुणगुणतात. बरेचसे पुरुष व महिला अतिशय सुंदरपणे शिळेचा वापर करून गाणं गुणगुणत असतात. आणि हो महिलांनी शीळ घालणे किंवा शिट्टी वाजविणे अप्रतिष्ठित असे समजलं जायचं. काही दिवसांपूर्वी एका महिला कलाकाराने अतिशय सुंदरतेने कानाला मधुर वाटतील अशी काही भजने, हिंदी - मराठी चित्रपटातील प्रसिद्ध गाणी सुंदर तऱ्हेने शिळेवर गायली. अगदी पटाईत बासरीवादकाने बासरी वाजवावी तशी ती शीळ वाजवत होती. तसेच स्नानघरात बरेच लोक गात असतात. अनेक जण आनंदी क्षणी कुशलतेने सहज शीळ घालून गाणं गुणगुणत असतात. आपला आनंद व्यक्त करण्यात एक वेगळेच समाधान मिळते.

आमच्या हिंदीच्या शिक्षिका अतिशय शांत मृदू भाषेत बोलत बोलत कविता व धडे शिकवत असत. सर्वजण त्यात रमून जात असत. अक्षरशः आपण लेखक किंवा कवी स्वतः आहोत असा भास निर्माण करून त्या सुंदर वातावरण तयार करीत. सर्व पालकांना त्या खूप आवडत असत. एक वर्षी त्या उन्हाळ्याच्या सुट्टीत असणाऱ्या शिबिरात आम्हाला शिकवत होत्या. त्या सुसंस्कृत व प्रतिष्ठित घरातील होत्या व त्यांचे बाबा आमच्या हायस्कूलच्या कार्यकारिणीचे सदस्य पण होते. त्यामुळे त्या नेहमी असेच सामाजिक कार्य करत असत. त्या शिकवत असताना मागे बसलेल्या काही मुली एकसारख्या बडबड करत होत्या. दोन-तीन वेळा सांगूनही त्या गप्प बसत नाहीत हे पाहून त्या पाठीमागे जाऊन त्यांना समजून सांगण्याचा प्रयत्न केला. परत त्या कविता शिकविण्यात दंग होऊ लागताच थोड्या वेळात परत काही मुली मोठ्या आवाजाने बोलू लागल्या. आमच्या शिक्षिकांनी खूप जोरात तीन वेळा शिट्टी

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

मारल्यावर आ वासून सर्वजण त्यांच्याकडे पाहत राहिले. त्यानंतर मात्र सगळा वर्ग पूर्णपणे गुपचूप बसून पूर्ण तास शांत झाला होता.

आमच्या संस्कृत शिकवणाऱ्या बाई सुभाषिते, श्लोक खूप मधुर स्वरात गायच्या. ते ऐकण्यासाठी काही मुलं त्यांचा क्लास असेल त्यावेळी आमच्या क्लासमध्ये येत असत. शाळेत स्नेहसंमेलनासाठी त्या नेहमी नाटक किंवा नृत्य बसवत असत. जिल्हा पातळीवर होणाऱ्या नाटक स्पर्धेतही आमच्या शाळेला त्यांनी अनेक वेळा बक्षिसे मिळून दिली होती. मी नववीत असताना त्यांनी असे एक नाटक बसवले होते. त्या नाटकाचा पुण्याला बालगंधर्व रंगमंदिरात प्रयोग चालू होते. त्या नाटकात काम करणाऱ्यांनी आम्हा सर्वजणांना ते नाटक पाहण्यासाठी घेऊन जाण्याचे ठरविले. पालक, मुख्याध्यापक व शाळेच्या अध्यक्षांनी आम्हाला जाण्याची परवानगी देऊन आमचा येण्या-जाण्याचा व तिकिटाचा खर्च दिला. बालगंधर्व नाट्यगृहात होणाऱ्या नाटकाचे दिग्दर्शक आमच्या बाईचे नातेवाईक होते.

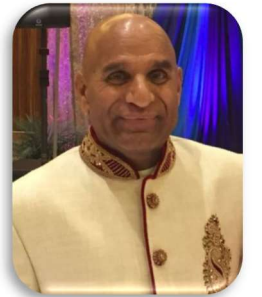
सामाजिक विषयावरील ते नाटक तसे गंभीर होते. बालगंधर्व रंगमंदिर अगदी खचाखच भरलेले होते. प्रेक्षक अगदी सुन्न झाले होते. रटाळपणाला ते कंटाळले होते. दिग्दर्शकांनी प्रसंग थोडासा बदलून मध्येच एक लावणी नृत्य ठेवले. बहारदार सादर केलेली लावणी संपताच बहुतेक प्रेक्षकांनी अक्षरशा तीन-चार मिनिटे शिट्या वाजवल्या. त्यांच्या आवाजाने पूर्ण रंगमंदिर घुमले होते. नाटक संपल्यावर आमच्या बाईंनी नाटकाचे दिग्दर्शक व नृत्याचे दिग्दर्शक यांच्याबरोबर आमची ओळख करून दिली. आमच्यातील एका मुलाने दिग्दर्शकांना विचारले, “आम्हाला वाटले पुण्यातील लोक खूप सभ्य असतात व ते शिट्या वगैरे काय वाजवत नाहीत, परंतु त्याच्या उलट

लावणीनंतर सर्व रंगमंदिर वेगळ्याच रंगाने भरले होते. असे कसे झाले?” यावर दिग्दर्शक व नृत्य बसविणाऱ्या व लावणी करणाऱ्या व्यक्तीनेही आम्हाला सांगितले, “लावणीला जर शिट्या मिळाल्या नाहीत तर आम्ही ती पडली असे समजतो. कानठळ्या बसणाऱ्या शिट्या मिळणे हीच आमच्या कलेची पोचपावती व खरी शाबासकी असते.”

मूळ नाटकात ती लावणी नसतानाही दिग्दर्शकांनी लावणी का घातली याचा आपोआप उलगडा झाला. नाटकात शिट्या मिळाल्यात आणि प्रेक्षकांना आनंदी करण्यासाठी झकास लावणी किंवा नृत्य ठेवून त्यांची चांगली करमणूक करतात.

मला तरी योग्य कारणासाठी शिट्टी वाजविणे हा काही अशिष्ट वा उर्मटपणा वाटत नाही. शिट्टी ही दाद देण्यासाठी, आपली पसंती, व आनंद व्यक्त करण्यासाठी वाजवतात. शिट्ट्या वाजवण्याचा उद्देश कोणाला छेडण्याचा अगर व्यत्यय आणण्याचा नसेल तर शिट्ट्या वाजवण्यात मला तरी काहीच गैर वाटत नाही.

जीवन मनसोक्त आनंदात जगणे हाच प्रत्येकाचा उद्देश असतो ना?

माधव ना. गोगावले

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

वाग्यज्ञे तोषावे

ज्ञानदेवांची ज्ञानेश्वरी म्हणजे मराठी वाङ्मयाचा अनमोल अलंकार आहे. त्यातल्या त्यात अलंकाराचा मुकुटमणी म्हणजे त्यातील पसायदान! ती विश्वप्रार्थना असून शारदेचे लेणे आहे.

ज्ञानेश्वरीतील प्रत्येक शब्द आगळे वेगळे स्वरूपसौंदर्य अर्थसौंदर्य व भावसौंदर्य घेऊन आपल्यापुढे उभा राहतो आणि आपल्याला आपले सारे अस्तित्व विसरायला लावून एक भव्य दिव्य आनंदाने ओतप्रोत अशा जगात नेऊन सोडतो. जर त्याचा आनंद आपण घेऊ शकलो नाही तर ज्ञानदेव म्हणतात त्याप्रमाणे,

“बहु मृगजळ देखोनि डोळांथुंकिजे अमृताचा गिळितां गळाळा

तोडिला परिसु बांधिला गळां शुक्तिकालाभें॥” असे होईल. (ज्ञा.अ.९-६१)

ज्ञानेश्वरीतील शिल्प म्हणून जे प्रसिद्ध आहे त्या पसायदानातील काही शब्दांचा 'गळाळा' 'गिळण्याचा', त्यातील अमृतानुभव घेण्याचा हा छोटासा प्रयत्न.

पसायदानात श्री निवृत्तीनाथांना विश्वात्मक देव म्हणून संबोधतात. त्यांना उद्देशून ज्ञानदेव म्हणतात,

“आता विश्वात्मके देवांयेणें वाग्यज्ञें तोषावें

तोषोनि मज द्यावें पसायदान हे॥” ज्ञा. अ. १८-१७९३

या ओवीद्वारे ज्ञानदेव निवृत्तीनाथांना म्हणतात, की “मी जो हा भावार्थदीपिकारूपी ग्रंथाच्या रचनेद्वारे वाग्यज्ञ केला त्या वाग्यज्ञाने आपणास संतोष, प्रसन्नता,

समाधान, लाभले असेल तर मी मागत असलेले दान द्या”. ज्या गोष्टी दान स्वरूपात ज्ञानदेवांनी निवृत्तीनाथांकडे मागितल्या त्याचे विवरण पसायदानाच्या पुढील ओव्यात केले आहे.

वरील ओव्यांमध्ये तीन शब्द महत्वाचे आहेत ते म्हणजे वाक, यज्ञ व तोष. ज्ञानदेवांच्या मते जर या तीन गोष्टी या ग्रंथाद्वारे साधल्या गेल्या असतील तर गुरुनिवृत्तीनाथांनी ज्ञानदेव मागत असलेले दान त्यांना द्यावे अशी ज्ञानदेवांची प्रार्थना आहे वाक, यज्ञ व तोष या तिन्ही शब्दातून ज्ञानदेवांना काय म्हणायचे आहे हे समजणे अत्यंत गरजेचे आहे.

वाक म्हणजे वाणी किंवा वाचा. वाणी हे माणसाच्या दशेन्द्रियातील एक मुख्य व प्रभावशाली इंद्रिय मानले जाते. वाणी माणसाचे व्यक्तित्व स्पष्ट करते, आपली वाणी इतरांना आपले शत्रूही बनवते व मित्र बनवण्यासही मदत करते. मुखातून निघालेला प्रत्येक शब्द दुसऱ्याचे मन आनंदित, प्रसन्न करू शकतो किंवा दुसऱ्यांच्या मनाला दुखावून त्याला शत्रूही बनवू शकतो. उच्चारला जाणारा शब्द एखादा दुसराच असला तरी त्याचा प्रभाव फार व्यापक असतो. मुखातून बाहेर पडणाऱ्या प्रत्येक शब्दाची व्याप्ती त्याचा प्रभाव किती प्रचंड असतो हे ज्ञानदेवांनी ज्ञानेश्वरीत फार सुंदर शब्दात सांगितले आहे.

“जैसे बिब तरी बचकें एवढें परि प्रकाशा त्रैलोक्य थोकडें।

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

शब्दाची व्याप्ति तेणें पाडें। अनुभवावी॥” ज्ञा. अ. ४-२१५

ज्ञानदेवांचा आपल्या वाणीवर किती विश्वास होता ते या ओवीवरून स्पष्ट होते.

“माझा मराठाचि बोलु कौतुकें। परि अमृतातेंही पैजासीं जिकें।

ऐसी अक्षरें रसिकें। मेळवीन॥” ज्ञा. अ. ६-१४

अमृत जसे माणसाला नवजीवन देते त्याप्रमाणे आपल्या शब्दात ऐकणाऱ्याला नवजीवन देण्याची अमृतालाही मागे टाकेल एवढी क्षमता असेल असे ज्ञानदेव म्हणतात. याचाच अर्थ असा की शब्दांची निवड अशी असावी की आपण वापरलेला प्रत्येक शब्द दुसऱ्याच्या मनाला आल्हाददायकच नव्हे तर त्याला शांत प्रसन्न करून नवजीवन देणारा, प्रेरणा देणारा असावा. शब्दसौंदर्य असे असावे, की तो शब्द ऐकला असता ऐकणाऱ्याला देवत्वाचा अनुभव येईल शब्दाचा हळुवारपणा कसा असावा याबद्दल ज्ञानदेवांनी आपली अपेक्षा या शब्दात व्यक्त केली आहे,

“जिये कोंवळिकेचेनि पाडे। दिसती नादींचे रंग थोडे।

वेधें परिमळाचें बीक मोडे। जयाचेनि॥” ज्ञा. अ. ६-१५

शब्दांचे नुसते बाह्य सौंदर्यच ज्ञानदेवांना अपेक्षित नसून त्या शब्दाचे अंतरंगही तेवढेच अर्थपूर्ण व्हावे असे ज्ञानदेव या ओळीने स्पष्ट करतात.

“अर्थ बोलाची वाट पाहे। तेथ अभिप्रावो अभिप्रायातें विये।

भावाचा फुलौरा होत जाये। मतिवरी॥” ज्ञा. अ. ९-२७

उच्चारलेल्या शब्दातील अभिप्राय, त्यातील भाव ऐकणाऱ्याच्या मनात, हृदयात खोलवर पोहोचला पाहिजे तरच त्याला शब्द सौंदर्य म्हणता येईल असे ज्ञानदेवांचे सांगणे आहे.

ज्याला उद्देशून आपण शब्द वापरतो, त्यावेळी आपल्या हृदयातील स्नेह, प्रेम आपल्या डोळ्यात दिसले पाहिजे व नंतर त्या स्नेहाच स्थूल रूप जो शब्द तो आपल्या वाणीतून निघावा ही ज्ञानदेवांची आदर्श कल्पना आहे. हृदयातील स्नेहाने शब्दात मूर्त रूप घ्यावे अशी शब्दयोजना ज्ञानदेवांना अपेक्षित आहे. हीच अपेक्षा त्यांच्या या ओवीत व्यक्त होते.

“तैसे साच आणि मवाळा मितले परि सरळा

बोल जैसे कल्लोळा अमृताचे॥”

शब्द योजनेबद्दल ज्ञानदेवांच्या किती अत्युच्च कल्पना आहेत हे वरील विवरणावरून स्पष्ट होते, शब्द नुसता अमृताप्रमाणे गोड व बोलणाऱ्याचे हृदय उलगडून दाखवणारा नसावा तर तो ऐकणाऱ्याची ज्ञानवृद्धी करणाराही असावा ही ज्ञानदेवांची अपेक्षा आहे ते म्हणतात—

“सूर्ये अधिष्ठिली प्राची। जगा राणीव दे प्रकाशाची।

तैसे वाचा श्रोतयां ज्ञानाची। दिवाळी करी॥” ज्ञा. अ. १५-१२

शब्द नुसता ऐकायला अमृताप्रमाणे गोड, संजीवक व बोलणाऱ्याचे हृदय उलगडून दाखवणारा नसावा तर तो ऐकणाऱ्याची ज्ञानवृद्धी करणारा असून त्याला एका वेगळ्या सात्विक पारमार्थिक चिदाकाशात नेऊन

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

सोडणारा असावा असे ज्ञानदेवांना वाटते ते या ओवीत स्पष्ट होते -

“वाचे बरवें कवित्वाकवित्वीं बरवें रसिकत्वा

रसिकत्वीं परतत्वा स्पर्शु जैसा॥” ज्ञा. अ. १८-३४७

या सर्व विवेचनावरून स्पष्ट होते, की शब्दाचे रूपसौंदर्य, अर्थ सौंदर्य व त्याच्या हृदयाला स्पर्शून जाणारा दिव्य परिणाम या सर्व गोष्टी वाणीत असायला हव्या. त्या तशा असतील तरच ऐकणाऱ्याला संतोष समाधान प्राप्त होईल. ज्ञानदेव पुढे म्हणतात की हे सर्व साधता येणे शक्य आहे. जर माणसाने यज्ञ भावनेने शब्दांचा वापर केला तर! ज्ञानदेवांना हेच अभिप्रेत असल्याचे पसायदानातील 'वाग्यज्ञ' या शब्दाने स्पष्ट होते. यज्ञात अहुती टाकतात, समर्पित करतात. कशाला? तर यज्ञ देवतेला प्रसन्न करण्याच्या उद्देशाने. यज्ञ देवतेला ही प्रसन्नता जेव्हा यज्ञकर्ता समर्पित भावनेने आहुती टाकेल तेव्हाच लाभू शकेल.

रोजच्या व्यवहारात आपण शब्दांनी एक दुसऱ्यांशी संवाद साधतो तेव्हा आपले शब्द यज्ञातील आहुती व ज्याला संबोधून आपण बोलतो ती यज्ञ देवता असते. ही जाणीव ठेवून आपल्या मुखातून निघणारा प्रत्येक शब्द रूप व अर्थ सौंदर्य लेवून निघायला हवा. आपण उच्चारित असलेला शब्द समोरच्याला एक अनामिक आत्मिक समाधान व प्रसन्नता देणारा हवा, शब्दांच्या या सौंदर्याने ऐकणारा हरखून गेला पाहिजे. ज्ञानदेवांनी म्हटल्याप्रमाणे हृदया -हृदय एक झाल्याचा त्याला अनुभव आला पाहिजे. जेव्हा बोलणाऱ्याने आपल्या शब्दांचा वापर यज्ञ भावनेने केला असेल. तेव्हाच हे घडू

शकेल. आपले बोल ऐकणाऱ्याच्या आत्मारामाला आनंदाने डोलायला लावेल असे संत नामदेव म्हणतात,

“बोलू ऐसे बोले। जेणें बोलें विडुल डोले।

प्रेम सर्वांगाचे ठाई। वाचे विडुल रखुमाई॥”

मुखातून अशा शब्दांची बरसात होण्यासाठी अभ्यास हवा. माणूस पुष्कळ वेळा दुसऱ्यांना बोचक होतील असे शब्द बोलतो पण अभ्यासाने आपण हे जर होऊ न दिले तर शब्द सौंदर्याबरोबर आपल्या व्यक्तित्वालाही सौंदर्य लाभेल.

समर्थ म्हणतात त्याप्रमाणे, “राखावी बहुतांची अंतरे। भाग्य येते तदनंतरे॥”

अभ्यासाने हा गुण आपण सहज आत्मसात करू शकतो.

अभ्यासापुढे काही अशक्य नाही. तुकाराम महाराज म्हणतातच, की

“असाध्य ते साध्याकरिता सायासा

कारण अभ्यासा तुका म्हणे॥”

मला वाटते पसायदानातील 'वाग्यज्ञ' या शब्दाचा हाच अर्थ ज्ञानदेवांना अभिप्रेत आहे. वाग्यज्ञ ऐकणाऱ्यांच्या संतुष्टीसाठी असतो. आपले गुरु संत निवृत्तीनाथ भावार्थदीपिकारूपी वाग्यज्ञाने संतुष्ट झाले असावे अशी ज्ञानदेवांची कल्पना आहे आणि म्हणूनच त्यांनी पसायदानात वर्णिलेल्या गोष्टींची मागणी निवृत्तीनाथांकडे केली. त्याचबरोबर भावार्थदीपिकेच्या प्रत्येक श्रोत्याने, अभ्यासकाने आपल्या वाचासौंदर्याने

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

लोकांना अंकित करावे अशी अपेक्षा ज्ञानदेवांनी प्रकट केली.

ज्ञानदेवांची ही अपेक्षा आपण आपल्या दैनंदिन जीवनात पूर्ण करून आपल्या सहवासात येणाऱ्या

प्रत्येकाला आपल्या शब्दसौंदर्याने अभिभूत करण्यात यशस्वी झालो तर, संत नामदेवांनी म्हटल्याप्रमाणे आपण एक तरी ओवी अनुभवल्यासारखी होईल व विश्वात्मक देव सुखिया होऊन जगभर सुखाची-आनंदाची ज्ञानाची दिवाळी साजरी होईल.

अर्चना अरुण भार्गवे

शब्दकोडे

१		२		३		४		५		६
७				८	९			१०		
११		१२		१३		१४		१५		
		१६				१७				
१८				१९	२०			२१		२२
२३		२४		२५		२६		२७		
२८						२९				

उभे शब्द

१. अलौकिक बुद्धिमत्ता लाभलेला
२. दुर्योधनाचा मामा
३. रुपये, चांदी
४. कायदा, अट, ठराव
५. भराव, घराच्या वा रस्त्याच्या पायात घालायचे दगड

६. भारताने पहिल्यांदा क्रिकेट विश्वचषक जिंकला त्या संघाचा कर्णधार

९. व्याख्या, सूचक चिन्ह

१२. वाद्य वाजवणारा

१३. सुवर्ण, सोने

१४. मुख्य दिवाण, प्रधान

१५. माकड

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

१८. लग्नात वाद्य वाजवणारे

२०. असुर, क्रूर माणूस

२२. आप्त, सोयरे

२४. आलाप, तान

२५. अजागळ, खुळचट, वेडसर

२६. नौबत, मोठा ढोल, चर्मवाद्य

२७. कडे, वर्तुळ

१५. जास्तीचे, फुगवून सांगितलेले

१६. अग्निसंस्कार

१७. आयुष्य

१८. वाचन करणारा

१९. ठराव, तह, वचन

२१. वर्तमान पत्राचा उभा स्तंभ

२३. तीन पाने असलेला

२५. आवरण, गाठोडे

२७. जंगलात पेटलेली आग

२८. मुलेबाळे असलेला

२९. रसायनाविषयीचे

आडवे शब्द

१. आत शिरण्याचा मार्ग

४. मतदारांनी उमेदवार पसंत करण्याची कृती

७. सुंदर स्त्री, सौंदर्यवती

८. मुलायम, नाजूक, बारीक विणीचे

१०. रेघोट्या व आकड्यांच्या साहाय्याने भविष्य सांगणे, फलज्योतिषविद्या

११. हाताचा किंवा पायाचा तळभाग

१३. करुणा, दया

अभिजित रायरीकर

Nyaasah Care for Senior Citizens

Our 4 pillars

EMPATHY	ENGAGEMENT	ENTERTAINMENT	EMERGENCY
A proxy child who checks on your physical/ mental well- being and helping you say goodbye to loneliness through one-to-one interaction	Infusing simple technologies to make life convenient in terms of paying your regular utility bills, ordering groceries and medicines amongst others	Maintaining the zest in life by looking forward to interaction with like-minded senior citizens for group activities like musical events, discourses, picnics and weekend games	A 3-tiered Emergency Response System that activates within minutes, evacuating you to safety and ensuring appropriate medical attention

Empowerment: Providing employment to middle-aged women with strong family value systems & a deep sense of social duty to play the role of Saathis (Care Givers)

For details Call Us at 91-9082187527 Visit us on : www.nyaasahcare.com

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

तुम्हाला माहिती असो नसो...

तुम्हाला माहिती असो नसो
तुमची इच्छा असो नसो
तुमच्याकडे कौशल्य असो नसो..

तुम्ही एका महाशिल्पाच्या निर्मिती-प्रक्रियेत
समाविष्ट केले गेलेले असता

तुम्ही शिल्पाच्या दगडातला एक कण असाल
किंवा छिन्नीचा अंश असाल
किंवा घडवणाऱ्या हातातल्या
सर्जनकळांचे साक्षी

शिल्पाच्या निर्मिती-प्रक्रियेत
काढून टाकलेल्या दगडाच्या चुऱ्यात असाल तुम्ही
किंवा शिल्पाच्या डोळ्यातले भाव
दाखवणाऱ्या कणात विराजमान असाल

कुठेही असलात तरी तुम्ही
त्या महाप्रक्रियेचा एक अविभाज्य भाग असता
स्वतःची गती नसलेल्या रेल्वेतील प्रवाशासारखे
प्रक्रियेच्या गतीबरोबर निमूट धावत असता

उत्पत्ती-स्थिती-लयाच्या आवर्तनातून
अखंड फिरत असते शिल्प
आणि

तुम्हाला माहिती असो नसो
तुमची इच्छा असो नसो
तुमच्याकडे कौशल्य असो नसो...

त्याच्या निर्मिती-प्रक्रियेतली
वाट्याला आलेली भूमिका
आजन्म निभावत असता तुम्ही...!

आसावरी काकडे

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

ESTATE SOLUTIONS
You Ask, We Do The Task!

Worried about buying
or selling properties?

Experienced
in dealing in out of
State properties

kw INFINITY

KELLERWILLIAMS
ASK YOUR REALTY PARTNER

HURRY, BOOK AN APPOINTMENT!

YOU ASK, WE DO THE TASK!

If you have any questions related to property,
ASK SANJAY

SANJAY MARATHE
Real Estate Broker

(630) 915-2970 (Cell #) (630) 778-5800 (Office)
608 S Washington St #100, Naperville, IL 60540
www.askmrealty.com sanjaym@kw.com

Search for homes from cell phone
TEXT: KWS8KPH TO: 87778

Archana Paranjape
real estate broker

630.854.9137
arch@atproperties.com

@properties

Stop looking, start finding®

Your Neighbor Your Realtor

If you have any real estate buying,
selling or rental needs in the
Chicagoland and surrounding suburban
area, then feel free to contact me!

I will be more than happy to help you
find your perfect home!

Archana Paranjape
Cell: (630) 854 9137
Email: arch@atproperties.com

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

गावाच्या या वाटे मला कुणी कुणी भेटे

भूत-वर्त होऊनिया उलटे सुलटे
गावाच्या या वाटे मला कुणी कुणी भेटे

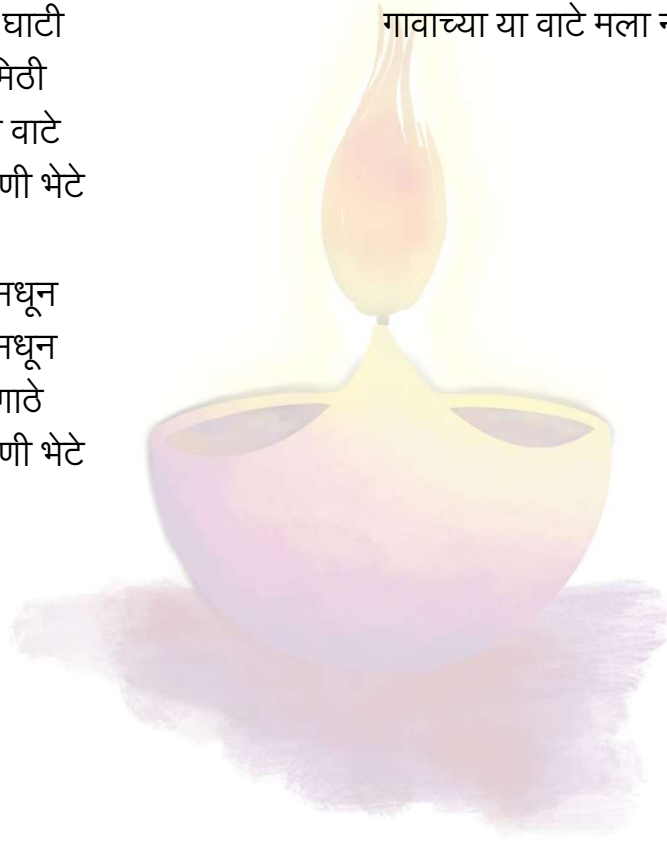
एक वारा थांबलेला देवळाच्या मागे
एक रस्ता लालेलाल आडवाटे बघे
डोंगराच्या माथ्यावर नभ झाले थिटे
गावाच्या या वाटे मला कुणी कुणी भेटे

शाळेकडे जातानाची धपापाची घाटी
गर्द रान शेताडीची तिला गळामिठी
रस्ता चकाकतो नवा जादूटोणा वाटे
गावाच्या या वाटे मला कुणी कुणी भेटे

एक झाड जुन्या जुन्या पारंब्यामधून
एक नदी नव्या नव्या किना-यामधून
झुळुझुळु खळाळत कोण मला गाठे
गावाच्या या वाटे मला कुणी कुणी भेटे

रणरणे ऊन घाली हाकारे कुकारे
खिडकीशी केळफूल एक करकरे
आंबेयाच्या डहाळीला पान नवे फुटे
गावाच्या या वाटे मला कुणी कुणी भेटे

मांडवाच्या सावलीत आट्या आणि पाट्या
खांबापाशी रिंगणात हुतूतू नि गोट्या
गोरटेली पोर एक जिथे तिथे खेते -
गावाच्या या वाटे मला नवी कुणी भेटे !

डॉ. अनुजा जोशी

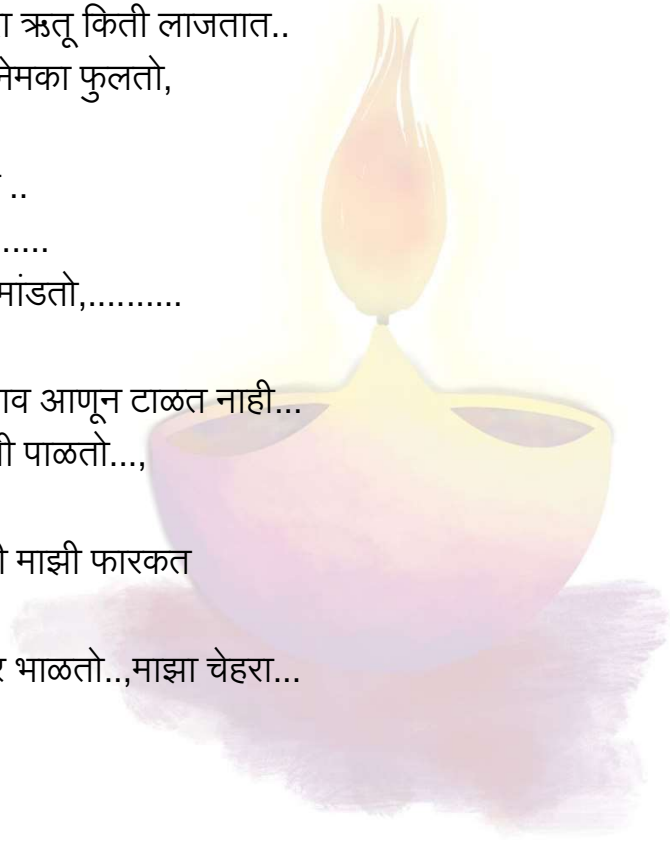
माझा चेहरा

एवढे कसे वाचू शकतात सगळे, माझा चेहरा...
आरसा होतो बहुदा आता हल्ली, माझा चेहरा...
उमलताना दिसतेच का माझ्या आतून पालवी,
आनंदाच्या कळीआधी फुलतो, माझा चेहरा..
दडवून ठेवणे लपून रहाणे,
जमले नाही कधीच..
माझ्याआधीच माझ्याबद्दल सांगतो,
माझा चेहरा...
मोहरताना अजून सुध्दा ऋतू किती लाजतात..
बहरण्याच्या आधीच नेमका फुलतो,
माझा चेहरा..
ओळखीसाठी जुने जुने ..
उसने हसू येत नाही.....
आसवांमधून खरे खरे मांडतो,.....
माझा चेहरा..
शत्रूलाही खोटे खोटे आव आणून टाळत नाही...
बदलण्याचे करार हल्ली पाळतो...,
माझा चेहरा..
जमवण्याच्या गणिताशी माझी फारकत
जुनीच आहे..
गमावण्याच्या गृहितांवर भाळतो.., माझा चेहरा...

माझा चेहरा कोरेच ठेवतो
आतले भरले कागद..
लेखणी होउन अलिप्त राहतो खरा.. माझा चेहरा..

डॉ. पं. संदीप अवचट

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

हाक देत आहेस ना

हाक देत आहेस ना

ह्या भयंकर विस्फाटलेल्या काळात

तर मी नुसतेच कान टवकारतो

असं नाही

आपसूकच माझा देहअँटिनाच फिरतो

तुझ्या सादलहरींकडे

सगळा प्राण ओतून देहात

अनुभवतो तुझ्या सादेचा निनाद

आणि तुझे निर्मळ मन दृश्यरूपात येते

माझ्या पुढ्यात

तुझी काळिजकिरणं

भूतकाळी भिंत फोडून आलीत

माझ्या कष्टलेल्या कांतीवर

म्हणूनच उमलल्यात माझ्या देहपाकळ्या

हाकेच्या लहरींतून उत्सर्जित

होणारा उत्तेजित तुझा हा

पुढारलेला पुकार

अशा वेळी आहे ग माझाही सकार

अशी नितळ आर्द्र हाक मी

या आधी कधी ऐकलेली नव्हती

की हाकेतील स्निग्ध स्पंदन नव्हते कधी अनुभवलेले

म्हणून आडवी आलेली भेदाची सगळी

बेगडी लेबलं फाडून मी येतो आपसूक

तुझ्या हाकेत सामावायला.

मात्र माझ्या प्रतिसादाचा स्पर्श

भिन्नू दे तुझ्या नसानसात

माझ्या मातीचा साज

गोंदव तुझ्या पारंपरिक संस्कारात

आता विश्वासाचा श्वास भरतो ऊरात

की या मैत्र मैफलीत

तोकडा पडू देणार नाही माझा तेजल स्वर

सेतू सांधण्याचे संवाद नि

समज सौंदर्याचे तोरण बांधील

आपल्या दोन दुव्यांशी

आणि

संगतीला फडफडवू पौर्णिमेचे पंख

चंदनी पाव्यातून

मोहन शिरसाट

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो २०२२ भ्रमणगाथा मंच

Camping September

वृक्षवल्ली आम्हा सोयरी म्हणतात इथेही कॅम्पिंगला जातात तेव्हा ! तर अशा या अमेरिकेतल्या वारीला यायचे आग्रहाचे आमंत्रण आहे भ्रमणगाथा मंचाकडून सर्वांना! कॅम्पिंगचा श्रीगणेशा करायला येणार आहे - प्रसाद अथणीकर!

Tuesday, 27th September @ 8:00 PM
Zoom Link In Group Description

Maharashtra Mandal Chicago 2022

Chi-Town chi Angat Pangat Team Presents,

मजेदार मोदक
Ganesh Chaturthi Special

Date: Saturday, 17th September, 2022
Time: 6 pm, on MMC YouTube Channel

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो २०२२
|| इतिहास मंच ||
प्रस्तुत करत आहे

विषय: रासबिहारी बोस
व्याख्याते: श्री. श्रीधर दामले

वेळ: शुक्रवार, १६ सप्टेंबर २०२२, रात्री: ८:०० - ९:३० (शिकागो स्थानिक प्रमाणवेळ)

(Join us live via MMC zoom or YouTube at MMC Itihas Manch)

आयोजक: चेतन रेगे, माधव गोगावले, शलाका रेगे, अनुराधा केळकर, प्रसाद अथणीकर, उल्का तगरकर

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

प्रोग्रेसिव्ह चष्मा

मी नेत्रतज्ज्ञांसमोर बसून तक्रारींचा पाढा वाचते-
“डॉक्टर, डावा फारच छळतोय, आत ओढतोय
उजवा... सतत तळावलेला नि लाल!
शिवाय ही डोळ्यांभोवती काळी वर्तुळं म्हणजे
असमन्वयाचं सावटच जणू...
बारकाईनं बघण्याच्या सवयीमुळे दृष्टीच आक्रसलीय!
अन् हे नाचरे फ्लोटर्स जिथं पहावं तिथं संदर्भहीन
घटनांसारखे...
डाव्या-उजव्यांमध्ये विसंवाद... त्यामुळे डोकेदुखी
ठरलेली!
काही वाचावंसं, पहावंसं, जाणावंसं वाटत नाही,
माणसं, हावभाव, अक्षरं, आकडे, रंग... नुसता गोंधळ नि
संशय...!
खऱ्याला खरे म्हणायची चोरी, नि खोट्याला खऱ्याचे
मुलामे...!
स्पष्टता मुळी झिरपतच नाही नि जाणवा बोथट..
नेणिवेतून गूढ भास होतात- दृश्यांपल्याडचे!”
डॉक्टर निर्विकारपणे एका महायंत्रात माझा डावा डोळा
ठेवतात
बुबुळाच्या आरपार वेगवेगळे प्रकाश फेकतात
बाहुलीपुढे निळे-जांभळे ढग... नि मग मेंदूत शेकडो तारा
तुटतात...
मग उजवा डोळा... पुन्हा तेच सारे”.
कमावलेली स्थितप्रज्ञता चेहऱ्यावर फाकवत डॉक्टर
म्हणतात-
“अंतर्वक्रता आणि बहिर्वक्रतेचा समतोल साधणारा,
‘डाव्या-उजव्या’ परिघांचा अचूक अंदाज घेणारा

नवा ‘प्रोग्रेसिव्ह चष्मा’ करा.”
ड्रॉप्स टाकल्याने मोठी झालेली माझी बुबुळे
बिल पाहून अजूनच मोठी टप्पोरी होतात...
डाव्या अधू धूसरतेला उजव्या उन्मादी उत्साहाने
सावरत
विचारांचा धुमाकूळ घालणाऱ्या वास्तवाला पाखडत
मी स्वतःला समजावते
जे पूर्वी पाहिलंय ते स्मृतीकोशात साठवावं.
जे दिसत नाही, ते पाहण्याचा प्रयत्न जरूर करावा,
पण सगळं दिसलंच पाहिजे, असा अट्टाहास आणि
हव्यास नको.
अतिरंजित काय नि वास्तव कोणतं हे कळण्यासाठी
हवेत विवेकाचे सहनशील फिल्टर्स.
ह्या ग्लोबल खेड्यातल्या विसंगतीमध्ये-
एकाच वेळी सोयीस्करपणे विस्तारणे आणि आक्रसणे
म्हणजेच बहुदा लख्ख ‘प्रोग्रेसिव्ह’ होणे...
मग भूमिकांचे सरकते रंगही जाणवू लागतात.
खूपदा भूमिका न घेणे हीच भूमिका ठरते!
प्रोग्रेसिव्ह चष्मा भलताच जिकिरीचा नि महाग!
शिवाय तो ‘चौकटी नसलेला’ असेल तर सारेच
आरपार - नाकासमोरचे, डावे-उजवे, वरचे-खालचे,
चौफेर..

आश्लेषा महाजन

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

लक्ष इच्छांचे थवे (काम)

हे हवे अन्, ते हवे अन्, ते हवे, तेही हवे
बोलवी देहा-मनाला, सर्व ते, जे जे नवे... ||१||

जीवनाचे रंग सारे, ढंग सारे लाघवी
ओढुनी नेई सुखाची प्राणमोही माधवी
तृप्तीला नाही किनारा, खळबळे तृष्णेसवे...
हे हवे अन्, ते हवे अन्, ते हवे, तेही हवे ...||१||

कामदेवाचे रतीच्या अंतरी रेंगाळणे
अन् रतीचे कामदेवासंगती घोटाळणे
नीतिचा कापूर जळतो, काजळी-भरले दिवे...
हे हवे अन्, ते हवे अन्, ते हवे, तेही हवे ...||२||

जीवना, आसक्त मी, बेभान मी, जहरी नशा
वासनेचा दर्प माझा कोंडतो दाही दिशा
भंगुराची धूळ उडवी लक्ष इच्छांचे थवे...
हे हवे अन्, ते हवे अन्, ते हवे, तेही हवे ...||३||

आश्लेषा महाजन

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

मन...

कधी हसरं... कधी लाजरं...
कधी खट्याळ... कधी बावरं...
कधी आपलं... कधी परकं...
कधी ओलं... कधी सुकं...
कधी विद्रुप... कधी मोहक...
कधी प्रलयंकर... कधी संजीवक...
कधी विरागी... कधी मादक...
कधी सौम्य... कधी दाहक...
कधी गोंडस... कधी भयाण...
कधी मुलायम... कधी पाषाण...
कधी आभाळभर... कधी सागरतळ...
कधी रितं रितं... कधी भरली ओंजळ...

मानसशास्त्रालाही गुंडाळून ठेवणारं
एक विलक्षण अजब रसायन...
जाणीव-नेणिवेच्या पैलतटावर
धुक्यात मुक्त विहरणारं.... मन !!!

धनश्री देशपांडे गणात्रा

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

म्हातारपण

म्हातारपण येईल ना, तेव्हा मी जांभळे,
तांबडे कपडे घालीन म्हणते
माझं पेन्शन ब्रॅडीवरच खर्च करून टाकीन,
चकचकीत सॅटीनच्या चपला घेईन,
मग घरात दूध नसलं तरी चालेल

दमले जरा तर फुटपाथ वरच बसेन,
दुकानातली फुकट सॅम्पल्स खाऊन बघेन
आणि उगीचच लिफ्टमध्ये अलार्म सुरू करेन

हातातली काठी घेऊन कुणाच्यातरी
खिडकीच्या गजांवरून ओढीन
पायात काही न घालता पावसात भिजेन
दुसऱ्याच्या बागेतील फुले तोडून
त्यांचा मनसोक्त वास घेईन

रोज श्रीखंड खाऊन वजन वाढवेन
किंवा नुसतंच पोळी आणि लोणचं खाईन
सात दिवस दुपारची वेळ पेन पेन्सिल
मोजत काढेन

आता सध्या काय करते विचारता?
सध्या उत्तम कपडे घालते आणि
वेळेवर भाडे पण भरते
मुलांपुढे चांगलं उदाहरण म्हणून
दोन वर्तमानपत्र पण वाचते

पण काय वाटतं माहितेय?
आजपासून जरा वेगळं मनसोक्त व्हायला पाहिजे
म्हणजे काय, मी जेव्हा मी जांभळी साडी नेसेन ना
तेव्हा कोणाला आश्चर्य वाटायला नको

(आधारित)
धनंजय जोशी

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

कधी वाटतं

कधी वाटतं तुझ्यासाठी
धरती होऊन पसरत जावं
आभाळभराचं दुःख तुझं
क्षितिजापाशी पेलून घ्यावं

कधी वाटतं तुझ्यासाठी
सागराचा काठ व्हावं
तुझ्या लाटांच्या आवेगाला
ओल्या मायेनं थोपवावं

कधी वाटतं तुझ्यासाठी
लव्हाळीचं फूल व्हावं
वादळांच्या रात्री तुला
गंध होऊन सावरावं

कधी वाटतं तुझ्यासाठी
मलाही मी विसरून जावं
आभाळकुशीत शिरून तुझ्या
अव्यक्तात विरून जावं

शिल्पा देशपांडे

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

जाणीव

पाण्याचा राक्षस येई विशाल बाहू पसरून
मगरमिठीत त्याच्या घराघरांना घेई वेटाळून
कळले नाही मोठ्यांना आता काय करावे
हे कसे सावरावे, कुठे जावे, घरच जाई वाहून

आज मनाला कळून चुकले खरा अर्थ या शब्दांचा
विश्वचि माझे घर कसे हे विश्वचि माझे घर
मानवतेने सर्व जोडता आनंदाचा गजर
मानवतेने सर्व जोडता आनंदाचा गजर

नजर जाता दिसले त्याला
पाळण्यासह बाळ तरंगे पाण्यावर
प्रवाहात त्या तरुण प्रयत्ने पोहोचे लगेच तेथवर
पाळणा धरुनी काठावरती पोहत येई तो तरुण
काळाच्या मुखातून वाचविला हो जणू बाळकृष्ण

बाळ वाचला टाळ्या पिटिती सारे आनंदुन
छोट्याला उचलण्यास धावे माता दृश्य बघून
बाळा हृदयी धरून रडते ना कोणाची लाज
वाचविणार तरुण गहिवरे प्रेम पाहून मातेचे

आठव झाला मातेचा अन् घराकडे तो जाई
नव्हते बाकी तेथे काही उध्वस्त मन हे होई
कुणाकुणाचे कोणी गेले पाण्याच्या ओढीत
जड झालेले पाय चालले तसाच चिखल तुडवीत
शोधशोधले आई बाप नी सगेसोयरे सर्वत्र
आई बापे कसा साहिला पानशेतचा तो प्रलय!

खंबीरपणे लढेन मीपण धैर्य सारे एकवटून
कित्येकांना मदत करतो सगेसोयरे समजून
कुणी कुणाला पेज पाजली भूक त्यांची जाणून
कुणी कुणाला कपडे दिधले बंधू-भगिनी मानून

नीला प्र जोशी

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

पाहिले मी तुला

पाहिले मी तुला
विसरलो ती घडी।
श्वासात गे तुझ्या
विसरलो गीत मी।

ती तुझी पाऊले
उमटली जी कधी।
तीच आजवर पाहतो
माझिया मी मनी।

रंग सावळा तुझा
कधी न मी विसरुनी।
आज ही स्वप्नात माझ्या
पाहतो तुजलागुनी।

स्वप्न ते मन्मनी
विसरलो न मी कधी।
पुन्हा तुलाच आज मी
पाहतो मनामधी।

श्री चाफेकर

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

विश्वास माणसाचा

विश्वास तुटला माणसाचा,
माणसाला मनू विसरला।

होरपळले आयुष्य सारे
ध्रुव माझा हरवला।

जीवनाचा हा प्रवास
आज मी बघितला।

चालताना कधीतरी
दिशेचा हा मार्ग चुकला।

आता नच भीती कशाची
नाही आशा कसली।

पाऊले पडती नकळत
न जाणे कुठे चालली।

श्री चाफेकर

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

BUYING OR SELLING

Your house or investment properties
Total solution at one stop with dependable support team of

Priya Pathak

Call: **805-657-4706**

- ATTORNEY • HOME INSPECTOR
- MORTGAGE • MOVING SERVICE
- INSURANCE • CLEANING SERVICE
- HANDYMAN • PROPERTY MANAGEMENT

Provident Realty Inc.

800 Woodfield Rd. Suite # 105 Schaumburg, IL 60173
847.995.0007 | Email: pathakrealtor@gmail.com

FREE MARKETING ANALYSIS

Call Priya for all your Real Estate needs

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

लुप्त

कर्णमधुर असणारी ती असली गाणी का थांबली आता
मंजुळ पैजणे न वाजती पावलागणिक पूर्वीसारखी आता

मंदिरे सुनी सुनी सगळीकडे का झाली बरे
वाकत्या अशा दिशा क्षितिजावरी कशाला बरे

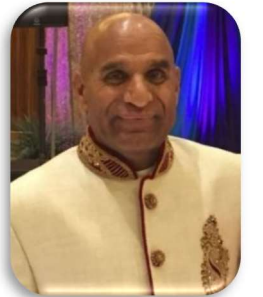
आठवणीतील हमखास येणाऱ्या शिळा कोठे हरविल्या आता
काळे नभ आसमंत क्वचितच दिसतात पहिल्यासारखे आता

एकामागून एक लाटा निरंगी अनवाणी परततात का बरे
सदैव हिरवीगार दिसणारी झाडे गायब झाली का बरे

नाही मंदावलेले दीप दिसत आता लखाखणारा सूर्य मावळला तरी
नाही ऐकू येत वासरांचे हंबरणे आता दिसता दुधाळ गाय जर्सी तरी

तांबडे फुटून गेले जरी ऐकू न येती किलबिल पाखरांची
बसती मिटून चोची वृक्षावरती थांबली किलकिल पाखरांची

गुरुजींची ती अधिकाराची बोलणी कोठे लुप्त झाली
विद्यार्थ्यांची शिक्षणाची उत्सुकता कशी काय हरवली

माधव ना. गोगावले

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

विझलेले दिवे

आजकाल रोजच्या रविशशीसमान, बारमाही असते दिवाळी,
पूर्वी येतसे शरद चंद्रासमान, नेमक्या वेळी कधीकाळी!

खाणे-पिणे, नवे कपडे, दागिने, लाभायचे शुभ मुहूर्तावर,
आजच्यासारखे मुहूर्त नव्हते, मनमानी होकार-नकारांवर!

पै-पाहुणेही नव्हते, नेमकेसे, निवडक, चिवडक,
आपुलकीची धाड असे, बिनधास्त, बेधडक!

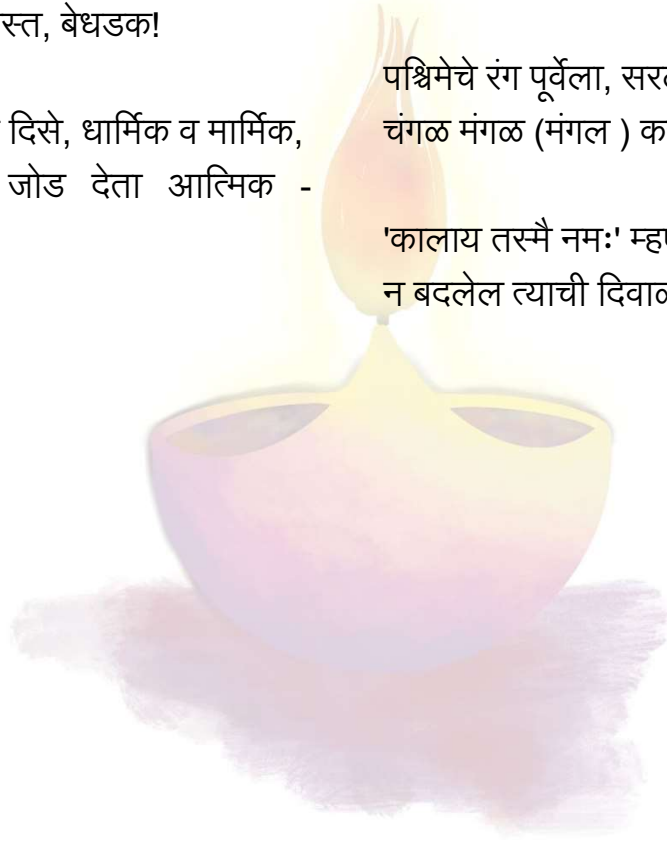
चार दिवसांना दिवाळीत महत्त्व दिसे, धार्मिक व मार्मिक,
गोड घास मधुर वाटायचे, जोड देता आत्मिक -
आध्यात्मिक!

नकळत घरात शिरलेले मार्जार, दुधावर मारते मनसोक्त
ताव,
तसे व्यापारी शिरले घरी, हाती खिशावर डल्ला मारण्याचे
प्रस्ताव!

माणसे अलगद गुंतली, प्रलोभनरूपी कोळ्यांच्या
जाळ्यात,
विसरली मधुगंध, दडलेला बकुळ फुलात!

पश्चिमेचे रंग पूर्वेला, सरली दिवाळीची अपूर्वाई,
चंगळ मंगळ (मंगल) करीत, खरी दिवाळी विझून जाई!

'कालाय तस्मै नमः' म्हणत, स्वीकारार्ह नवा बदल,
न बदलेल त्याची दिवाळी धरेल काजळ!

सभारंजक उज्ज्वला

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

भूता परस्पर जडो

एक मोठं वर्तुळ,
त्यात एक तुझं, एक माझं,
एक तिचं, एक त्याचं,
एक आपलं एकत्र,
एकत्र गुंफलेलं, विणलेलं
एकमेकांना छेद देत, तरी
एकमेकांना पूरक पण,
प्रत्येकाचं आपापलं वर्तुळ
कुठे ना कुठे एकमेकांना गाठणारं
भिडणारं आणि कवेत घेणारं....
एकत्र नसलो तरी
एकटं न वाटू देणारं,
क्वचित होतात गाठीभेटी
किंवा नाही पण होत महिनो न महिने
पण तरीही,
कुणा ना कुणामार्फत
खबरबात पोचत असते
कारण प्रत्येकाचं वर्तुळ
जरी भिन्न असलं तरी
कुठे ना कुठे, कधी ना कधी
काही तरी संपर्क असतोच की।
आणि भेट नसेल म्हणून
काहीच वाटत नाही, असं नसतं ना!
कोणासाठी काही भावना निर्माण होण्यासाठी
भेट व्हावी लागते असं कुठे लिहिलंय?
आणि मग,
त्यातला एखादा धागा उसवतो अचानक,
म्हणजे तो सैल झालाय, विरलाय
अशी काहीच कल्पना नसते आणि

समजतं की.....
अगदी दूरचा असला तरी सल बोचतेच,
आणि कळ उठतेच मनात!
असं वाटतं की अरे, हे असंच उसवत राहिलं
तर आपलं वर्तुळ उसवायला वेळ कितीसा?
खूप तुटतंय आतपर्यंत, मला तरी!!
एक धागा उसवला तर एवढं काय?
असं नाही राहिलेलं,
वर्तुळातली प्रत्येक पाकळी महत्वाची असते.
पाकळी पाकळी जोडत जोडत
शेवटी वर्तुळ पूर्ण होत असतं ना!

धस्स होतंय अगदी आतपर्यंत, आताशा,
असं वरचेवर होतंय,
नाही का?
म्हणून तर वुहानमधला धागा पुण्यात येऊन
पुढ्यात येऊन ठाकलाय आता,
आणि तसाच तो दूरवर असलेल्या
पण माझ्या सर्वात जवळच्या,
माझ्या लेकीच्या गावात पण पोचलाय ना!

ज्याने त्याने आपल्या वर्तुळाबरोबर
आजूबाजूची वर्तुळं पण घट्ट आहेत ना,
याची खात्री करून घ्यायला हवी
आणि नसतील तर मदत करायला हवी,
टाका वेळेत घातला तर पुढचं उसवणं
थांबवता येईल, नाही का?
शून्य - वर्तुळ - पोकळी,
साधारण सारखेच दिसायला,

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

पण शून्यात एकटेपणा असतो
तर वर्तुळात आपली माणसं,
तीच नाही जपली तर मग काय उरतं?
रिक्त पोकळी!!!

आणि असं काय लागतंय वेगळं
टाका घालायला?
सहवेदना, संवेदना, सहअनुभूती!
भूता परस्परे जडो मैत्र जिवाचे!!
बस्स!!!

वक्त तो हाथसे फिसल रहा है रेत की तरह,
कहां ये गिले शिकवे संभाल रहे हो कंधोंपे??

सौ. मंजुषा थावरे

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

Maharashtra Mandal Chicago 2022
MMC भ्रमणगाथा

हट के

प्रवासातला खर्च **RV** वापरून कसा
कमी होईल हे ऐकायला या!

मंगळवार २२ नोव्हेंबर, रात्री ८ वाजता
सादरकर्ते - शेते दांपत्य, ज्यांनी RV तनं खूप प्रवास केलाय

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो २०२२
ॐ अध्यात्म पीठ सादर करत आहे ॐ

विषय: श्री. संत ज्ञानेश्वर महाराज यांचे भक्तीविषयीचे चिंतन
प्रवचनकार: ह.भ.प. श्री. भाऊ महाराज फुरसुंगीकर

दिनांक: गुरुवार २९ सप्टेंबर २०२२
वेळ: रात्री ८:०० - ९:३०
(शिकागो स्थानिक प्रमाणवेळ)

(प्रस्तुत कार्यक्रम महाराष्ट्र मंडळ शिकागोच्या युट्युब वाहिनीवरून
थेट प्रसारित करण्यात येईल.)

Join us live on zoom or Live YouTube at MMC Adhyatma Peeth
<https://youtube.com/maharashtramandalchicago>

आयोजक: उर्मिला दामले, अनिरुद्ध दामले, माधव गोगावले, शिल्पा देशपांडे, रेखा देवधर, प्रसाद अथणीकर, उल्का नगरकर

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

मराठी माणसा तुला झालंय तरी काय?

अरे मराठी माणसा तुला झालंय तरी काय?

आपल्याच लोकांचा का बरं खेचायला निघालायस
पाय?

कशाला तो इगो

कशाला ती सत्ता

किती दिवस निष्कारण कापणार आहेस...

आपल्याच मित्रांचा पत्ता?

आयुष्यभर मेहनत केलीस

या कर्मभूमीत येऊन नाव कमावलंस

मात्र नकळत त्या खोट्या इगोपायी

आपल्याच लोकांना कसं काय गमावलंस?!!

अजूनही गेली नाही वेळ

बंद कर हा हिडीस खेळ

पुढच्या पिढीच्या प्रगतीसाठी झट

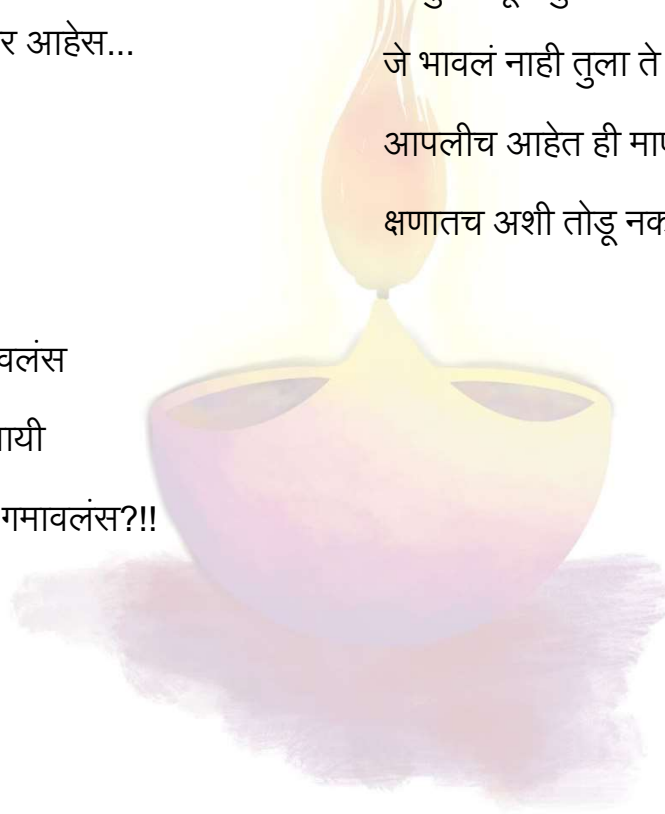
वायफळ गोष्टींमध्ये वेळ घालवू नकोस फुकट

आयुष्य खूप सुंदर आहे त्याचा आनंद घे

जे भावलं नाही तुला ते सोडून दे ...

आपलीच आहेत ही माणसं जरी आपली नसली ही माती

क्षणातच अशी तोडू नकोस ही लाख मोलाची नाती!!

मितेश देशपांडे

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

आधुनिक मनाचे श्लोक

मनासारखे सारे हवेच असते।
मिळवू कसे काही कळत नसते॥ १॥
सारीच कामे दुसऱ्यांनी करावी।
मी मात्र फक्त मजा बघावी॥ २॥
कामाचे क्रेडिट मला मिळावे।
साऱ्यांनी आदराने मला वागवावे॥ ३॥
दररोज पार्टी करावीशी वाटे।
आवडीचे मस्त खातच रहावे॥ ४॥
व्यायाम न करता आळस करावा।
तरीसुद्धा शरीर निरोगीच असावे॥ ५॥
ब्रॅंडेड गोष्टींनी क्लोजेट भरावे।
दारात गाड्यांचा ताफा असावा॥ ६॥
काही न येण्याची फुशारकी मारावी।
हसून वेळ सतत मारून न्यावी॥ ७॥
मी कोणासही मान देणार नाही।
माझ्या इगोला सोडणार नाही॥ ८॥
अपेक्षांनी सारे जग व्यापले।
मजसारखे सारे मला दिसू लागले॥ ९॥
माझेच वर्तन मला भोवू लागले।
कर्माचे फळ हे सामोरे झाले॥ १०॥

निसर्ग चक्र मला साहवेना।
माझीच दैना मला पाहवेना॥ ११॥
मनीची व्यथा व्यक्तही करवेना।
मार्ग कुठे तेच काही कळेना॥ १२॥
मनी विचार आला, बदल करावा।
काहीतरी वेगळाच मार्ग पहावा॥ १३॥
कामाची सवय ती लावून घ्यावी।
शिस्त तशी थोडी अंगी असावी॥ १४॥
व्यवहारी जगात व्यवहारी रहावे।
सर्वांशी हसुनी मिळुनी असावे॥ १५॥
बोलण्याआधी थोडा विचार करावा।
सर्वांना थोडा आदरही द्यावा॥ १६॥
सुखाने घरी व दारी वसावे।
कपाळी आठ्यांचे जाळे नसावे॥ १७॥
मनाला दुःखाची झालर नसावी।
आचार विचारांची सांगड असावी॥ १८॥
जास्तीची अपेक्षा कधीही नसावी।
उपेक्षा वृत्ती वेळीच टाकून द्यावी॥ १९॥
निश्चित मार्ग हा सुखी जीवनाचा।
किंतु मनांत कशास काय कामाचा॥ २०॥

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

हीच प्रार्थना त्या जगन्नित्याला।

विश्वास असावा हा आपल्या मनाला॥२१॥

सुचेता भालेराव

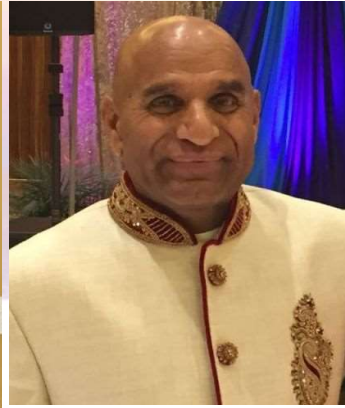
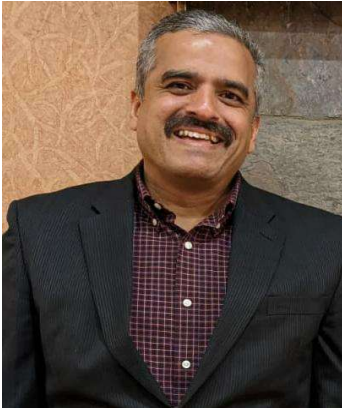

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो २०२२ - प्रशासक

अध्यात्म पीठ

साहित्य कट्टा

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

इतिहास मंच

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो २०२२
॥ इतिहास मंच ॥

वेळ: दर शुक्रवारी रात्री: ८:०० - ९:३० (शिकागो स्थानिक प्रमाणवेळ)
आयोजक

चेतन रेगे

माधव गोगावले

प्रसाद अथणीकर

उल्का नगरकर

विशाल नवलकर

शलाका रेगे

अनुराधा केळकर

(Join us live via MMC zoom or catch us later on YouTube at MMC Itihas Manch Playlist)

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

आम्ही सारे गवय्ये Karaoke

भ्रमणगाथा

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

आरोग्यधाम

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

Y.O.U.T.H

चमक धमक Decoration

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

परंपरा

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो २०२२
परंपरा टिम!★

चाय टाउन अंगत पंगत

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

ढिपाडी ढिपांग

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

माझा News

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

Forever Young Seniors Club

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

Graduation Ceremony Celebration

**Maharashtra Mandal Chicago 2022
Graduation Team!!**

दृकश्राव्य रचना

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

भजन सेवा

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

Calendar

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

Email Scripters and Reviews

Maharashtra Mandal Chicago 2022 MMC Email Scripters

चेतन रेगे

वैशाली बेलसरे

सुजाता महाजन

प्रसाद अथणीकर

उल्का नगरकर

श्रद्धा भट

शिल्पा देशपांडे

समीर कलकर्णी

अश्विनी कंटे

रश्मी चाफेकर

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

Event Flyers

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

अर्थविचार

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

नाटक रंगमंच नेपथ्य

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

योगसाधना

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

Constitution and SOP Review Committee 2022

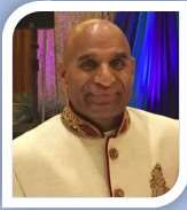
Maharashtra Mandal Chicago 2022 MMC Constitution & SOP Review Committee

Chetan Rege

Madhav Gogavale

Shirish Gadkari

Shyam Sheth

Rajesh Hatkar

Sujit Kulkarni

Jayant Ogale

Ketan Railkar

Aniruddha Damle

Varsha Visal

The Wife of Walya That Did Not Become Walmiki

If anyone wanted to find a mixture of innocence and practicality, they could see it in Champa. Fair, cat-eyed, with brown hair and a nose like the bud of a Champa tree, Champa was a D student in her school. Her voice was beautiful. She could have been the best singer. But she was not interested in learning to sing. In fact, she was not interested in learning anything.

As a child, she greatly enjoyed causing mischief for others. If someone was bald, she would hide behind the door and would say, in a low voice, “hey, Baldy!” If someone wore glasses, she would call them “four eyes.” Then she would run away. She would tie her mother’s and aunt’s braids together while they slept. She would hide her grandfather’s cane. She didn’t want to take a bath, and so had countless hiding places where she would sit for hours. She was constantly stealing nuts, coconut and jaggery. She would interrupt the other girls playing ‘house’ and ruin their game. There were countless examples.

Inevitably, this or that person would come to complain about Champa. Her mother would become irritated. She would beat Champa.

She would make a promise to behave, and the same thing would happen the next day.

Champa had some basic questions. Such questions probably occur to all young children, but they are suppressed and remain unanswered, and the children get used to this. In fact, this was the most important lesson in life. Why study? Why go to school? Every child has these questions. Later, children start to understand that, if they want a job, they must go to school. Then the question occurs to them, why work a job? Then they discover the answer that, if they want money, they must work a job. Many children don’t realize this – if you can get money at the bank, then why is work necessary?

Champa had many such questions. She would annoy her teachers at school and her mother at home with her questions. Fortunately, the method used in schools nowadays to instill a guilty conscience in children and their parents without even laying a finger on them was not in place then.

“You didn’t wear your uniform?”

“Your homework isn’t signed?”

“You forgot a library book at home?”

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

Teachers didn't spray students with such guilt-inducing questions back then. All five fingers are not the same. Everyone knew this very basic idea. As such, one child lacks discipline, one is careless, one cries, one is shy, therefore everyone knew that while there were common rules for all, there had to be a little wiggle room here and there. In this way, Champa got educated without creating a sense of guilt in her or her parents. However, she failed the tenth grade. Neither her parents nor her teachers could get anything more from Champa.

During the Ganpati festival, Champa sang a sweet devotional song in the temple. She finished to a great applause. Champa smiled, sweet dimples on her cheeks. She sat down but in no time at all she was involved in the business of drawing pictures on the frock of the girl sitting next to her and starting a fight by pushing whoever was nearby.

The Vice Collector and his mother had come to the festival.

The next morning, Champa had not even awoken when guests arrived at the house. Father opened the door. A forty-five-year-old woman and a tall, broad-shouldered man stood at the door. He introduced himself. They were the Vice Collector and his mother. Champa's father was shocked when he

understood that such important people had come to their house.

"Please, sit down," they said. He hurriedly called Champa's mother. She came out. When she came to know who the guests were, she was very excited. Both of them sat in front of them with a respectful look on their faces.

The Vice Collector's mother began, "This is our son. He is well educated. He is the Vice Collector. He has no father. He has four sisters and two brothers. We have a small inheritance from our ancestors, land, and a house. Everything is there by God's grace..."

This went on for some time. With the innate intelligence of a girl's mother, Champa's mom understood after two sentences why these people had come. But her father had to wait a long time for the other end of the sentence to understand. Finally, it came, "we heard your daughter's song yesterday, and we saw her. We liked her very much. We want to propose that your daughter marry my son."

The girl's father choked. A Vice Collector proposing to our child? How lucky is this? Within a moment he realized the other side of this reality. Our child is really still a baby. Secondly, this educated, intelligent boy and her? How could it be? This demand came so

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

suddenly that both mother and father did not know what to say.

The Collector's mother continued, "We understand, your daughter is still young. She is sixteen years old. Our son is twenty-four. This is a fine age gap. We will teach her everything."

One thought came to the girl's father's mind; when this woman said "we, we," was she addressing herself respectfully or plurally?

The girl's mother ran inside to make tea and pohe. Then father collected more information. Mother went inside and, muttering loudly, roused Champa, who had been lounging in the middle of the house. "You fool, it's time for you to get married and even now you remain careless. Get up now. People have come. Get ready and serve tea." Seeing that her mother would not leave until she got up, Champa got up. She got ready unwillingly. She brought out tea and pohe on a tray her mother gave her.

She was uninterested in the guy and woman sitting outside. She put the tray on the table and right as she was about to pick up the plates, father said, "Champavati." Champavati who? Champa stared at her father in confusion.

"Greet the guests," father said, looking straight at her.

Champa bowed, greeting them both. She did the same to her father and then she turned to the plates. As soon as possible, she wanted to end this matter and go out. Today she was going to the local festival with all her friends.

Both of the guests were staring at her face. After giving out the plates, Champa started to look for her chappal at the door.

Father shouted, "where are you off to? Stop here."

"I want to go to the festival," she said, puffing her cheeks.

"You will, you will. But wait a minute."

"Stay here, child." The Collector's mother said in a commanding voice. Champa was very angry, but she sat down, maintaining her puffy face.

"Child, you sang a wonderful song yesterday." As soon as the Collector's mother spoke, Champa forcefully interrupted her, saying "Did you like it? I know lots of songs. I bet with that dumb Suman. She said to me,

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

you can't sing that song. I really got her. Father, can I go?"

The look on her father's face was worth seeing. At that point, the woman said, "Let her go. She is still young, she should play."

Before father could say anything, Champa got up and started walking."

For eight days in the house, the debate over whether to marry or not continued. According to father, she was still too childish. There was no reason to marry so soon and take on such big responsibilities. Mother felt that her childishness would not subside unless she was given some responsibility.

Finally, everyone accepted mother's opinion. The marriage was arranged. From that day, everyone started to instruct her. "Champa, if you go to your in-laws, behave..." and so on. Champa questioned why the elders were constantly giving her advice. She started to wonder, what did it mean to behave properly? To think one thing and do another? Doing what you don't want to do, and never doing what you actually want?

During this period, no matter what question she asked, "you have to act like this" was the only answer her mother had.

On the day of the wedding, her parents were very doubtful. They wondered whether or not they were pushing their small, innocent kid into a calamity.

The wedding took place and Champa's world changed. Now there were no friends, no games, no entertainment, no parents around to fulfill her demands. Now there was a man called "husband" who made demands every moment, a man who constantly expected some service from her and a mother-in-law who constantly kept her working. She did not understand the meaning of this event in her life. She did not know why she got married. Only one thing was certain – even though she knew nothing, she had to keep living. There was no alternative. Whenever she went home, she received much respect. Her parents would dote on her.

Before she knew it, she had two children. Her own life went away, day by day, serving her husband, serving her mother-in-law, serving her children.

Slowly she came to know many shocking things. There were some land deals happening. Many people came to fall at the feet of her husband looking for work, so they were sent to her mother-in-law. From these people, mother-in-law accepted this or that

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

donation. According to her nature, Champa asked some direct questions to her husband and mother-in-law. At this, “you know nothing about this, so you should keep quiet.” was the answer she got.

One day while cleaning her husband's closet she found numerous love letters from many different names. She didn't know what this was. That night she placed it all in front of her husband. “What is this?” she asked. Her clever husband summoned all his conversational skills and lectured her for two hours. This clarified some things, and hinted at others, such as – many women are attracted to me, they write letters. Some are in trouble, with bad husbands. They need help, we need to maintain people's good opinions, we have to help them out, if you were to get into trouble tomorrow then someone would help you out, right? There's no point in thinking about such things. Anyway, you are uneducated, you know what your intellect is like. Besides your beauty, what else do you have? Come on, tell me. But have I ever mistreated you? Have I ever considered you inferior? Then ignore all “this”.

Of course, Champa was quite shocked by all this. But such was her husband's style of persuasion. Again and again, he tried to

convince her, and finally she accepted all of this.

That night it was as if she understood the truth of the world. “What are you? You are nothing. Your husband is the support under your feet. You live because of him. It is your duty to support him. You should accept both his good and bad. Who even thinks about you besides him? And what about the children? This is necessary for them to grow up, of course! So don't complain. Complain about whom, who do you have to complain to? This you must accept.” She knew the weakness of her parents. She quickly realized that they would not support her.

Slowly, a new personality started to emerge in her. She became increasingly religious. This temple, that temple, this God, that God, this Maharaj, that Maharaj. Going to God, what else to ask for but what her husband wants! If he had some job to do, if his peace of mind was disturbed, she would pray to God. Then when it was done, she would convince everyone that it happened because of her prayers. Knowingly or not, she crafted an image of herself as a “devout, pious, auspicious woman.” Her husband capitalized on this also. “Don't even ask, she is a great woman.” By talking, and so on, he made those who came to him surrender to this great

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

woman. In this way, the “great woman” started to receive jewelry and saris.

This is how Champa's journey from innocence to practicality began. Next, she had to deal with the cases of the girls who were deceived by her husband. Speaking very sweetly, she gave them a little money and sent them away. After one or two cases like this she became her husband's good luck charm. Cleverly using the right strategy, she worked herself into a permanent position. After her mother-in-law passed away, she became everything. But during all this, she repeated one thing over and over to herself, “what about me, I have no intelligence, nothing at all, who will respect me?” Her husband would talk about her, saying “she has little brains, but her mind is clear. Pure. She thinks bad about no one. Be they a driver, maid, neighbor, she will try to do something good for everyone. God stands behind such people.”

And behind them, God did stand. Taking bribes, deceiving girls, robbing people, they continued all such things without consequence. For herself, Champa asked nothing. But she continued to participate in this Walya's offenses, all along knowing that he would never become a Walmiki!

(लेखिकेच्या 'शहरातला प्रत्येक' या कथासंग्रहातील 'वाल्मिकी न बनलेल्या वाल्याची बायको' या कथेचा अनुवाद)

Translation by Winston Berg

Dr. Sujata Mahajan

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

Maharashtra Mandal Chicago 2022

Amhi sare gavaaiyye presents

Amhi Sare Gavaaiyye
*** Sham-e-mehfil ***
An evening of Hindi and Marathi movie hits from last 50 years

When : - Dec 17th
Where : - 199 Baltusrol Dr.
Vernon Hills, IL 60061
Time : - 4pm - 6pm

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो २०२२

साहित्यकटा सहर्य सादर करत आहे वर्षसमाप्तीनिमित्त विशेष बोलका कटा

अनुवाद आणि अनुवादित साहित्य

प्रमुख अतिथी
सौ. उमाताई कुलकर्णी
मराठीतील श्रेष्ठ अनुवादक
श्री. विलास गिरे

रति. दि. ४ डिसेंबर २०२२
स. ९ वा. (शिकागो वेळेनुसार)
रा. ८.३० वा. (भारतीय वेळेनुसार)

आयोजक : रश्मी थाफेकर, सुजाता महाजन, श्री थाफेकर, अश्विनी कुटे, उल्का नगरकर, प्रसाद अथणीकर, मिलिंद साळी

<https://youtube.com/c/MaharashtraMandalChicago>

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो २०२२

ॐ अध्यात्म पीठ सादर करत आहे ॐ

विषय: श्री. संत ज्ञानेश्वर महाराज यांचे गुरु संबंधित चिंतन

प्रवचनकार: ह.भ.प. श्री. भाऊ महाराज फुरसुंगीकर

दिनांक: गुरुवार २२ सप्टेंबर २०२२
वेळ: रात्री ८:०० - ९:३०
(शिकागो स्थानिक प्रमाणवेळ)

(प्रस्तुत कार्यक्रम महाराष्ट्र मंडळ शिकागोच्या युट्युब वाहिनीवरून थेट प्रसारित करण्यात येईल.)

(Join us live on zoom or Live YouTube at MMC Adhyatma Peeth)
<https://youtube.com/maharashtramandalchicago>

आयोजक: उर्मिला दामले, अनिरुद्ध दामले, माधव गोगावले, शिल्पा देशपांडे, रेखा देवधर, प्रसाद अथणीकर, उल्का नगरकर

Enrichment Journey

Recently, I completed a master's in science of Yoga, with specialization in Yoga Therapy, from [Vivekananda Yoga University, VaYU](#) in Los Angeles. Today I would like to share more information about this amazing journey. This is the first yoga university outside of India focused on "graduate yoga education and research". It is also the first yoga university in the USA. Mine was the first batch of students graduating with a master's degree.

I thoroughly enjoyed the four-semester long enrichment that I received from utterly knowledgeable and experienced faculty. The faculty is recruited from the US as well as from India. The program is centered on evidence-based yoga routine and modern scientific approach to the traditional ancient Indian practice of yoga. Thus, the faculty includes experts from different fields like modern medicine, naturopathy, ayurveda, ancient yogic scriptures, yoga philosophy, research methods, research in the field of yoga and Biomedical science, clinical yoga therapy, so on and so forth.

The program focuses on yoga therapists being able to help the clients manage different medical conditions, especially non-communicable diseases which are borne out of stress. (A medical doctor may diagnose,

prescribe medications and may refer the patient to the yoga therapist so the patient can manage the medical condition with lesser stress).

A) First semester gives comprehensive knowledge about the therapeutic basis of yoga as mentioned in ancient yogic texts like Bhagawadgita, Patanjali Yoga Sutras and in other systems of Indian Medicine like Ayurveda and Naturopathy. Thus the semester introduces us to the concept of human entity at physical, pranic, mind, emotional and spiritual levels, and one's ability to recognize and remove stress, maintain balance of one's own nature and be able to manage the impact of stress on the physical body.

B) Second semester gives comprehensive medical knowledge of different diseases. It introduces respiratory disorders like asthma and respiratory infections, cardiovascular disorders like hypertension and coronary artery disease, endocrine and metabolic disorders like diabetes, hypothyroidism, hyperthyroidism, and obesity, excretory system disorders like irritable bladder and stress incontinence, gynecological disorders like PCOS and PMS, gastrointestinal disorders like peptic ulcers, IBS, and

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

ulcerative colitis, Musculo-skeletal disorders like back pain, neck pain and arthritis, neurological disorders like migraine headaches, epilepsy, psychiatric disorders like anxiety, depression and substance abuse, diseases like cancer and kidney disease.

C) Third semester focuses on yoga therapy techniques to manage the above diseases. These techniques include yoga asanas or poses to attain balance at physical level, pranayama or breathing techniques and certain energization techniques to attain balance at pranic level. Then it also focuses on certain advanced meditation techniques that help one with managing chronic stress or tension and take care of destructive emotions which are the root cause of non-communicable diseases.

D) Fourth semester includes working on a specialization area which can be yoga therapy or yoga philosophy or yoga research. I have been working as a certified yoga instructor for more than two decades and always had a therapeutic approach towards yoga in my teaching. Hence, I chose the yoga therapy specialization path. Here, I learned the pathophysiology of different disorders from clinicians in the related area of specialization like cancer, heart diseases, etc. I also analyzed evidence-based research studies done to support the use of yoga

therapy in management of these health conditions. I did a 8 weeks research study on yoga techniques useful in managing hot flashes and sleep disturbance in menopause phase of women and submitted as well as presented a thesis. This gave me a glimpse of the PhD program of the University. This semester also focused on yogic techniques to make pregnancy and post-pregnancy a healthy and joyful process. Finally, I learned how to recognize the choices of various yoga techniques for effective management of each health condition. The program also introduces you to certain yoga modules to be used for specific health conditions. For example, for diabetic patients, there is a specific module or routine.

The best part of the program, in my opinion, is the source of these yoga modules. These modules are the creation of SVYASA, Bangalore, India, the very first yoga university in the world <https://svyasa.edu.in/>. This university has had its own research facility for over 30 years. With the best technology available, evidence-based research is carried on to understand the biology of yoga at multiple levels - physical levels to more subtle levels of existence of humans. These modules have helped bring yoga into limelight for its therapeutic values.

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

If anyone wants to learn authentic, original yogic science and the integrated approach of yoga therapy in conjunction with modern medical science, I will highly recommend this University. It is a cohort based online program but at the end of first and third semester, students are expected to attend a weeklong hands-on training program at the University's Los Angeles campus . This could not happen in my case due to Covid-19 and it was replaced by live video sessions.

I am enjoying the process of putting this knowledge and wisdom to practical use while

continuing to guide my students on their path of wellness and while working on clients being referred to me by the medical doctors.

Anu Buzruk

What is Your Idea of Perfect Happiness?

If you have good education, successful career, lots of money, big house, family and children and fancy car, will you be perfectly happy? Most people may say YES but happiness is an emotion and not in possessions. When everything is going well in your favor, it invokes happy emotions but when the things are not going well per your expectations, you become unhappy. God has given us “unlimited” wants but our actual “needs” are more limited. Our means and abilities to acquire all our “wants” are also limited. When you are unable to get everything that you “want” and desire, you tend to be unhappy. On the other hand, when your actual needs are fulfilled, be grateful. Instead of being unhappy, accept that you don't have the means, ability or the capacity to get all you “want” and you will not be unhappy. It does not mean inaction or lack of ambition, but motivate yourself to work harder and put efforts to fulfill your wants and accept when they are not.

I don't know of a single person, who is not seeking happiness and bliss in their life. But they don't know what happiness or bliss actually is and where and how to find it. So, they keep looking in the wrong places and

things. Many people tend to think pleasure and happiness is in material possessions, favorable circumstances, or situations and in (people) relationships. These all give you transient pleasures until the moment a new “shiny” thing comes along that you want and you are again unhappy. Your prized possession gets lost, stolen, or damaged, personal relationship goes sour or circumstances take an adverse turn, it immediately makes us unhappy. It is like giving “remote control” of your emotions to something or someone. True happiness and joy come from within and don't depend on external things, people or circumstances. So, happiness is actually a state of mind. Being happy and happiness is a choice. It does not come from possessing or doing something but accepting and being grateful and content with what you have.

Everyone's life is book-ended between two certain events of Birth and Death. Between these two certain events, we have many CHALLENGES and CHOICES to make on what to do, how to behave, how to react, likes and dislikes, personal relationships, situations and many other choices. This is what we call life. Choosing happiness over

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

unhappiness in life is your choice and it is the most important of these choices you can make.

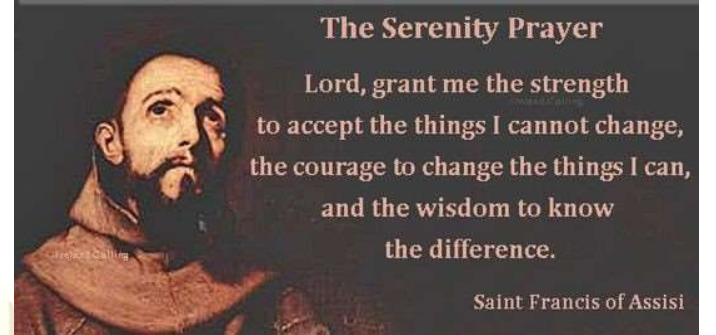
Many people believe that they will be happy if they will have good education, great job, big house and lots of money but they quickly find out that all the money and enviable wealth and material possessions cannot buy good health or happiness. If you have money or a big house or a fancy car but when you meet someone who has more money than you, bigger house than yours or fancier car than the one you have, you become unhappy. Be happy and content with the 99 things you have and not run after the one thing that you don't have. Is the glass half full or half empty? So, unless you change your outlook and learn to be grateful, content and accepting of what you have, you will always remain in a rat race of life to chase mirage of happiness and

never

find

it.

To me, simple meaning of happiness comes from St. Francis of Assisi's Serenity Prayer.

Ashutosh Riswadkar

Immersive Van Gogh

What if you are given the opportunity to enter a painting that you so admire, and be one with it? That's exactly what it felt like, when I had the most unusual and amazing experience earlier this year. I had a wonderful opportunity to go visit the Immersive Van Gogh Exhibit.

I was super excited for this exhibition. Growing up in India, I hadn't heard of Van Gogh till my college days. Don't get me wrong, I was interested in arts and was a regular visitor of art exhibitions and even supported local talent by buying their paintings. My grandpa used to paint and I picked up an interest in art from him. We used to discuss about different mediums, use of light and shade etc. But it was not until I had to take a course in History of Art and Architecture that I got acquainted to the genius called Vincent van Gogh. During that course we got to study the different art and cultural movements that happened in Europe in the 19th century, such as surrealism, impressionism, cubism, and the ideologies behind them. I was immediately captivated by the unique style of the impressionist painter

Vincent van Gogh. I poured over the books that had photocopies and prints of his work. His unique brushstrokes of thick undiluted colors applied as dots or small lines or squares arranged as if converging, diverging or swirling in spirals, as seen in his painting called 'Starry Night', was mesmerizing. The bright and vivid color palette depicting warm sun-drenched landscapes of Arles were my favorites.

Later I came upon his biography which gave me an opportunity to understand the life and struggles of this troubled genius. As I became aware of the rough outline or broad strokes of this tortured soul's life. I was tempted to search the clues of his life in his art. This is an impossible task as he has more than 2000 works of art including 900 oil paintings. Whatever our perception of his life maybe, it is undeniable that he was a central figure in Western art. His letters to his younger brother and friend Theo are considered a work of art in itself. He wrote to him about the paintings and sometimes included small sketches of the paintings. It gave us an insight into his

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

motivations, inspirations and thoughts behind some paintings, and the new techniques he kept on trying. But despite his tragic circumstances it was heartwarming to know the warmth and bond the two brothers shared, and I found it very touching. I also came upon the movie 'Lust for Life' based on his life. I do think Kirk Douglas convincingly captured the agony, passion and struggles of this genius.

Many people call Van Gogh eccentric because of the infamous 'ear' incident. I feel that being a sensitive and passionate artist he felt things more intensely and vividly and that may have made it difficult for him to relate to people and vice versa. Despite his trials and sufferings and ultimately succumbing to sadness forever by committing suicide, his love of life and vitality is undeniably expressed in his paintings. His contribution to the impressionist movement, his talent and the ability of his art to convey emotions has always captivated me. So, when there was an opportunity to experience Van Gogh's art as an immersive experience, I was intrigued.

It was a gray, cold day when we went to see the immersive exhibit. Due to this lack of color

and vitality in the real world that day, we were looking forward to the splash of color as vibrant as Van Gogh's paintings in Arles. In the beginning of this year, public places had started allowing people in small groups. When we arrived, we didn't have to wait for more than 15 minutes or so. As I was waiting and looking forward to this unique and digitally enhanced sensory immersive experience, strangely enough I started feeling apprehensive.... what if this turns out to be underwhelming? Or worse still, what if it turns out to be a technologically polished superficial show devoid of the true soul of Van Gogh's art?

We passed through the well-lit, low ceiling hallway and entered into a dimly lit huge hall with a really high ceiling. There were two more relatively smaller spaces where you could see the same exhibit, but at a slightly smaller scale. The sudden expansion of the space and the darkness made us acutely aware of even the tiniest detail around us. Then the classically themed instrumental music started playing. Slowly, along with this entrancing music, waves of colors and the signature brushstrokes of Van Gogh started

dancing, filling the floor around us, climbing up the walls and up to the ceiling. The brushstrokes and vivid colors were enveloping us, we felt as if we were part of the painting... one with the tiny brushstrokes, one with the colors flowing around us and one with the paintings.

The creative team behind this experience are experienced and talented people in their respective fields. The creator, digital artist and director Massimiliano Siccardi is the mastermind in creating the scenography of this digital immersive experience. Classically trained artist, composer and pianist Luca Longobardi shines in this composition. The music and the seamless flow of different

paintings, slow merging of the paintings, dissolving of colors are done tastefully. Vittorio Guidotti is the creative director of animations. There are five co-producers and many others on the digital team. Their talent and hard work are evident in the experience.

The exhibition included a large selection of Van Gogh's paintings. It was roughly divided in 14 segments. The arc of presentation represented all the places that he lived in Netherlands, Provence, Arles and Paris. The exhibition started with a dark color scheme, earthy colors and overall gloomy, dimly lit paintings were accompanied by heavier, slow-paced music notes. Each painting slowly dissolved into the next one very delicately. There was one magical moment when the paintings faded into dark with a brief pause in the music... and then a ray of light peeked, lighter piano notes started playing and the entire painting of bright sunny fields in Provence rose from the dark with rising orchestral music and reached a crescendo when the entire brightly lit landscape was in view. Then the beautiful voice of Edith Piaf was heard belting out the song, "Non, je ne regretted rein" as one sundrenched painting

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

dissolved into another. The vast fields, irises, and sunflowers.... all the iconic paintings were shining all around us. The vivid colors and the vitality in the song was breathtaking. Then the music faded into slower notes and somber tones for the more serious array of paintings when he worked with coal miners. The paintings are gloomier, dark and depicts poverty and struggles of mine workers as in the 'The Potato Eaters', paintings were more rigidly proportionate than the lighter quality of his later works.

His numerous portraits were also gazing at us one after another. This array of portraits and self-portraits gave way to paintings of the period when he moved to Paris. This was the period of growth and he absorbed new influences and techniques. Here we could see the impressionist influence. As the life in Paris became overwhelming and he moved to Arles. It was a very brief but productive period in his life. The paintings were emerging on the surfaces gently; a ray here, and a splash of color there, as a most diverse soundscape in the background was stirring our hearts. There were a few clichéd moments when the painting 'Crows in Wheatfield' was

accompanied by some scary music, but one couldn't help it as that was the mood the paintings were demanding. And finally the music took a calmer, gentler tone and swirls of blues from 'The Starry Night' and 'Starry Night over the Rhone' twirled all around us. Yellow swirls of brushstrokes shone like stars all around. And with that the dreamlike virtual immersive experience was almost at the end. One couldn't help but remember Van Gogh's own lines, "I dream my painting and I paint my dream!"

It was an immersive sensory experience, which words do fail to catch it in entirety. It was definitely not one of the exhibitions

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

where you can see the art work entirely for hours trying to study it dispassionately before moving to the next one. It is hard to remain dispassionate as the beautiful scenography plays before your eyes, engulfing you completely, physically, and emotionally. It is hard to remain neutral when hauntingly beautiful and deeply spiritual melodies are playing in the background. One is really mesmerized! Emotionally moved! Thoroughly captivated! We were welcome to stay there for as long as we wished. When we finally exited the exhibit hall, we were quiet and still processing the experience. The enchantment slowly withered as we walked out through the commercial gift shop, where tiny glossy copies of the 'Starry Night' and 'Sunflowers' paintings were shining on coffee mugs and mouse pads.

The question remains... was it Van Gogh's art that was enhanced or was it a completely reimagined experience designed to wow the senses? It is hard to answer the question when you are mesmerized by the vast scale and proportion, and completely transported to another world with digitally enhanced shining colors and beautifully arranged orchestral

quality of music. Some art critics do feel that the moving, poignant quality of the originals, the essence of the paintings may have been diluted by the magic of technology. The signature 'impasto' technique Van Gogh used that gave the thick undiluted texture and depth to the painting cannot be experienced through digital copies. But I am not an art critic, nor have I studied in depth about impressionism. I was never fortunate enough to see the originals.... But if something of the essence of Van Gogh could seep through the glossy copies in the book, and touch our souls, then this immersive experience may certainly touch someone's heart. The true essence of art will always reach your soul.

I have always felt the impressionist paintings, especially some of Van Gogh's, are like freeform poems; they directly touch your heart. If someone takes those free-flowing poems and composes a song, complete with orchestral music and beautiful visuals to go along with it, will that diminish the poem? Some people may find that it elevated the poem for them, whereas some others will be more drawn to the music, visuals and feel that the poem is lost in it. It depends on our own

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

perception. Who knows the magic of technology one day will inspire someone to go see Van Gogh's originals. It certainly inspired me.

Shraddha Bhat

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

Glass half-full!

It may seem like my life is perfect. But the truth is, the reality is different. My life was beyond perfect, many thought. But if I speak for myself, and that is honestly, I will say no. My life was beyond imperfect. As many kids grow up with both parents, I had only one. I grew up with my mom, although I have a dad who's never in the picture. Not in family pictures, not when I was born, never. The only thing that made me know he was somewhere was him sending me birthday cards and presents. That's his way of making up for his absence? Unfortunately, I didn't know how he looked as he never visited or video called me once.

Hi! I'm Alina, and I'm to tell you, my story. Stay tuned!

"Mom? Where is dad?" I asked. I was 3 at the time, so all I wanted was a complete family like my friends.

"Uhm... He went to get milk! He better be back soon," she said. She always had an excuse, but since I was 3, I couldn't tell if she was telling the truth.

15 years later...

"Honey, it breaks my heart to say this but you're 18." she said, as she wiped the genuine tears streaming down her perfect tan face from her chestnut-colored eyes.

"Why does it break your heart to say that?" I asked, as I chuckled and continued eating my popcorn as I was watching TV, relaxing my feet on the coffee table in front of me.

"Alina. This is serious." Mom switched off the TV, took away my popcorn and pulled the table to the other direction.

"Hey! Why'd you do that?" I asked, ballistic. Even though I overreacted over a TV. "Mom, I'm sorry. I can tell you are serious. Please continue."

"Alina, my sweet strawberry pie. You are 18 now. You must leave the house, as you have future university studies. Then, you must start your own family. Then, your life will be settled..." Mom couldn't complete her sentence because she was crying too much. Unfortunately, I went furious.

"WHAT? START A FAMILY? EW NO, NEVER. SO BASICALLY YOU WANT TO KICK ME OUT!" Tears started rushing

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

through my eyes. Genetics made my eyes brown, right? Brown eyes are USUALLY less sensitive to the sun, but I guess mine were to water. I wiped my eyes as they began to be red and hurt like crazy.

I ran to my room but I saw that all my stuff was taken away. And it was replaced by... Baby stuff? I didn't want a sibling. 2 brothers were enough. I know I didn't mention about them, so I will now. They are in their early 30s and are living with their "new" family now. "Mom, I don't want a sibling! Why is there baby stuff in my room out of all the 6 rooms we have? Joey and Baron don't even live here anymore!"

"What? What sibling? Your aunt is coming to visit when you leave, Alina, with her new baby." Mom said. So at the end of the day, rather her statements, she wanted me to leave.

I agreed. But for another reason. Because I didn't want to stay in a place where I'm not wanted, so I packed my bags and left immediately, without even saying bye, and I regretted my decision instantly, since I had to stay homeless for 4 days in a homeless people alley.

I reached there an hour later... My legs hurt, so I placed my wallet on the floor and closed my eyes. Suddenly, a gangster looking guy came in front of me and took off his hood and mask. He made a wicked grin.

"Hey! Give my money back! That's the only money I have!" I demanded, the gangster took my bag and ran away.

"It's ain't a good idea to count bucks in the homeless folks' alley," a girl my age gave me some advice. "I'm Caroline. Why you here?" she asked.

I didn't want her to know why I'm here. She is a stranger. I shouldn't be telling strangers about my personal life. Why is she being nosy anyway? But I ended up sobbing and telling her everything anyway, bawling my eyes out.

"Because my mom doesn't want me at home because I'm 18 and... And she turned my room into a baby's room expecting that I will move out because she wants room for her sister's, my aunt's baby. They will be staying with us; I mean her for 4 months and why my room out of all the 6 rooms because all the other rooms were for guests. It's just not fair!"

"Well, crying ain't gonna be good to hear. You know, let alone I'm part of an orphan village. I've been trying to get into Portland State

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

University for more than 12 months now, ain't that gonna happen since they ain't gonna accept my letters. I don't want to get in to State University back then, but things change." Caroline said.

Is this Carolina girl from a farm? She surely has a farmer accent, which is kind of hard to understand, but I dealt with it. It wasn't that hard. Unfortunately, I had to ask her if she was from a farm. I didn't mean to!

"Are you from a farm? You surely have a farmer accent." I said. Oh no, what have I said?

"How'd y'all know? You stalking me? Trolls, these days. Holy cow." Caroline said, as she looked away and brushed her tan arm against her coat as she took off the horse fur from her animal coat.

"I-I'm sorry. I didn't mean to offend you. I just was curious. Because I want to get a horse!" I exclaimed.

"A horse? Y'all act dumb when y'all smart. Ain't work. Seriously, stop." she said. I sighed.

I shouldn't care if this girl is mad. I don't even know her anyway, but for some reason I felt like she was my friend. Like I knew her.

"I'm sorry, Carolina. I was just asking." I said, as I began tying my hair into a french braid.

"It's Caroline, ain't you trying to tie french braids, does that make y'all French?" she asked, desperately demanding for an answer as her eyeballs grew no stared at my braid.

"No...? Just because I tie a french braid doesn't make me French." I said, as I stared at her. Was she copying me, or was her lack of intelligence VERY LOW?

"Exactly, I'm a farmer but ain't all people with this accent farmers, ya got it? Tell 'em family that." Caroline said as she excused herself to the toilet with a denim dungaree and a bucket helmet.

As soon as she got back, I hollered, "I said I'm sorry!"

"Whatever, forget about 'em past." she said. "You ain't tell me your name, pal."

"My name is Alina, Carolina." I said.

"My name ain't Carolina, its Caroline. My great-aunt's name I use in disguise." she said.

Disguise? What disguise? My head was spinning around and I had a hard time sleeping as her words questioned me, and the tragedy of mom leaving me even worse.

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

The next morning...

“Caroline?” I asked, as I jerked my head up and started looking for her.

“Little girl, little girl.” a voice behind me said. I simultaneously looked behind slowly, as my teeth were clicking in fear. Click, clack, click, clack...

I saw an old man with crooked teeth staring at me. “W-who are you?”

“Caroline!” the old man said. That voice was familiar. What? I started laughing immediately.

“Good one, Caroline!” I exclaimed, simultaneously itching my backbone, or rather should I say spine.

Suddenly, Caroline started itching rapidly. “A.”

What does she mean A?

“What do you mean A?” I asked, but Caroline was itching.

“Allergic reaction! Grass!” she said, as her face turned red as a tomato.

What? What does that mean? Oh, she’s allergic to grass! Grass? That’s a very rare case of allergic reactions.

“Ah!” I said, as I dialed 9-1-1 on my phone. Meanwhile, Caroline had officially fainted.

I threw my arms around her waist and started pinching her. I poked her, punched her gently but she wouldn’t wake up. I knew this was the time to answer 9-1-1.

“Hello. 9-1-1 emergency here, what’s your situation?” the dispatcher asked, gently and calmly.

“My friend Caroline fainted and I tried everything and she wouldn’t wake up. Her words are muffled but she said she had an allergic reaction to grass.” I said, as I glanced at Caroline lying flat and breathless on the floor.

“Location?” the dispatcher asked, firmly. This time he was not calm. I started panicking. Was this reaction deadly? No...

“Homeless alley, Brooklyn, New York.” I shrieked, as I went in Google Maps and gave them the exact location.

“Hm. We will be there in about 12 minutes.” the dispatcher said.

“Okay. Thank you for your service.” I said.

A few minutes later an ambulance arrived. They took her away on a stretcher, as I watched her go in the ambulance car with a

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

frown. A sad one. Even though I just met her 3 days ago, she became my friend.

A few hours after the operation, a doctor came with a genuine smile on his face. I knew this meant Caroline was okay, but I guess I was wrong. She was more than okay.

“Caroline, are you okay?” I asked. But Caroline was quiet. She didn’t smile. She didn’t thank me. “You okay, girl?”

“Alina, there’s something I have to tell you. Something important.” she said, as she reached out for my hand from the hospital bed.

“I’m listening,” I said.

“When I fell unconscious, I had a flashback memory of when we were kids.” she said. “And,”

“We?” I asked as I stared into her gorgeous hazel eyes.

“We are sisters. Mom and dad got separated a few years before you were born, so I had to go with dad and you had to stay with mom.” she said.

I was shocked, so my adrenaline burst.... As usual.

“No, you have to be joking,” I chuckled.

“Can you just believe me?” she said.

“Yeah right, as if I’ll believe someone I just met. I’m not 5.” I said. I knew it was a bit rude, but it was worth it. I know that farmer girl. “Oh and, what happened to your farmer accent? Was it all a lie too?”

“No, I mean wait!” she hollered, but I didn’t turn back. I didn’t look back.

ping, ping, ping The next thing I knew, I had received so many calls from mom, so I went straight to mom.

I knocked on the door in fear...

“Um what are you doing here, Alina?” mom asked. Is that all she wanted to say? No hi?

“Really mother? No hi? Just um? First you kicked me out, no guilt? Wow. So much for having a mother. Plus you lied!” I snapped.

“What are you talking about?” Mom asked.

“Oh, drop the act already mom, please, I have a dad and a sister? Anything else you need to let me know?” I said, in true rage.

“Honey, I’m sorry. I needed to keep this a secret from you, it was for your own best.” Mom said, wiping tears from her eyes. “Bring Caroline, I need to apologize and talk to her.”

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

“Okay,” I said, as I held Mom’s hand in forgiveness.

I walked through the homeless alley but Caroline wasn’t there. Instead, I found a note that had an address on it. Maybe that’s where Caroline was. So, I followed the address.

I heard crying. It sounded like a girl, so I asked her what was wrong. It was Caroline.

“Alina? There’s something very, very important I need to tell you.” Caroline asked.

“I have something to ask you too, what happened to your farmer accent?” I asked. I mean, her farmer accent was gone.

“Look, my farmer accent was fake... EVERYTHING I DID IS FAKE! My hair is fake too.” she said, as she started to cry.

I was shocked. My friend, now my sister lied to me? Caroline removed her wig. I found out she has gorgeous chocolate brown hair with a caramel blonde stripe on the front of her hair.

“I’m not happy about it at all. But I have to admit, you have gorgeous chocolate locks and a very rare caramel blonde stripe.” I said, as I pulled her in for a hug. “Oh and, follow me. Mom wants to talk to you.”

Caroline frowned. But I knew she would give in, even if she had no interest, or rather should I say happy excitement to meet mother.

A few minutes later...

Knock, knock

The door creaked open and...

“Oh, my dear Caroline! Mwa, mwa!” Mom kissed her and hugged her so much, she couldn’t breathe. Caroline smiled. I got jealous. Mom had never loved me as much as she expressed her love and feelings to Caroline.

“Um mom, hello! I’m here to you know,” I said. Mom smiled and nodded, but then she went back to complimenting Caroline’s beauty as if I’m not beautiful enough.

As if I was invisible and had no feelings...

“Caroline, your hair is legendary! Not many Hawaiians have those gorgeous hazel eyes and blonde stripe of yours,” Mom said. “Mwa! My favorite legendary daughter!”

That was it. She had showed no guilt in her actions. It was obvious she didn’t even care that I was homeless, or that I arrived to the house after days as well. The fact that she called Caroline her ‘legendary favorite

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

daughter' was my pain point. It was my proof that this mother is a mother that picks favorites. I mean, have I done anything less?

“Alina, where are you going?” Mom asked. Oh good, she at least realized I was leaving. But if Caroline left, I'm sure she would have said, “Where are you going, my legendary pixie?”

Without a second thought, I left. I left without saying goodbye. Without caring I had a sister or mom. With Caroline staring. If Mom liked Caroline more, then my father must like me more. So, the only thing I cared about was my father.

A few hours later...

Munch, nom, munch, crunch

I was munching on the sandwich I picked up along the way from a local restaurant. I wiped my sweat, which was all over my head from stress and heat.

“Hello? Are you lost? Can I help you with anything?” a blonde man with hazel eyes asked. I guess that must be my dad, but I'm not trying to get my hopes up. He might be dead too... But I hope not. If he was my dad, Caroline was the star. She had dad's gorgeous blonde hair's stripe and mom's

hazel eyes and brown hair. Even though she is 4 years older than me. She is 22.

“I'm looking for Tyler Wilson. I heard he lives here, or around.” I said, firmly.

“Well, I'm Tyler Wilson. I'm from Florida.” Tyler, or my dad said. He looked at me, confused.

“Well then, you are my dad. I'm Alina, do you know me? You send birthday cards and gifts to me every year, right? If you do, then how come you don't know my name? You always write my name... Or so I thought.” I said. I was confused.

“I send you presents but the cards...? I never send cards except gift cards, which I would never give to a child. I don't know, sorry, sweetie.” Dad said.

“First of all, I'm not a kid. I'm legally an adult now, I'm 18. Second, the cards' handwriting was cursive, so do you have good cursive handwriting? My mom does.”

“No, I'm terrible at cursive. It must be your mother then.” Dad said.

Before I even knew what I was saying, I asked dad, “Who do you love more, me or Caroline?” Gosh, what's wrong with me? I'm

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

always so negative, I never think positive. I should change.

“Caroline has done so much for her little sister. She loves you so much, Alina.” Dad said. Well, of course I knew she did but Dad answers questions I don’t ask. Plus, Caroline was the star so I don’t know if she loves me, actually. Here I go with the negative thoughts again. Can someone remind me why I’m like this?

Alina is my name, but I’m sure he will mix up mine and hers... After all, that means he loves one more than the other... Right? Why the negative thoughts, AGAIN?

The next day...

Dad tried to strike a conversation with me. “So... How is life with mom?”

“Um... good I guess.” I said. Why would I tell this stranger everything? He was my dad, but a stranger since I just met him. Period. My attitude...

“Alina, I can tell by your face that you’re upset living with mom,” Dad said.

True. But that wouldn’t eat the fact that if I’m mad about pancakes, I also can be mad at eggs.

“Mom kicked me out for university,” I said. “She wanted to meet Caroline and she called Caroline her legendary daughter and her favorite daughter. It’s like I don’t even exist anymore.”

“First of all, your mom loves you. Why do you think she kept you? It’s just that she hasn’t met Caroline in years so she had to make up for all the things and memories she missed with Caroline.” Dad said.

“Well, why kick me out and show no guilt when I came back with a black scar?” I asked.

“I’m sorry, that I don’t know. Ask your mom, that’s better.” Dad said, as he pulled me in for a hug.

I knew dad cared about me. Let Caroline and Mom live to their fullest, but I wasn’t going to let that jealousy win me over.

Ding, ding

“I’ll go get it!” I said.

“Mmm, Alina you should try these scrambled eggs, they are eggstraordinary, get it?” Dad joked.

I chuckled as I opened the door.

“M-mom? What are you doing here?” I asked.

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

Mom smiled. “I need to talk to you,” Mom glanced at dad and said, “Alone.”

I nodded and mom led me to a secret garden from the backyard.

“So...?” I asked.

“I’m sorry that I didn’t give you enough attention these days. It’s just that I haven’t met my daughter Caroline in many years. The reason I called her favorite is to make her feel like I love her, and that I do, but I don’t love you any less.” Mom said.

“I’m sorry too, for misunderstanding. Dad said the exact same about you, and he’s really funny.” I said, as I chuckled and hugged mom.

“He did? Oh and, Caroline is an adult. She’s old enough to start a new generation in our family,” Mom said. “And you have to admit her hair and eyes make a beautiful rare combo.” Mom said, as she kissed me on the forehead.

Caroline and Dad came in the scene. I hugged Caroline, Mom hugged me, and Dad

hugged mom. We all knew that we were family. 18 years ago, they broke into a huge fight and just wouldn’t agree with each other, so Mom left and bought a house from her savings. Dad stayed at the ranch with Caroline. I was a baby, so I couldn’t remember anyone else but Mom but I’m glad I do now.

Moral: Misunderstandings happen. But we should know how to fix them. Ignore those who want the worst. Pay attention to those who want best.

Tia Thatte

Code of Hammurabi: Is It Fair?

The Code of Hammurabi was a set of 282 laws that were carved into a stele stone back in ancient Mesopotamia. Hammurabi was a king of Babylon about 4,000 years ago. Hammurabi issued a royal decree with a set of laws in order to control all the city-states he conquered, and this was the only way to keep strong control over Mesopotamia. Hammurabi's code was so complex and thorough that it included family law, property law, and personal injury law. Hammurabi had these laws inscribed into stone steles that were placed all over the kingdom for all people to see.

Evidently, from the modern point of view, Hammurabi's code was not a fair set of laws because the penalties were too harsh, and the laws were discriminatory. One can see that the code stated cutting off the hands of a person who hits their parents. That's a bit too extreme and is not a fair punishment for the degree of crime. Perhaps they should put

someone in jail for a month versus cutting off their hands as they would be useless to society and themselves without hands. Another example of the code, being unjust would be, if the punishment really fit the crime and Hammurabi actually took the time to think about less harsh punishments that would actually teach people not to commit crimes, perhaps it would be better and fairer. For example, the stone stele says that justice is fair when it preserves respect and authority at home and in the kingdom but if people are getting their hands cut off for minor offenses, how can that benefit anyone let alone the community too?

Hammurabi's code regarding the property laws was not fair because on the stone stele law 21, it states that they would stab a person if they rob a house. This is too violent for the level of crime. One may suggest that the thief should be put in prison for a few years. Another example is when a man borrowed money to plant a crop but when that same crop is flooded why doesn't that man have to return the money? This makes one think that Hammurabi's code is very unjust.

The third example of Hammurabi's code being unjust is on the stone stele law 53-54, it says that if there is a flood in someone's neighbor's farm then the man must restore the neighbor's farm. The man did not do anything to his neighbor's farm so why does he have to restore his farm? This is very unfair.

One may notice that Hammurabi's code regarding personal injury is unjust from the social equality point of view, because in law 196 it says that if a man knocks out the eye of a free man his own eye shall be put out. But, then in law 199 it says that if a man knocks out the eye of a slave, then he shall pay half of its value. This is totally unfair because Hammurabi says "it's" and that is very rude. Also, when the money is going to be paid for the penalty of the crime against the slave, who will get the money? The money will go to the slave's owner and never to the slave. This is very unjust because the crime was committed against the slave and not the owner. Another example is that when a daughter of a free man is struck by someone that killed her baby in her womb, then he shall

pay 10 shekels of silver; but for the same situation, poor slave girl gets paid only 2 shekels of silver. There was no equality and there was a lot of cruelty. Hammurabi thought that social order was very important even if it was cruel and unjust.

Although Hammurabi's Code was not fair, one must note that the code was the first set of laws that was very complex. The code included various categories of laws such as family, property,

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

and personal injury laws the punishments were overly harsh and, in some cases, discriminatory intended to favor the wealthy people. Hammurabi's Code had gender discrimination which favored males over females. Overall Hammurabi's Code was complex, but it was not just at all, it was merely a way to scare people into obeying the laws or rules.

Reference book: HMH World Civilizations

Shree Rege

The Christmas

The lovely Christmas snow, everyone waits for. The snowy roads and icy windows are part of a happy Christmas. “Ho Ho Ho” is ringing in your ears, the Christmas Carols there to cheer.

I love Christmas. One of the few times of the year when I feel at home with my family. By the tree, we sing songs and play games. A feast is made for us to devour, and a Christmas Grinch movie, playing for us to laugh at. Family comes from Georgia and Indiana to our house in Wisconsin, to spend time with us after a long year.

The day after my cousins come, on Christmas Eve, we go to the Church and pray to God for the happiest Christmas it could be. As we leave the Church, we see the snow that shows the arrival of Christmas and the god, filling us with joy. At home, my cousins and I decorate the bare-looking tree. I help my sister and brother, by lifting them so they can reach the tree branch. My brother helps set the table with my sister.

I am just 12, but I have many responsibilities. I have to taste my mom’s most famous tomato soup that everyone loves around town, make sure the movie is

ready to be played after the feast, turn on the lights indoors, set the beds in the guest rooms, and make the tray ready with Santa’s cookies, pie, and milk.

I am excited to unwrap the gifts tomorrow and see if Santa ate the cookies and pie, and drank the glass of milk. But is it even possible for Santa to deliver gifts to all the kids in the world in just 14 hours? Well, that’s what my dad told me. That’s CRAZY!

My mom calls all of us to gather around the table to sing a special prayer before we start the feast. I was standing next to my nana and my big sis. We join hands and start singing.

After we sang the prayer, we sat and began the feast. I first grabbed a sugar cookie and gobbled it up. Next, my sis gave me a bowl of soup and a slice of apple pie. It was delicious. I loved it. I even got another bowl of tomato soup, with croutons, of course.

I then took some gravy and mashed potatoes. I finished the potatoes within seconds! After I finished the gravy, I felt my tummy was full. Even my brother and papa were done. I washed my hands and got the

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

movie ready, so we could start watching right after everyone was in the TV room.

The movie I chose this year was Deck the Halls with Matthew Broderick and Danny DeVito. Everyone gathered in the family room. I pressed the play button on the screen, and the movie started within minutes.

It was time for bed when the movie ended. My gran, nana, aunt, uncle, and cousins stayed at my house for the night. My other family members stayed in a hotel nearby. They will come here tomorrow.

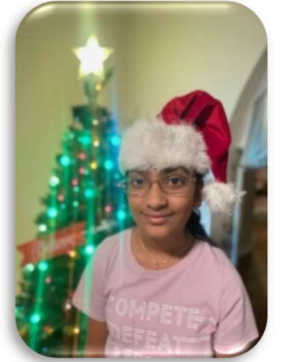
It was Christmas Day! I rushed downstairs to find my cousins already opening their gifts. I was pretty disappointed that I wasn't the first one to open my gifts. I found three small boxes with my name on them. I ripped the wrapping paper of the first one, with snowmen everywhere on it.

I got a new iPhone case, a glittery pink background with a stand and stickers of rainbows and ice cream. My second gift was wrapped with snowflakes wrapping paper. It was a diary. I already had so many diaries,

but this was all based on my favorite TV show, "Wednesday". The last box was wrapped with gingerbread wrapping paper. This one wasn't as special as I thought it would be, a sweater. It was light blue with a cute Christmas tree. I like it a bit, but not as much as the phone case and diary.

My cousins came from their hotel, we ate leftovers from yesterday at lunch; they were still yummy. And played games until it was time for everyone to go back to their homes in Georgia and Indiana.

We said goodbye to everyone. It was a wonderful Christmas as always; and it is always wonderful.

Prisha Athanikar

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

फुल मखाणा

फुल मखाणा, फॉक्स नट्स किंवा कमळाच्या बिया हे पोषक तत्वांनी भरलेले असतात आणि ते प्रथिने, कॅल्शियम आणि लोहाचे चांगले स्रोत असतात. हे मुलांसाठी आणि प्रौढांसाठी चांगले आरोग्यदायी स्नॅक्स आहेत. मखाणामध्ये प्रथिने, पोटॅशियम, फॉस्फरस, कार्बोहायड्रेट, फायबर, मॅग्नेशियम, लोह आणि जस्त यांचा समावेश असतो.

१. रोस्टेड मखाणा:-

साहित्य: मखाणा, तूप, मीठ, काळी मिरी.

कृती: सर्वप्रथम एक पॅन गरम करत ठेवावा. त्यानंतर त्यात तूप टाकावे. तूप चांगले गरम झाल्यावर त्यात मखाणे टाकावे आणि ब्राउनिश होईपर्यंत रोस्ट करावे. गॅसचा फ्लेम कमी असावी. जर हाय फ्लेम वर मखाणे रोस्ट केले तर ते जळण्याची शक्यता असते म्हणून मंद गॅसवरच मखाणे रोस्ट करावेत. त्यानंतर त्यामध्ये रुचीपुरते मीठ टाकावे. जर तुम्हाला आवडत असेल तर थोडे जिरे, काळी मिरी आणि थोडी साखर देखील तुम्ही टाकू शकता. अशा प्रकारे तुमचे टेस्टी आणि हेल्दी रोस्टेड मखाणे तयार.

२. मसाला मखाणा:

साहित्य: तूप, मसाले, तिखट, हळद, चाट मसाला पावडर आणि मीठ.

कृती: कढईत तूप गरम करून मखाणा घाला. ते कुरकुरीत होईपर्यंत ४-५ मिनिटे अगदी कमी गॅसवर भाजून घ्या, मधून मधून उलथल्याने हलवत राहा म्हणजे मखाणा जळणार नाही. ते नीट भाजले आहेत की नाही हे तपासण्यासाठी फक्त एक फूल मखाणा हातात घ्या आणि त्याचा चुरा करा. कुरकुरीत आवाजाने ते छान फुटले तर ते उत्तम प्रकारे भाजले गेले आहेत समजावे. त्यांना थंड होऊ द्या. मंद आचेवर त्याच कढईत तूप घालून त्यात लाल तिखट, हळद, चाट मसाला, मीठ घालून मिक्स करा. मसाले जळणार नाहीत याची काळजी घ्या. मसाल्यात भाजलेला मखाणा घाला. तुमचा मसाला मखाणा खाण्यासाठी तयार.

३. गूळ मखाणा

साहित्य: मखाणा, गूळ, तीळ, साजूक तूप.

कृती: कढईत तूप घाला, गूळ पावडर घाला. गूळ वितळला, की थोडे पाणी घालून भाजलेले मखाणा आणि तिळाचे दाणे घाला. गुळाचा मखाणा खाण्यासाठी तयार.

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

४. मखाणा चिवडा:-

साहित्य: मखाणा, शेंगदाणे, जिरे, कढीपत्ता, खोबऱ्याचे तुकडे, हिरवी मिरची, मीठ, हळद.

कृती: तुपात जिरे, खोबऱ्याचे तुकडे, मीठ, हिरवी मिरची, कढीपत्ता आणि हळद घालून मग मखाणा घालून काही मिनिटे भाजून घ्या. मखाणा चिवडा खाण्यासाठी तयार.

दिपाली सावंत कामत

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

‘रत्नांगीच्या रसोईतून’ पातवडी!

नमस्कार मंडळी!

आज मी तुम्हांला सांगणार आहे, एका मस्त पाककृतीबद्दल जी मी २०-२२ वर्षांपूर्वी माझी बहीण माई उर्फ डॉ. सौ. अनुराधा विजय पोतदार यांच्या गणपतीला खाल्ली होती. आणि या वर्षी परत एकदा तिची चव चाखता आली, माझी मैत्रीण क्षिप्रा शर्मा अथणीकर हिच्या घरच्या गणपतीला! ही ‘पातवडी’ ची पाककृती शिकवल्याबद्दल, तिचे मनःपूर्वक आभार.

साहित्य:- १-२ टे.स्पू. तेल, १ टी.स्पू. मोहरी, १ टी.स्पू. जिरे, ५ लसूण पाकळ्या, १/२ इंच आलं, १ कप कापलेला कांदा, १ कप चिरलेला टोमॅटो, १२-१५ काजू, चवीप्रमाणे मीठ, १/२ टी.स्पू. हळद, १ टी.स्पू. धणे पूड, १/२ टी.स्पू. लाल तिखट, चिमूटभर गरम मसाला, १ फ्रोजन अळूवडीचे पॅकेट, १ कॅन नारळाचे दूध.

कृती:-

१. भांड्यात तेल गरम करून जिरे आणि मोहरीची फोडणी द्यावी.
२. नंतर त्यात लसूण, आलं, कांदा आणि टोमॅटो घालावे.
३. कांदा पारदर्शी झाल्यावर त्यात मीठ, हळद, धणे पूड, लाल तिखट आणि गरम मसाला घालावा.
४. सर्व मिश्रण ४-५ मिनिटे शिजवावे.
५. नंतर त्याचे वस्त्रगाळ वाटण करून घ्यावे.
६. नंतर त्याच भांड्यात, वाटण घालून, तेल सुटेपर्यंत परतावे.
७. मग नारळाचे दूध ओतावे आणि एकजीव करावे.
८. मंद गॅसवर ५ मिनिटे उकळू द्यावे.
९. फ्रोजन अळूवडी, रुम टेंपरेचरला आणण्यासाठी मायक्रोवेव्हमध्ये गरम करून घ्यावी.
१०. नंतर ती रसामध्ये एकत्र करून २-३ मिनिटे ठेवावी.

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

मस्त, भरपूर स्वादांची 'पातवडी' तय्यार! खूप पटकन तयार होते आणि चवीला मस्त लागते.

नक्की करून बघा आणि तुमच्या प्रतिक्रिया कळवा. काही प्रश्न असतील तर मला ratnangimmc@gmail.com या संकेतस्थळावर ई-मेल पाठवा.

आपली नम्र,

रत्नांगी निलेश मालपेकर

आरोग्यम् धनसंपदा

OATMEAL

- 1) Take a cup of organic old fashioned oats.
Add 2 cups of pure water
Add 1 spoonful of turmeric (brain food).
Add 4 cloves of Garlic (Antibiotic/anti inflammatory)
Add 4-5 Black peppers (Antioxidant, Fights free radicals and stops cell's damage)
Add 1-2 Kokum (Garnicia Indica, aids in management of Blood Sugar)
Spoonful of Jeera (Cumin Seeds: an antioxidant and can help in lowering blood sugar and blood pressure) Add Salt.
- 2) Grind all the ingrediants in a blender.
- 3) Cook it on a stove for 15 mintues. Stir occasionally.
- 4) While serving, pour 2-3 spoonfuls of Olive Oil.
Brain needs fat. Olive oil has Monounsaturated fats. It has strong antiinflammatory properties and can aid in preventing strokes.

Archana Bhide

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

शब्दकोडे – उत्तर

1 प्र	वे	2 श	द्वा	3 र		4 नि	व	5 ड	णू	6 क
ति		कु		ज		य		ब		पि
7 भा	मि	नी		8 त	9 ल	म		10 र	म	ल
वं					क्षम					दे
11 त	ळ	12 वा		13 क	ण	14 व		15 वा	ढी	व
		16 द	ह	न		17 जी	व	न		
18 वा	च	क		19 क	20 रा	र		21 र	का	22 ना
जं					क्ष					ते
23 त्रि	द	24 ल		25 बा	स	26 न		27 व	ण	वा
वा		के		व		गा		ल		ई
28 ले	कु	र	वा	ळा		29 रा	सा	य	नि	क

निखळलेले तारे

गेल्या काही महिन्यात आपल्याला सोडून गेलेल्या दिग्गजांना महाराष्ट्र मंडळ शिकागोतर्फे भावपूर्ण श्रद्धांजली!

मोहनदास सुखठणकर (अभिनेता)

सुनील शेंडे (अभिनेता)

विक्रम गोखले (अभिनेता)

तबरसुम (टीव्ही अभिनेत्री)

कल्याणी कुरळे जाधव (अभिनेत्री)

रॉबी कोल्टरेन (अभिनेता)

राकेश कुमार (दिग्दर्शक)

महाराष्ट्र मंडळ शिकागो

PICCONY & PATANKAR, P.C.
ATTORNEYS AT LAW

WITH OUR BEST COMPLIMENTS FROM PICCONY & PATANKAR, P.C.

AREAS OF PRACTICE

Estate Planning

Taxation

Real Estate Buy and Sale

Family Law

Business Formation

Personal Injury

Traffic Law

Piccony & Patankar, P.C.
1700 North Farnsworth Avenue, Suite 28, Aurora, IL 60505
Phone: 630-820-8877
www.picconypatankar.com

SAVE BIG\$\$\$

Great Rates & No Closing cost Options
Wide variety of mortgage products with great service and support

1
Compare wholesale mortgage rates from multiple banks and lenders

2
No monthly M.I. Mortgage options upto 95% loan to value

3
Get more loan options. We work with multiple banks and lenders.

FREE Consultation
Knowledgeable and Responsive

Ashok Lakshmanan
Mortgage Broker
NMLS#238977

Professional Mortgage Solutions, Inc. 630.205.8676
(An Illinois Residential Mortgage Licensee) NMLS#237990

1776 Legacy Circle, Ste#107 • Naperville, IL 60563 • Off: 630.717.3600 • Fax: 630.717.3601